

46.359

14113

1656

KÖNYVTÁRI

Híradó

1977 | 1

KÖNYVTÁRI Híradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE
XXI. ÉVF. 1977. JANUÁR-MÁRCIUS

A KÖBÁNYAI 12. SZ. SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR ELMÚLT ESZTENDEI MŰKÖDÉSÉRŐL

Kedves vendégeket fogadtunk a 12. sz. Szabó Ervin Könyvtárban az elmúlt év utolsó napjaiban: Kádár János elvtárs, a Központi Bizottság első titkára és a kíséretében lévő KB tagok meglátogatták a művelődési központot, s egyben könyvtárunkat. Kádár elvtárs elmondta, hogy folyamatosan figyelemmel kísérte a Kőbányai Művelődési Központ építését.

Egy esztendei működés után elismeréssel nyugtázta, hogy a Művelődési Házban folyó sokrétű tevékenység és a könyvtári munka jól kiegészíti egymást. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy az intézmény fő célkitűzése a munkásművelődés szolgálata.

A könyvtárban kezdte el a látogatást, s láthatóan érdeklődve és elégedetten szemlélte a tágas szabadpolcos kölcsönző helyiséget. Köszönt az asztalnál ülő olvasóknak, és kézfogással üdvözölte a könyvtárosokat. "Ugy-e sok a vendégük és mindenkinek nagyon tetszik a könyvtár?" kérdezte. "Igen, sok magyar és külföldi könyvtárlátogatónk van, de úgy gondoljuk, hogy a látogatók elismerő nyilatkozataiban gyakran egy adag udvariasság is rejlik" - válaszoltam. - "Ne higgye azt, hogy ez csupán udvariasság, hiszen ez a könyvtár valóban szép és országosan is jelentős intézmény."

Beszélggettünk a továbbiakban az eredményekről, s arról is, hogy korábban mindössze 380 m²-en helyezkedett el a könyvtár, most pedig 1 500 m²-en dolgozunk. Három évvel ezelőtt csak 45 000 kötetünk volt, most pedig már 92 000 áll az olvasók rendelkezésére. Ugyancsak három éve mindössze 4 és félezren olvastak a könyvtárban, most már 8 370 az olvasóink száma. Régi helyünkön helybenolvasási lehetőség nem volt, most csak az olvasótermet 18 642-en használták.

Kádár elvtárs végigsétált az olvasótermen, majd a zeneszobán, s utoljára a gyermekkönyvtári helyiséget tekintette meg. A látogatás talán legkedvesebb színtertje az volt, amikor egy foglalkozás végeztével éppen kitódult a meseszobából egy csapat gyerek, és harsány köszöntéssel fogták közre Kádár Jánost. Ő kezet fogott velük, megsimogatta a fejüket, érdeklődött afelől, hogy mit láttak, hallottak, és hogy mit olvasnak? Felült a nagybacsák között egy kicsi, 3-4 éves forma kisgyerek, aki mindig elől állt. Mosolyogva kérdezte meg tőle: "Hát te mit keresel itt? Talán a testvéred hozott ide?" A gyermek öntudatosan közölte: "Nem a testvérem, hanem a barátom. mert ő engem mindenhova elvisz." Mosollyal fejeződött be a találkozás, majd a lá-

toogatás végén Kádár elvtárs gratulált a könyvtár eredményeihez, s a további munkához valamenynyilünknek sok sikert és jó egészséget kívánt.

Az olyan ünnepnapok mellett, mint amilyen Kádár elvtárs látogatása is volt, tevékenységünket a közművelődés mindennapi szolgálata jellemezte. A 12. sz. Szabó Ervin Könyvtár a főváros első olyan adottságokkal rendelkező modern közművelődési könyvtára, amelynek 1975. évi decemberi megnyitásáról a Könyvtáros 1976. februári számában Gerő Gyula joggal adott hirt a lényegyet kifejező "Léptékváltás Budapesten is" címmel.

Az új, sokrétebb és színvonalasabb igények új szolgáltatások kiépítését, új szempontok szerinti állománygyarapítást, teljesebb anyagfeltárást és az új igényeknek megfelelő magasabb színvonalu olvasószolgálati munkát tettek szükségessé.

Ezeknek az igényeknek megfelelően szerveztük rendezvényeinket is, melyekkel elősegítettük kerületünkben az egységes közművelődési szemlélet formálását. Tükröződik ez a művelődési házzal, az iskolákkal, a kerület szakszervezeti könyvtáraival és a szocialista brigádokkal kialakított kapcsolataink tartalmában és az együttműködést rögzítő kulturális szerződéseinkben is.

A könyvtárunk felé áramló - részben az újdonság varázsából is fakadó - érdeklődés következményeként került sor 1976-ban 425 csoportos foglalkozás megrendezésére: 203-ra a gyermek-, 222-re pedig a felnőtt részlegben. A rendezvények között legnagyobb számmal az általános és középiskolások, a szakmunkástanulók, a szocialista brigádok és a csoportosan érdeklődő magyar és külföldi látogatók számára tartott könyvtár-bemutatók és könyv- és könyvtárismereti foglalkozások szerepeltek.

A könyvtár-bemutatók tartalmát, idejét és a szakmai problémákban való elmélyülés mértékét a látogatók felkészültségétől, érdeklődésétől tettük függővé. Ki kellett dolgoznunk tehát a különböző koru, különböző iskolatípusokba járó és különböző ismeretszinttel rendelkező tanulók, de a többi látogatók részére tartandó könyvtár-bemutatók didaktikáját is. E feladat megoldása olyan könyvtárosokra várt, akiknek korábbi munkájuk során vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán kellett csoportos foglalkozást vezetniük. Az új és ezért izgalmas feladatot általában sikerrel oldottuk meg.

Népszerűvé váltak a könyvtárban tartott összefoglaló órák, melyek új szint hoztak a könyvtár és a különböző iskolák együttműködésébe. Előfordult, hogy ezeket az órákat vagy a könyvtáros, vagy a szaktanár egyedül tartotta, de a legtöbb úgy zajlott le, hogy az órát a szaktanár vezette, a könyvtáros pedig a témához igazodó, s előre összeállított könyv-, hanglezme-, mag-nószalag- és diaanyag bemutatásával járult hoz-

zá a foglalkozás eredményességéhez. Kedveltek voltak az u.n. komplex órák, melyek keretében pl. különböző stílusirányzatokat mutattunk be, irodalmi szemelvények, képzőművészeti alkotások és zeneművek segítségével.

Rendezvényeinket legnagyobb részben önértékelő, de alkalmanként meghívott előadóval tartottuk. Így járt nálunk: Jókai Anna, Szabó Magda, László-Bencsik Sándor, Hegedűs Géza, Kristó-Nagy István, Pomogáts Béla, Szűlle Dénes, Székácsné Vida Mária, Várkonyi Ágnes, Janikovszky Éva, Hárs László, Berkes Péter és még sokan mások.

A megtartott rendezvények iránti érdeklődés és a folyamatosan jelentkező újabb ilyen irányu igények már egy év után is mutatják, hogy a kérések teljesítése meghaladná a könyvtár teherbírást. Bár az egységes közművelődési szemlélet formálásában a rendezvények jó eszköznek bizonyultak, a könyvtár alapvető funkciója mégsem a rendezvények ilyen tömegének a szervezése és levezetése. Ezen a területen az eddiginél szorosabban együtt kell működni a Pataky István Művelődési Házzal.

Lehetőségeink megnövekedésével olvasószolgálati munkánkat is újra kellett szerveznünk a régi 12. sz. Szabó Ervin Könyvtár-beli gyakorlathoz képest. Nyitvatartási időnk jelentősen bővült, két műszakban kölcsönzünk, szombaton délután is nyitva tartjuk az egész könyvtárat, vasárnap pedig az olvasóterem és a lapozgató áll az érdeklődők rendelkezésére. Az olvasószolgálati könyvtárosok munkarendjének kialakítása több lépésben történt, míg rögzítettük az érvényben levő megoldást. A megfelelő szaktájékoztató személyi feltételeinek biztosítása végett mind a két műszakban külön felelősei vannak a különböző szakterületeknek: a kölcsönzési idő alatt mindig az olvasók rendelkezésére áll egy-egy szaktájékoztató a társadalomtudományok, a természet- és alkalmazott tudományok, a művészetek és az irodalomtudomány területéről.

Tájékoztató munkánkat hatékonyan segíti katalógusrendszerünk is, amelyet a felnőtt részleg tizennyolc, s a gyermekrészleg kilenc féle katalógusa alkot. Nem kis erőfeszítésbe került a közel 19 000 cédulából álló kézikönyvtári katalógus elkészítése.

Minden könyvtárban, de nálunk különösen fontos az olvasói igények feltárása és megismerése, ezek ismerete nélkül nem láthatjuk világosan, hogy az új könyvtár új olvasói mit várnak tőlünk. Elvárásaikat pedig mind az állománygyarapításánál, mind szolgáltatásaink kialakításakor, fejlesztésekor figyelembe kell vennünk és figyelembe is vesszük.

1976 végén a könyvtárba beiratkozott olvasók száma a tervezett 7000 szemben - 8376 fő volt. Az előző évhez képest 95 százalékkal nőtt a

munkásolvasók száma. A könyvtár összes felnőtt olvasóinak 32 százaléka fizikai dolgozó, s ez az arány magasan felülmúlja a budapesti átlagot. Az emelkedés legmagasabb a középiskolásoknál: 126 százalékos, majd a főiskolásoknál: 96 százalékos. Az olvasótermet is leginkább a fiatal korosztályhoz tartozó olvasók veszik igénybe. Általában emelkedett az aktív korban levők száma. A gyermekrészleg olvasóinak aránya 43,3 %-kal nőtt. Kerületi szinten a szervezetség 39,5 %-os, a könyvtárhoz közel eső iskolák tanulóinak viszont 57,4 %-a könyvtári tag.

Az olvasók számának emelkedése, az év közben elvégzett szóródásvizsgálat s egyéb felmérések mutatják, hogy Kőbánya lakossága már az első évben élt az új lehetőséggel, igényelte és használta is a könyvtár új szolgáltatásait.

Könyvtárosainkra emberileg és szakmailag egyaránt nehéz feladatot ró a nagyon tág határok között mozgó sokrétű olvasói igények teljesítése. A legegyszerűbb kérésre, a "valami jót"-ra ugyanolyan készségesen kell választ adniuk, mint az alapos szaktájékoztató munkát igénylő kérdésekre. Bár az új könyvtárat az új olvasók legnagyobb része kimondottan ismeretgyarapítási szándékkal keresi fel, mégsem hanyagolhatjuk el s főleg nem kezelhetjük félvállról az egyszerűbb olvasói igényeket sem.

Új szolgáltatás, a helybenolvasás lehetőségét biztosítja a tágas olvasóterem. Beiratkozott olvasóinak száma az elmúlt évben 1612, látogatóinak száma pedig 30 734 fő volt. Kézikönyvtárunk és praesens állományunk kötetszáma közel 9000. Ennek az állományrésznek az összetételén még van alakítanivaló. Ennek fő oka, hogy a régi könyvtárban, helybenolvasási lehetőség hiányában a kézikönyvek számát csak mérsékelten gyarapítottuk. A fejlesztést a részleges felsőfoku gyűjtőkörrel rendelkező "A" típusú könyvtár gyűjtőköri szabályzatának megfelelően, komoly anyagi befektetéssel végezzük.

Feladatunknak tartjuk, hogy Kőbánya lakosságának olvasótermi ellátása mellett - a lehetőség határain belül - próbáljuk csökkenteni a belső területek szakkönyvtárainak zsufoltóságát. A ki-

használtságot még lehet fokozni, ezt változatos propagandával próbáljuk elérni.

Komoly problémát okoz viszont a könyvtár elektromos berendezése. A neonsövek zugása rövid üzemeltetés után szinte elviselhetetlenné válik, rendkívül zavaróan hat a tanulókra, az olvasókra.

Másik új szolgáltatásunk, a zenei részleg vagy fonotéka működtetése sem problémamentes. Az új könyvtár átadása után egy hónappal készült el és azonnal nagyon népszerűvé vált. Különböző életkorú és foglalkozású, erősen eltérő zenei igényekkel rendelkező emberek érdeklődtek iránta. Amíg a fejhallgatók rövid ideig (január közepétől április végéig) működtek, minden hely foglalt, azaz a kihasználtság 100 %-os volt. Zavaróan hatott azonban, hogy a fejhallgatók az olvasóteremben vannak. A zenehallgatásban elmerültek ugyanis gyakran dudorásztak, kopogtak, dudoltak, s mindez zavarta az olvasóterem csendjét. Persze elképzelhető, hogy megfelelő szokásformálással egy idő után a zavaró momentumokat meg lehetett volna szüntetni. Sajnos a gyakorlatban erre nem kerülhetett sor, mert a berendezést érintésvédelmi szempontból életveszélyesnek nyilvánították, s bár azóta már dolgoztak rajta, újbóli működtetését még nem engedélyezték. A kényszerpihenő miatt a zeneszóban tartunk rendszeresen közös zenehallgatást.

Bár az eddigi gyakorlat azt bizonyította, hogy a közös zenehallgatás nagyon hasznos, komoly az izlésnevelő, vitakezdeményező és látókörnevelő hatása, a nagy anyagi befektetéssel megépített és az egyéni zenehallgatást biztosító lehallgatórendszert mégsem helyettesítheti.

Tudjuk azonban, hogy az első év munkája - az elért eredmények ellenére is - még csak kezdetnek számít az új típusú könyvtári munkaszervezés és munkavégzés kialakítása és az új lehetőségek hatékony felhasználása terén. S ez csak több éves, nagyon körültekintő, rendszeres és tervszerű tevékenység révén bontakozhat ki.

BACSA ANDRÁSNE - TVERDOTA MIKLÓSNÉ

A ZENE NEMESÍTŐ EREJÉVEL

- Tessék mondani, megvan a Bolero?
 - Szeretném meghallgatni a d-möll toccatát!
 - Csak komoly zene van?
 - Hallottam a rádióban egy szép zenét, de nem tudom a címét. Valahogy így szólt: tararam tararam tararam tam.....
 - Valami jó nyugtatót tessék feltenni, úgy "kivagyok".
- Ilyen kérések, kérdések röpködtek a FSZEK 12-es (kőbányai) könyvtárának zenei részlegében.

A feleletek:

- Igen, a Bolerót a 2-es csatornán tessék meghallgatni.
- Bach művét az 1-esen hallhatja.
- Nem csupán "komoly" zene van. Igényes jazz és beat műveket is tartunk.
- A rádióban Mozart "nagy" g-moll szimfóniáját játszották. Tessék a 4-es gombot lenyomni.
- Talán ugyanezt tessék hallgatni.

A zeneszoba ablakából azt figyelem, hogy az öt asztalnál fejükön fülhallgatóval ülők arca hogy ragyog fel egy-egy ismerős, szép dallamra, hogy dobol a kezük a ritmusra, milyen átszellemülten csukja le az egyik a szemét, hogy belemertül a másik a képekkel teli könyv nézegetésébe. Van, aki tanul közben, Robi partitúrából követi a Beethoven szimfóniát. Már megtelt mind a tizenöt hely. A kérések egyre özönlenek. Egyezkedni kell, mert egy asztalnál a három fülhallgatóval egyszerre csak egyfélért hallgathatnak. Záráskor alig lehet befejezni a zenét, mert egy mű utolsó tétele, vagy a vers néhány sora még hátra van.

Mi a napi "termés"? 45 hallgató, 30 hanglemez, több, mint 40 mű. Ebből 2 mese, 4 irodalmi mű, 8 könnyű és 16 komoly zenei lemez. Kik hallgatták? Középiskolai tanulók: tizenöten, ipari tanulók: négyen, főiskolások: hatan, fizikai dolgozók: öten, a többiek egyéb alkalmazottak voltak. Életkoruk átlag 25 év. Az idősebbek idegenkednek valahogy a zenehallgatás e formájától.

Januártól április végéig a fülhallgatókból kiszűrődő zene, ritmuskopogás, dudolás moraja zsongott az olvasóteremben a tanulók nem kis bosszuságára. De a "fülhallgatók korszakot" egy időre felváltotta a zeneszobai hangos hallgatás, mert a berendezés műszaki ellenőrzésekor érintésvédelmi hiányosságokat fedeztek fel.

Most azután állandó klub-élet folyik. A kerek asztal körül, egymásra várva, akarva akaratlanul is Beethovent hallgat a beates lány, s a rock zene rajongója örömmel kiált fel a János passió egy részleténél: "Ez a Szupersztár!" És akkor elgondolkodom: Kár, vagy haszon ez a kényszerű megoldás? Igaz, hogy ott áll kihasználatlanul a BEAG prototípus kezelőasztala négy csatornával, a 3 AKAI magnetofon, 1 Lenco és 3 TESLA lemezjátszó, meg egy kazettás magnó, s mégis egyszerre csak egy szólhat - igaz, igaz. De milyen jó izlésfejlesztő, esztétikai nevelő hatása van a közös zenehallgatásnak, - a művek megismerésének lehetőségéről, vitakezdeményező, látókörnövelő szerepéről nem is beszélve. A hallgatókkal közvetlen kapcsolatba kerülhet az ember, megbeszélhet hangversenyélményeket, szervezhet közös hallgatást; a szerzőkről és a művekről új ismereteket továbbíthatnak egymásnak a hallgatók, vita alakulhat ki köztük előadókról, felvételekről, művekről és szerzőkről.

Szervezett klubfoglalkozásaink témaköre a nagy művészeti korszakok komplex bemutatása volt az irodalom, a zene és a képzőművészet egységében. Audiovizuális eszközeink segítségével maradandó élményt szerettünk volna nyújtani a klubtagoknak, de ugyanakkor fel akartuk kelteni az érdeklődést az önálló tanulmányozásra, egy-egy mű újrahallgatására, illetve újabb megismerésére. Ehhez nyújtott nagy segítséget a képzőművészetekben jártas kollégánk, Biró Ferenc és az irodalmi szemelvényeket művészi benyomással bemutató Kerékgyártó Ferenc kollégám.

Ugy érezzük, jó ez a forma, az érdeklődés az egyes témákhoz kapcsolódó lemezek hallgatásán mérhető. A résztvevők szívesen vennék, ha az előadások magnószalagról a képek diánézón való szemlélése mellett bármikor hallgathatók lennének. Ezt meg is valósítjuk!

Vendég előadót anyagi megkötöttségek miatt ritkábban hívhatunk, de azért akadnak, akik honorárium nélkül is tartanak előadást: Patachich Iván például az elektronikus zenét mutatta be; Dozvald János fotóművész és Dobos László zeneszerző "Zenét a jövőnek, jövőt a zenének" címmel diaporámas filmzenei műsort adott, Hegedűs Kálmán fagott-zenetanár az orgonáról adott elő, Farkas Györgyi cimbalomművész hangszerének bemutatásával színesítette összejevetelünket.

A környező középiskolák magyar szakos tanárai elhozzák diákjaikat komplex órákra, emellett általános iskolai szakköri foglalkozások is zajlanak nálunk. Különböző műsorokhoz kérnek tőlünk anyagot az üzemek KISZ szervezetei. Amatőrfilmesek "vágják" zenét filmjeikhez és közülük sokan hozzák a kész művet klubfoglalkozásainkra. Voltak, akik ebédidejüket szentelték a nyelvtanulásnak. Legtöbbször angol nyelvleckét hallgattak, de mások németet, franciát, olaszt, spanyolt és orosz is igényeltek.

A szerzők "slágerlistája" a következőképpen alakult: Bach, Csajkovszkij, Ravel, Musszorgszkij, Mozart, Beethoven, Bartók, Vivaldi, Beatles, Emerson Együttes.

Vannak, akik "csak" modern zenét hallgatnak. Schönberg, Sztravinszkij, Durkó rajongókról is beszélhetünk.

1350 darabos lemezállományunk 85 %-a klasszikus zene, a többi musical, jazz, beat és prózai művek.

Hogyan tájékozódnak a hallgatók, hogyan válogatnak a meglévő készlethől? A szerzői betűrendes katalógust a beszerzés ütemében napra készen használhatják. Ez még rövidített formában készült. (Az állomány feléről részletes leírás van.) A kériúlapra a szerző, a mű és a helyrajzi szám kerül, így a beépített polcra a tizesével állva raktározott lemezek közül könnyen kiválasztja a kívánt darabot a könyvtáros.

Amíg csak ennyi lemez van, a rövidített katalógus és a könyvtáros emlékezete elegendő. A továbbiakban elkészítjük az előadói (egyéni és apparátus), műfaji, címszó és esetleg a zenei korokat feltáró katalógusainkat.

A zenei könyvtárak létrehozóit az a cél vezette, hogy hangzó anyag segítségével biztosítsák a zenei nevelést. Legyen kisugárzó bázis, mely a meglévő érdeklődést növeli. A befogadó hallgató igénye változatos és sokféle. Meg kell találnunk azt a formát, módszert, amelyet mindenkinek szól, amelyet mindenki hasznosíthat. Érdeklődést keltően ajánlani egy-egy művet, mélyíteni a már meglévő ismereteket, rajongásig szeretni valamit, egy másikat értékéért ésszel becsülni, valamit kíváncsian, érdeklődve megérteni - mindez feladatunk és célunk.

Ezért kell a zenei könyvtárosnak folyton tanulnia, lépést tartania a zenével, de legesleginkább szeretni azokat, akikkel foglalkozik, akik bizalommal fordulnak hozzá, akik tőle várják a szépet, akiket sohasem szabad üres kézzel elengednie, akiknek minden alkalommal kell, hogy gazdagítsa az érzésvilágukat, akik mindig nemesebb szívet kell, hogy távozzanak a zenei könyvtárból.

KOVÁTSNÉ MÖZNER GABRIELLA

SZABÓ ERVIN EMLÉKKIÁLLÍTÁS A VÁRBAN

A Könyvtári Híradó előző száma részben ismertette annak a programnak egyes pontjait, amelynek megvalósítása révén különböző intézmények, elsősorban az MSZMP KB vonatkozó határozata nyomán Szabó Ervin születése augusztus 23-án esedékes centenáriumát kívánják méltóan megünnepelni.

Az eltelt idő alatt olyan új, figyelmet érdemlő rendezvény előkészítése került előtérbe, amelyről eddig nem esett szó: az MSZMP KB vonatkozó határozata arról is intézkedett, hogy a Munkásmozgalmi Múzeum és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kooperációban készítsen elő egy nagyobb szabású Szabó Ervin emlékkiállítását. Ez a Múzeum Várban levő épületének az előcsarnokában, mintegy 250 négyzetméternyi területen lesz - jelentősége tehát sokkal nagyobb, mint a Könyvtárunk központjában tervezett kiállításé.

Az első közös megbeszélés január 24-én már le is zajlott a Várban: a Múzeum részéről Esti Béla főigazgató és a kiállítás két kivitelezője Horn Emil és Jalsovszky Katalin, a FSZEK részéről pedig Révész Ferenc igazgató, Hont Péterné igazgatóhelyettes, Mikó Zoltán és Remete László voltak jelen.

A megállapodás értelmében Remete László február 15-ig előzetes témavázlatot készített, ennek alapján a Múzeum két munkatársa március 1-re összeállította a tématervet, amelynek

vitáját március 8-10 körül a FSZEK-ben tartjuk meg. A Múzeum munkatársai készítik el május 31-ig a rendezőkönnyvet, melynek szövege ugyan-csak vita tárgya lesz. Külső szakértőnek Litván Györgyöt és Mucsi Ferencet kéri fel a rendező intézmények.

Mindkét intézmény felhívást tesz közzé a sajtóban Szabó Ervin emlékművek felkutatása érdekében. Eddig a határozat.

A továbbiak során bizonyára még módosításokra kerülő tématerv 10 1/2 oldal terjedelmű, ezért itt csak egész sommás ismertetése lehetséges.

A bevezető rész a következő 20 mozzanat kiemelését javasolja: Szabó Ervin diákkori kapcsolatai orosz forradalmárokkal, a Szociáldemokrata Pártban kifejtett tevékenysége, könyvtárosi pályakezdése, a Marx-Engels válogatás szerkesztése, a szociológiai gyűjtemény megalapozása, az irodalom- és művészetkritikus, a Huszadik Század és a Társadalomtudományi Társaság egyik vezéralakja, a baloldali ellenzék szervezője a munkásmozgalmában, a szociológiai író, a történetíró, a közművelődési hálózat alapítója. Az első világháború idején a békeharcos írók ösztönzője, az 1917-es orosz forradalmak egyik első értékelője. Taggá választása 1918-ban a moszkvai Akadémiába. A temetésén lezajlott tömegdemonstrációk. Az első értékelések munkásságáról. Híveinek szerepe a kommunista párt

szervezésében. A Tanácsköztársaság tiszteletadása Szabó Ervin emléke előtt. Méltatása az ellenforradalom évtizedeiben, majd a felszabadulást követő időkben.

A témavázlat a továbbiakban 24 pont köré javasolja, csoportosítani, illetve részletesen felsorolja a különböző helyeken található és a kiállításnál számításba vehető dokumentumokat, valamint azok elosztását a fenti súlypontozással 36-40 tablón és vitrinekben.

A vázlat viszonylag rövid idő alatti szerkesztését megkönnyítette, hogy 1968-ban négy hónapra előkészítéssel már hasonló munkát végeztem a többek előtt talán emlékezetes akkori (29 tábla) Szabó Ervin kiállítás megrendezéséhez (amely a vidéket is bejárta).

Az eltelt 8 év alatt persze egész sor újabb Szabó Ervin-adalék, dokumentum került felszínre, s a mostani kiállításon (az 1968-sal ellentétben) Szabó Ervin könyvtárosi munkássága mellett nagyobb hangsúlyt kap Szabó Ervin az irodalom- és művészetkritikus, a történész, a szociológus stb. is - persze, ha a tervet, vagy annak nagy részét realizálni lehet.

Arra is van remény, hogy az említett ujsághirdetések segítségével eddig nem ismert, vagy nem is sejtett dokumentumok bukkannak majd felszínre, köztük esetleg muzeális szempontból fontos tárgyi emlékek (butorok stb.) is.

REMETE LÁSZLÓ

AZ 'OLVASÓ MUNKÁSÉRT' PÁLYÁZAT HÍREI

Féldíőhöz érkezett az "Olvasó Munkásért" pályázat, amelyet az 1976 májusától - 1977 decemberéig tartó időszakra hirdetett meg a Hazafront Országos Tanácsa, a SZOT és a Kulturális Minisztérium. A pályázat célja, hogy ". . . a könyvtárak működési feltételeik jobb kihasználásával növeljék a munkások olvasatásának mennyiségi és minőségi mutatóit . . . mind több munkást vonjanak be a könyvtárhasználók táborába és biztosítsák a könyvtárba járó munkások olvasási kulturájának, művelődési készségének fejlesztését."

Ezeket a célokat szem előtt tartva hálózatunkból 11 könyvtár nevezett be a pályázatra, főleg olyanok, amelyeknek már kialakult hagyományaik vannak a munkásolvasókkal és szakmunkástanulókkal való foglalkozás terén. Két könyvtár objektív okok miatt visszalépett a nevezéstől: a 4-es és a 29-es, az előbbi tatarozás, az utóbbi a könyvtár helyiségproblémái miatt.

A pályázó könyvtárak eddigi eredményei és jövődő terveik az alábbiakban körvonalazhatók.

A Karinthy Frigyes uti 6-os könyvtárban az elmúlt évben 67 munkásolvasó kölcsönzését figyelték. Erre az évre azt tervezik, hogy százra emelik ezt a számot. A száz, dupla tasakkal szincsikos jelzéssel, kiemelt munkás- és szakmunkásolvasónak minden olvasmányát regisztrálják. A két év tapasztalataiból olyan következtetéseket kívánnak levonni, amelyek alapját képezhetik későbbi olvasónevelő tevékenységüknek, különösen a munkásolvasókkal való foglalkozásuknak. 1977-ben 2 műről (Gáll István: Az Öreg és Czákó Gábor: Iskolavár) egyéni beszélgetést foly-

tatnak, a könyvek megértésének és befogadásának vizsgálata ezzel a céljuk.

A könyvtár több szocialista brigáddal alakított ki jó kapcsolatot, elsősorban a továbbtanuló brigádtagokat segítik. A műszaki könyvhónapban végzett kiemelkedő munkájukért - ebbe főként a szocialista brigádokban dolgozó munkásokat és szakmunkástanulókat vonták be - a kollektiva tagjai 500-500 Ft-os könyvvásárlási jutalomban részesültek.

Évek óta igen komoly eredményeket ér el a könyvtár a szakmunkástanulókkal való foglalkozásokon. Két intézettel (32, 42.) szoros és aktív a kapcsolat. Jól sikerült rendezvényük volt az elmúlt évben a technikai vetélkedő és a Szovjet Irodalom c. folyóirat megismertetésére indított szellemi TOTO. Több kulturális intézmény látogatását is megszervezték, elsősorban a vidékről származó tanulók számára.

A XIII. kerületi 7-es könyvtár kollektívája feladatául tüzte ki, hogy a munkások és szakmunkástanulók érdeklődési körét feltérképezi. Tervük szerint az 1976-os adatok alapján összehasonlítják a munkásolvasók által olvasott műveket az összes olvasók olvasmányával, megállapítják az esetleges eltéréseket és, hogy milyen módon tudják segíteni, irányítani az erre rászoruló olvasmányainak, olvasási szokásainak az alakulását.

Példamutató az a kapcsolat, amelyet a 7-es könyvtár a 26. sz. Ipari Szakmunkásképzővel és a Vadas Márton kollégiummal kiépített. A könyvtár vezetője, Csépp Attiláné I. díjat nyert a FSZEK-ban meghirdetett pályázaton a szakmun-

kástanulók rendszeres könyv- és könyvtárhaszná-
latra neveléséhez kidolgozott forgatókönyvével.

A felújítás után megnyílt 9-es könyvtárban
elhatározták, hogy minden olvasóról új tasakot
töltenek ki. Így a könyvtárosoknak lehetőségük
lesz arra, hogy a tasak belső oldalán jelezzenek
olyan adatokat, amelyek ismeretében fokozott fi-
gyelemmel tudják kísérni a munkás- és szakmún-
kástanulók olvasási szokásait, érdeklődési körü-
ket. Ilyenek pl.: szocialista brigádtag-e az ol-
vasó? résztvesz-e szervezett oktatásban? mi az
olvasmányigénye? mit hallgat, illetve néz szíve-
sen a rádióban, illetve a televízióban?

Ez a könyvtár, mint a Mindenki Iskolája e-
gyik konzultációs központja rendkívül komoly erő-
feszítéseket tett tanulócsoportja megszervezése
és munkájának megindítása érdekében. (Munkájuk-
ról e szám hasábjain is olvashatnak.)

A 12-es kerületi könyvtár lehetőségei és a-
dottságai következtében kiemelkedő helyet foglal
el a munkáskerület közművelődési hálózatában.
Az elmúlt évben a beiratkozott munkások száma
elérte az összolvasók 32%-át.

A könyvtár kollektívája feladatának tekinti a ve-
lők való egyéni és csoportos foglalkozás minden
formájának megszervezését és megvalósítását.
1976-ban pl. a kerület szinte valamennyi nagy-
üzemből 21 alkalommal látogatták meg a könyv-
tárat szocialista brigádok. Folyamatosan segí-
tették a brigádok kulturális vállalásainak terve-
zését és teljesítését. A Pataky István Művelődé-

si Központban lévő Mindenki Iskolája konzultá-
ciós központot kiemelt példányszámban vásárolt
ajánlott és kötelező irodalommal látják el. A
Műszaki Könyvnapok alkalmából a kőbányai könyv-
tár is pénzjutalomban részesült. Az Úrkutatás
jelene és jövője címmel megtartott előadás si-
kere ösztönzést adott egy Műszaki Klub meg-
szervezéséhez.

A 35-ös kerületi könyvtár pályázati feladat-
ként vállalta a természettudományos irodalom
figyelését. 1976-ban 3 hónapon keresztül re-
gisztrálták az állományrész forgalmát, olvasott-
ságát. A vizsgálatot 1977-ben folytatják, majd
a két év tapasztalataiból vonnak le a szerzemé-
nyezésre, a forgalomra és az olvasók érdeklő-
désére vonatkozó következtetéseket. Ebben az
évben figyelemmel kísérik a munkások által ol-
vasott szovjet irodalmat is, egyes művekről
magnós beszélgetéseket terveznek.

Azok a könyvtárak, amelyekről külön nem
szóltunk - a 2-es, a 13-as, a 19-es, és a
37-es - szintén alapvető feladatuknak tekintik a
munkásolvasók számának növelését, igényeik,
érdeklődési körük feltérképezését és fejleszté-
sét.

Az eltelt év tapasztalatait összegezve megál-
lapíthatjuk, hogy a könyvtárak eredményes mun-
kát végeztek az "Olvasó Munkásért" pályázat
kapcsán vállalt feladataik teljesítése érdekében.

KISS JÁNOSNÉ

AZ „OLVASÓ MUNKÁSÉRT” PÁLYÁZAT TAPASZTALATAI AZ ÉLELMÉZÉSIPAR KÖNYVTÁRAIBAN

A másodizben meghirdetett "Olvasó Munkás-
ért" pályázat szervesen illeszkedik hálózatunk
éves feladatai közé.

Célunk az, hogy 1977. évi könyvtári mun-
kánkat a pályázat szellemében végezzük - ezzel
is elősegítve a munkásolvasók számának gyara-
pítását, izlésük, érdeklődésük fejlesztését, s e
célok eléréséhez igyekszünk jobb működési fel-
tételreket biztosítani.

A pályázat elbírálási követelményeinek - az
iparági és helyi sajátosságok figyelembevételé-
vel és lehetőségeink kihasználásával - igyekez-
tünk eleget tenni.

A körlevél kíséretében megküldött pályázati
felhívásra - a központi könyvtár sokrétű és szer-
vező munkája nyomán - 4 önálló, 6 letéti I.
és 20 letéti II., összesen tehát 30 könyvtár ne-

vezett be. Ez a szám hálózatunk könyvtári egy-
ségeinek egyharmadát, a központi könyvtárhoz
tartozó letéteknek pedig több mint a felét jelen-
ti.

Változatos propagandaanyag közreadásával
igyekeztünk a könyvtárosok olvasószervezési
munkáját megkönnyíteni: nagy mennyiségű pla-
kátot, gyarapodási jegyzéket és röplapbibliog-
ráfiát, valamint könyvjelzőket, szórócédulákat,
szocialista együttműködési szerződés-nyomat-
ványt küldtünk szét. A rendezvények közreműk-
dőinek felkérését is központi könyvtárban vállalt-
ta magára és végezte.

Tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a pályá-
zatra benevezett könyvtárak társadalmi hatásfo-
ka növekedett. Emelkedtek a könyvtárakban a
könyvtári mutatók: az összes olvasók száma

átlagosan 20%-kal, a munkásoké pedig 15%-kal növekedett. Ezzel párhuzamosan a szocialista brigádtagok és a látogatók száma, valamint a kölcsönzött kötetek forgalma is emelkedett.

Külön is említést érdemel a Budapest Csokoládégyár letéti I. könyvtárában elért eredmény; itt az olvasók száma 1975. októbertől - 1976. októberéig 30%-kal, s ezen belül a munkásolvasók száma 20%-kal növekedett.

A könyvtárak olvasómozgalmi eredményei is biztatóan alakulnak. Élen jár köztük a Budapesti Konzervgyár önálló könyvtára 86 rendezvényvel /más szervezettel közös: 16/ és 72 kiállítással, de ankétot, vetélkedőt, író-olvasó találkozót csaknem valamennyi résztvevő könyvtár rendezett, illetve rendez az év folyamán. A Kőbányai Sörgyár önálló könyvtárának íróvendégei Galambos Lajos és Vidor Miklós voltak. A Budapesti Tejipari Vállalat Munkásszállása Marosán Györgyöt és László-Bencsik Sándort, a Budapesti Likőripari Vállalat Moldova Györgyöt, a Csemege Édesipari Gyár egyik szocialista brigádja pedig Földes Mihályt hívta meg, - hogy csak a legjobban sikerült találkozókat emeljük ki a sok közül.

Könyvtáraink eleven és aktív kapcsolatokat építettek ki a munkahelyi tömegszervezettel, enélkül aligha érhetek volna el ilyen jelentékeny eredményeket. Önálló könyvtáraink szocialista együttműködési szerződést kötöttek más típusú könyvtárakkal, többnyire a kerületi Szabó Ervin könyvtárakkal. Kulturális intézményekkel is kapcsolatban állnak, partnereik a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza, a Pataky István Művelődési Központ, a Fővárosi Művelődési Ház és a Rát-kai Klub.

Hálózati szinten 60.000 Ft-tal emelkedett az évi könyvbeszerzési keret. A többletösszeg elsősorban a központi könyvtárban jelentkezik, de ennek célszerű felhasználásával a letétek jobb könyvellátását is biztosítani tudjuk. Számottevő és a sok kis letétre való tekintettel örvendetes a Fővárosi Sütőipari Vállalat önálló könyvtárának évről-évre növekvő költségvetése.

Az önálló könyvtárak katalógushálózata még hiányos. E téren fontos eredmény várható a Budapesti Konzervgyár könyvtárában, amelynek könyvtárosa vállalta a szerzői betűrendes katalógus elkészítését.

Emelkedik a könyvtárakban a nyitvatartási órák száma. A Budapesti Szeszipari Vállalat letéti II. könyvtára /VIII. Diószeghy S. utca/ például reggeli kölcsönzést iktatott be, hogy a szállítómunkások is igénybevehessék a könyvtár szolgáltatásait. Hasonló jellegű intézkedést más helyeken is tapasztaltunk.

A könyvtár berendezésének bővítéséről kaptunk hírt a Fővárosi Sütőipari Vállalattól, a Kőbányai Sörgyártól, a Parafeldolgozó Vállalattól, a Kőbányai Likőrgyártól és a Tejipari Szállítási Vállalat két gyáregységétől.

A pályázat kezdete óta eddig a legjobb eredményt Gróger Nándor a Csemege Édesipari Gyár könyvtárosa érte el, akit 1976-ban az SZBT jutalomban is részesített.

Az eltelt háromnegyedév eredményei számszerű adatokkal még alig fejezhető ki, de számos területen érzékelhető, hogy a pályázat nyomán egészséges mozgás indult meg az egész hálózatban, s ez mind a könyvtárak, mind az olvasók szempontjából biztató jelenség.

PÁPAI MIHÁLYNÉ

German Ratner metszete

Anatolij Kalasnyikov fametszetei

A SZOVJET KULTÚRA ÉS TUDOMÁNY HÁZA ÉS A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR EGYÜTTMŰKÖDÉSI TERVE 1977-RE

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár együttműködési tervet készített, amelyben körvonalazták tervezett közös rendezvényeiket és az együttműködés egyéb formáit. A megállapodást V. Szergejev a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza igazgatója, a FSZEK részéről pedig Révész Ferenc igazgató írta alá. Megállapodtak abban, hogy a NOSZF évfordulójára közös kiállítást rendeznek a FSZEK központi könyvtárában, 1977. novemberében, amelynek anyagát a két intézmény együttesen biztosítja. A kiállítást a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának igazgatója, ill. a Ház általa megbízott képviselője nyitja meg.

A szépirodalmi könyvtár a szovjet köztársaságok életét bemutató könyv- és dokumentum anyagból összeállított kiállítást bocsát a FSZEK rendelkezésére, amelyet hét kerületi könyvtárban vándoroltatunk. (1-es gy., 12., 25., 28., 30., 35. és 46-os kv.)

A két intézmény közösen készíti el a Szovjetunió külpolitikája c. bibliográfiát - a szépirodalmi könyvtár és a FSZEK könyvtárainak állománya alapján.

A könyvtárosok részére szakmai vitát szervezünk 4 szovjet műről, amelyekről ők felnőttek és gyermekolvasókkal beszélgetnek az évforduló alkalmából. Az erre történő felkészítésre a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában kerül sor 1977. április közepén.

Érettségizők számára a két intézmény együttesen szervez előadást és konzultációt az orosz és szovjet irodalom tárgyköréből április folyamán.

A FSZEK hálózatának különböző egységeiben dolgozó könyvtárosok a középiskolai tanulmányi versenyeken és pályázatokon induló olvasók figyelmét felhívják a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza könyvtárának szolgáltatásaira.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára szervezendő IV. negyedévi kerületi rendezvények programját a FSZEK megküldi a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza illetékeseknek, akik lehetőség szerint személyesen is résztvesznek a reprezentatív programokon.

A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza havi műsornaptárát és plakátjait a FSZEK központja - a már kialakított gyakorlat alapján - rendszeresen eljuttatja a hálózat egységeibe.

A gyorsabb információ érdekében az egyes programokra szóló meghívókat a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza közvetlenül juttatja el a belső kerületek könyvtáraiba és azokra a helyekre, ahol ifjúsági művelődési körök működnek, konkrétan az alábbi címekre:

1. sz. ker. kv. 1054. Bp., Vadász u. 42.
6. sz. ker. kv. 1117. Bp., Karinthy Fr. u. 11.
9. sz. ker. kv. 1088. Bp., Gutenberg tér 3.
10. sz. ker. kv. 1062. Bp., Népköztársaság utja 52.
12. sz. ker. kv. 1105. Bp., Pataky István tér 7/14.
14. sz. ker. kv. 1053. Bp., Királyi Pál u. 11.
25. sz. ker. kv. 1193. Bp., Vöröshadsereg utja 93/95.
37. sz. ker. kv. 1023. Bp., Török u. 7/9.
44. sz. ker. kv. 1089. Bp., Kulich Gyula tér 12.

Gyermekkönyvtárak:

1. sz. 1061. Bp., Liszt Ferenc tér 6.
2. sz. 1136. Bp., Sallai Imre u. 52.
5. sz. 1054. Bp., Aulich u. 4/6.
6. sz. 1117. Bp., Karinthy Fr. u. 11.
14. sz. 1053. Bp., Királyi Pál u. 18.
44. sz. 1089. Bp., Kulich Gyula tér 13.

Más kerületi könyvtárakban és a központi könyvtárban a FSZEK továbbra is a már kialakult módon népszerűsíti a Ház programjait, rendezvényeit, s az ezekhez kapott propagandaanyagok és meghívók alapján folyamatosan mozgósítja olvasótáborát.

1977. második felében a két intézmény megbeszélést tart az évi operatív feladatokról és az 1978. évi közös tevékenységről.

NAPLÓSZERŰ GYORSFELJEGYZÉSEK AZ ORENBURGI GÁZVEZETÉK ÉPÍTŐI KÖZÖTT ELTÖLTÖTT 10 NAPRÓL.*

1977. február 23.

Az egész napos nagy izgalom után végre ki-gördült velem a Tisza Expressz a Keleti pályau-dvarról. Tulzás lenne azt állítani, hogy az iz-galom a vonaton megszűnt /az izgalom, a mi-att, hogy megállom-e a helyemet/, de már nem tudtam figyelni rá. A vonatban utazó, szabad-ságukról visszatérő gázépítő munkások jókedve rám is átragadt. Amikor megtudták, hogy a könyvtár rendezése miatt utazom velük, olyan ovációba fogtak, hogy egészen meghiúsítottam. Ez a lelkesedés erőt adott az előttem álló nagy feladathoz. Megvártam, amíg átmegyünk a ha-táron, megnéztem, hogyan emelik át a vonatot a széles nyomtávu sinre /mert még ilyet soha-sem láttam/, azután elaludtam.

1977. február 24.

Délelőtt 10 órára érkeztünk Lvovba. Itt már várt a busz, hogy az innen 250 km-re lévő Bo-gorodcsányba vigyen bennünket. A majdnem e-gész napos, nem éppen pihentető buszozás után /még defektet is kaptunk/ 6 órára érkeztünk a telepre.

1977. február 25.

Régel 7 órakor zeneszóra ébredtem. A te-lepi stúdió ébreszti így a munkába indulókat, közvetíti a híreket, az időjárásjelentést. Nehe-zen tudtam elképzelni otthon, milyen körülmé-nyek között élnek itt a munkások. Most meg-lepve láttam, milyen rendezett, tiszta, kényel-mes a bogorodcsányi telep - és milyen barát-ságosak az itt dolgozók.

A könyvtár világos, derűs helyiségben ka-pott helyet. Könyvtárosa kedves, ukrán szár-mazású fiatalasszony. Ez a könyvtár az anya-könyvtár, a másik két telepen Huszton és Gusz-jatyinban letéti könyvtár működik. A három te-lepen együtt közel 7000 kötet könyv van. Mivel a könyvek nagy része különböző intézményektől kapott ajándék, az állomány igen vegyes.

Az első nap azzal telt el, hogy a könyveket szak- és szépirodalmi rendbe osztottuk és a könyvtár helyiségét átrendeztük. Este 6-tól 9-ig kölcsönöztünk az olvasóknak. Megszoktam már, hogy a könyvtár, mint egy kikötő, pihenést, ki-kapcsolódást nyújt az embereknek, mégis meg-lepett az a bizalom, ahogyan itt az olvasók a könyvtáros felé közelednek. Az otthontól távol lévő, kedvességre vágyó emberek láttán hatvá-nyozottabban éreztem: milyen szép, felelősség-teljes munka könyvtárosnak lenni. A mozgalmas nap után fáradtan fektüdtem le éjjélkor.

1977. február 26.

Ébredés zenére, 7 órakor. Reggeli után i-rány a könyvtár. A magunkkal hozott közel 1000 kötet könyvet dolgoztuk fel este 11 óráig, olyan tempóban, hogy ezen a napon az orromat sem dugtam ki a könyvtárból.

1977. február 27.

Szokásos ébresztés. Az étteremben már egy-re többen ismerősként üdvözöltek. Az ujonnan érkezett könyvek híre szétfutott az emberek kö-zött, akik boldogan vették tudomásul, hogy este már kölcsönözhetnek is belőlük.

A délelőtti folyamán előkészítettük a másik két telep könyveit, ebéd után pedig egy épülő kompresszorállomáshoz vittek el. A hely, ahol az építkezés folyik, mocsaras terület volt, em-berfeletti munkával kellett ezt a mocsarat fel-tölteni. A munkások elmondták, mire szolgál a kompresszorállomás, és bár még csak az ala-pokat rakták le, olyan szemléletesen beszéltek róla, hogy könnyű volt velük együtt lelkesedni. Este a telep vezetőivel baráti beszélgetés, le-fekvés megint csak éjjél után.

1977. február 28.

Mikrobusszal mentünk át Husztra. Az ut cso-dálatos. 1/2 óránként kisüt a nap, aztán hirte-len vízszintesen kavarog a hó/ nem elírás: tény-leg vízszintesen esik a hó/. A Kárpátok hágóin vad hóviharba kerültünk, félelmetes és izgalmas élmény volt. 6 órás ut után megérkeztünk Husztra. A vár romjainál elmondtuk Kölcsey versét /hiába, könyvtáros lélek!/, tisztelegve a költő emléke előtt.

1977. március 1.

A huszti letéti könyvtár barátságatlan, elha-nyagolt helyiségben működik. Az ide kiküldött népművelő, úgy tűnik, nem fordít erre gondot. Azzal telik el tehát a nap, hogy átrendezzük a könyvtárat, szak- és szépirodalmi rendet ra-kunk, és megbeszélést folytatunk a társadalmi aktivával. Este színházi előadás: Kertész Ákos Névnap c. darabját mutatta be a Debreceni Cso-konai Színház.

1977. március 2.

Délelőtti Munkácsra mentünk. Történelmi és irodalmi emlékeket idézgetve jártuk a várost - a könyvtáros Esztiike - lelkesen magyaráz, kedvesen törve a magyar nyelvet. Délután visz-sza Bogorodcsányba. A Kárpátokban szikrázó napfény és méteres hó fogadott bennünket; a leg-magasabb ponton hógolyóztunk egy kicsit /ez ál-

litólag hagyomány/, éjjélkor holtfáradtan estünk az ágyba.

1977. március 3.

A következő állomás a 300 km-re lévő Gusz-jatyin. Könyvtárépülete a bogorodcsányi könyvtár mintájára készült, de itt még egyáltalán nincs könyvtár. A berendezéssel kezdtük tehát, a szak- és betűrendezéssel folytattuk, majd a könyvfeldolgozással zártuk a napot.

1977. március 4.

Délelőtt megbeszélés a telep vezetőivel. Sok-sok kérést, kívánságot jegyeztem fel, - és még több köszönetet a Szabó Ervin Könyvtár részére. Délután kompresszorállomás - látogatás. Ha lehet, ez még bámulatraméltóbb, mint a bogorodcsányi. Az itt dolgozók gumicsizmában járnak a térdig süllyedő agyagban, sárban. A markológép időnként mélyre süllyed, az emelődaru állandóan üzemben van. Mivel az állomás meredek folyóparton épül, nem könnyű megállítani az omló földet - ez a munka állandó közelharc a természettel, az anyaggal.

Este klubfoglalkozást tartottam. A kompressz-

szorállomás dolgozói közül sokan megjelentek, "babaarccal", vagyis frissen borotválva, ahogy a művezető délelőtt "parancsba adta". Olyan jól sikerült a rendezvény, hogy amikor éjjél felé, a szoba irányába haladva hallottam, hogy rengett a föld, el sem akartam hinni.

1977. március 5.

Délelőtt még egy kis rendezgetés a könyvtárban, megbeszélés a helyi könyvtárossal - 1 órakor indulás Ternopolba. A vonat este 6 órakor indult vissza. Még megvártam a határt, a vonat visszaemelését a keskeny nyomtávu sínre, a határőr szalutálással egybekötött köszönetét, s aztán elaludtam. Reggel 6 órakor, közel 3000 km-es ut után, sok-sok élménnyel, tapasztalattal gazdagodva érkeztem meg Budapestre.

BÁLINTH LEHELNÉ

★ A cikk írója a Petrokémiai Beruházási Vállalat felkérésére utazott a Szovjetunióba az orenburgi gázvezeték dolgozóinak számára létrehozott könyvtár rendezésére.

GONDOLATOK A KÖNYVTÁRBAN EGY VIZSGA, ILLETVE A „MINDENKI ISKOLÁJA” ÜRÜGYÉN

"Az aktív keresők közül kb. másfél millió dolgozó nem fejezte be az általános iskolát" (Az MSZMP KB. 1974-es dokumentumaiból). Ez a tény. Gondolatok: Vajon mennyi felelősség terheli ez ügyben a szülőket, a családot, a környezetet, az iskolát, a pedagógusokat? És a továbbiakban a munkahelyet, a kis és nagy közösségeket, a társadalmat? Mert lehetőség van: Dolgozók általános iskolája. Természetesen már ahol van. Mindenki Iskolája. Első év. Kisérleti év. Ötéves TV program. Ötéves rádió program. Előkészítők, kidolgozók, szervezők. Konzultációs központok. Tanárok-hallgatók. Szervezők és résztvevők. Tankönyvek, bemutatószerzők. Idő. Tanulási készségek fejlesztése, vizsgalehetőség, tanulmányi szabadság, munkaidő kedvezmény, fél év alatt egy elmulasztott év anyagának gyors pótlása.

"Mindenkori Iskolája". Első év. Próbajárat - mindenkinek. Kisérleti év?! És újból: tények. Budapesten, a konzultációs központokban 1976. szeptemberében-októberében kezdődtek meg a szervezett foglalkozások. A cél többféle volt.

Ismeretek felújítása, művelődés, vizsgára való felkészülés. Ez utóbbi iránt nálunk is akadtak érdeklődők.

1977 január, Budapest. 70 tanuló jelentkezett az Egyesült Izzóba magánvizsgára 4 üzemből. 42 tanuló jelentkezett a Pataky István Művelődési Központba magánvizsgára, különböző helyekről. Itt szóbeli vizsgát már csak 35-en tettek. Ide jelentkezett az a 8 tanuló is, akiket a 9-es könyvtárban a VII. kerületi Dolgozók Általános Iskolájának tanárai készítettek fel.

Az összes vizsgázó 70 %-a férfi, 90 %-a segédmunkás. Többségük 3 műszakban dolgozik, átlag-életkoruk 42 év. A vizsgákon elért tanulmányi eredmény átlaga 2,7. A mi vizsgázóink adatai kb. megfelelnek az átlagnak.

Visszatekintés. Hogyan került sor a 9-es könyvtárban konzultációs központ létesítésére? Természetesen felkérésre. Tud-e a könyvtár többet nyújtani, mint egy iskola, padokkal, táblával, tanárokkal és hallgatókkal? Emberileg igen. No persze itt másról is szó volt. Klubmozgalomról. Megfigyelésekről. A könyvtár ha-

tásáról. De - a könyvtár zárva. Bár az olvasóterem mindenki számára nyitva - ez nem igazi könyvtári légkör.

1977. február óta tudunk felméréseket végezni igényekről, a hasznosságról, olvasóink véleményéről.

De ez is csak tájékozódás, az igények felmérése, nem konkrét szükséglet, legalább is egyelőre nem.

A főváros területén, mint könyvtár, egyedül mi szerveztünk konzultációs központot. Nagyon komoly szervezőmunkát folytattunk, hogy a hallgatókat összeverbuváljuk. Augusztus végén kaptuk meg a VIII. kerületi tanács iparügyi osztályáról a kerületünkben működő összes gyár, vállalat, üzem és szövetkezet címét, telefonszámát. Az akció elég későn indult, s ami a legfőbb problémát jelentette, mindenki hallott valamiről, de konkrétan igen keveset tudtak a feladatokról. Közben veszedelmesen közelgett az a nap, amikor a TV és a rádió elkezdte sugározni az előadásokat.

A szakszervezet és a KISZ vállalt a mozgalom felett védnökséget, s mégis előfordult, hogy egyes nagyüzemeink szakszervezeti bizottságainak vezetői sem tudták pontosan, hogy miről is van szó, máshol pedig két hetes balatoni továbbképzés után is csak elméletileg ismerték a problémát. 1976. augusztus végén megindult a nagy hajrá - az azóta is rémálomnak tűnő napi 30-40 telefonhívás, kb. egy hónapon át. Szó se róla: Bell-t nem egyszer elátkoztuk.

X. Y. elvtársat kerestem: szabadságon, értekezleten, egy óra múlva, két hét múlva, jaj igazán nagyon örülök, mindent önök adnak, ez csodálatos, erre vártunk, persze mindent megteszünk, sajnos nem én vagyok az illetékes, de persze visszahív, üzenetet hagy, felírja, listát küld, tulajdonképpen nincs érdeklődés, már beiskolázták akit lehetett, visszahív. Természetesen nem hív vissza. Ujra hívom, elmondom kétszázadszor, és újra, és mindent kölcsönösen és ... és ... sehol semmi.

Azaz néha valami halvány remény. A Gutenberg Művelődési Házban megadják az összes Budapesten működő nyomdaiüzem címét, telefonszámát és a feltételezhető illetékes nevét. Így a telefonmegbeszélések alapján összejön 4 ember neve és címe. Hipp-hipp hurrá! Csöng a telefon: a nyomdaiipari szakszervezet bájos hangú elvtársnője közli, hogy van négy jelentkezője, rövidesen kiderül, hogy ugyanarról a négy emberről van szó akiket mi szerveztünk be. Köszönjük. Statisztika oda - statisztika ide.

Átnézzük régi olvasóink tasakját, s aki nem végezte el a VII-VIII. osztályt, személyre szóló meghívót kap a "Klub" megnyitóra. Egyetlen ember jelenik meg. Mint utóbb kiderült, azt hitte, hogy a könyvtár megnyitásáról értesítjük,

de mire körülnézett, kezében voltak a tankönyvek. Ő egyébként a legjobb tanulónk!

A 23. sz. Volán Vállalat 15 hallgatót szeretne hozzánk beiskoláztatni. Megbeszélések, listák, papírok, aláírások, pecsétek. 5 ember maradt. Közben nyakunkba vesszük a várost: Gábor Áron Öntőde és Gépgyár, Bartók Béla uti munkásszállás, este, zuhogó eső stb. A család egyöntetlően kiátkoz.

Közben gondoskodni tanárokról, órarend, megbeszélések, értekezletek, levelek, jelentések havonta és hetente. Vásárlás: bemutatóeszközök, tankönyvek, ajánlott irodalom, TV, rádió. Remény, csüggedés, bizakodás, biztatás. Végülis maradt 8 ember. Tanulni, vizsgázni a karnak.

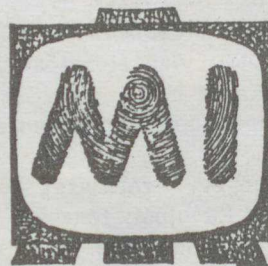
Vizsgák. Február eleje. Remények, izgalom. A magyar írásbeli anyagát nem tanulták. Kérdés: miért nincs egységes vizsgakövetelmény? - Válasz: mert a tanulók általános tudására vagyunk kíváncsiak. Nem fogadják el az írásbeliket: végül mégis. Nem tudja a balkéz mit csinál a jobb? Kisérletti év? Kiknek? A szobelin egy hallgató megbukik. Magyar nyelv és irodalomból. A vizsgákkal párhuzamosan már megkezdődik az új tanév szervezése. Kb. 100 levélgyáraknak, üzemeknek, vállalatoknak, szövetkezeteknek. Kb. 100 db személyre szóló meghívó azoknak, akiről tudjuk, hogy nem fejezték be a VIII. osztályt és nevükkel-címükkel rendelkezünk.

Uj jelentkező: 3 fő. Egy az utcáról. Megvan a nyolc elemije, de egészen más dolgokat tanult akkor, szeretné tudni, hogy most mi van körülötte... Csak állunk s nézünk... de nagyon örülünk. (Egyébként az illető nő és jóval a negyven felett.) Megkezdődött az új tanév. Reméljük "bukott" tanulónk is folytathatja tanulmányait. A foglalkozások kezdete előtt már régi ismerősként beszélgetünk.

Kissé pesszimistára sikerült a beszámoló? Őszintén szólva: nagyon sok mindenről mégcsak nem is beszéltem.

De 8 vizsga megvan. Öröm nekik is, nekünk is. Egyelőre ez a lényeg.

VÁNDOR KATALIN

MINDENKI ISKOLÁJA

8. osztály

A SZAKKATALÓGUS SZERKESZTÉSE CSOPORTKÉPZÉS ALAPJÁN

A 22-ES SZÁMÚ KERÜLETI KÖNYVTÁRBAN

Könyvtárunk felújításának idejére terveztük katalógusaink teljes felülvizsgálatát. A katalógusrevízió során felmerült az a kérdés, hogy a szakkatalógus átszerkesztésében milyen módszert alkalmazunk: a hagyományos vagy a csoportképzéses szerkesztési módot.

Ez utóbbit az elmúlt években több könyvtárban sikerrel megvalósították. Bereczky Lászlóné 1968-ban megjelent: "Szakkatalógus szerkesztés csoportképzés alapján a közművelődési könyvtárban" c. műve ehhez a szerkesztési elvhez ad instrukciókat. Mi is e tanulmány szerint kezdtük el a munkát, de utmutásait nem követtük mechanikusan.

Hogy miért a csoportképzéses rendszer mellett döntöttünk, annak okai a következők:

- Az így szerkesztett katalógus révén alaposabban fel tudjuk tárni könyvtárunk állományát;
- E katalógusfajta logikusabb, ajánló jellegű kiemelései az olvasót jobban eligazítják az ETO számok rengetegében;
- A kibővített mutató lehetővé teszi a téma sokoldalú megközelítését; s végül;
- A könyvtáros tájékoztató tevékenységét hatékonyabban segíti a csoportképzés alapján szerkesztett szakkatalógus.

A csoportképzés alapja

A csoportok képzése állományunk nagyságához igazodott. Az elsődleges csoportokat az ETO alapján alkottuk meg. A további bontás mértéke attól függött, hogy egy-egy témakörből milyen mennyiségű katalóguscédulát kellett besorolnunk. A 321-es szakcsoporton belül pl. a következő csoportokat képeztük:

- 321 A politikai szervezet formái
- 321.64 Fasizmus
- 321.64/43/ Fasizmus Németországban
- 321.64/439/ Fasizmus Magyarországon

Ha valamely ismeretkörből kevés anyaggal rendelkezünk, ennek céduláit beosztottuk az általánosabb fogalmat jelző csoportba. Ebben az esetben nem a teljes ETO számot vettük figyelembe. Pl. az ókori demokrácia, szakjelzete 321.15, cédulája bekerült a 321-es feliratu osztólap mögé. Mivel az osztólapon feltüntetett jelzet eltér az ókori demokrácia szakjelzetétől, ez a fogalom bekerült a szakrendszert kiegészítő mutatóba.

A csoportképzéses rendszer gerince az osztólap és a mutató. Az osztólapon és a mutatón is utaltunk a rokonterületekre.

Összetett fő táblázati ETO számok és a különböző alosztások egyaránt lehetnek a csoportképzés alapjai. Mi a katalógusszerkesztés során a következő alosztásokat vettük figyelembe:

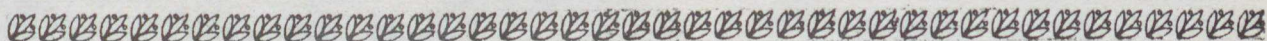
- formai: pl. 54 /07/ Kémiai tankönyvek
- földrajzi: pl. 910.4 /4/ Utazások európai országokban
- időrendi: pl. 943.9 "1848/1849" Az 1848/49-es szabadságharc története
- betűrendes egyéni alosztás: pl. 1 Hegel

Olyan aktuális témaköröket (pl. szocialista hazafiság, szocialista munkaverseny) is kiemeltünk, amelyekből jelenleg kevés még az anyagunk, de várható, hogy irodalmuk a közeljövőben növekedni fog.

A csoportokat és a mutatót elkészítettük, de apróbb finomításokra még szükség van.

Mindez csak vázlat munkánkról, de egy rövid cikk keretén belül nincs lehetőség arra, hogy részletesebben számot adhassunk minden, menet közben felmerült problémáról, tapasztalatainkkal, gyakorlati tanácsainkkal viszont bármikor készségesen kollégáink rendelkezésére állunk.

NITSCH LÁSZLÓNÉ

A IX. KERÜLETI ÚTTÖRŐHÁZ ÉS A 7. SZ. GYERMEKKÖNYVTÁR EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az 1974-es Közművelődési Párthatározat egyértelműen megfogalmazta azt a követelményt, amely eddig esetlegesen érvényesült, hogy a közművelődési és közoktatási intézmények a közös cél érdekében szorosan működjenek együtt. Az együttműködés megvalósítása érdekében össze kell hangolni – többek között – a könyvtár és az Uttörőház munkáját is.

Az éves terv készítésekor a két intézmény vezetője közös, a közoktatás és a közművelődés folyamatához egyaránt kapcsolódó tervezetet készítsen, ebben természetesen kapjanak helyet mindkét intézmény sajátos funkciójának és profiljának megfelelő programpontok.

Az Uttörőház minden rendezvénye (kiállítások, műsoros összejövetelek stb.) ill. szakköri tevékenysége előkészítéséhez és megrendezéséhez vegye igénybe a könyvtárat. Az összehangolt munka érdekében a szakkörök vezetői tájékoztassák a könyvtárak munkatársait a szakkörök programjáról és a bennük folyó munkáról és közöljék azoknak a műveknek a jegyzékét, amelyre tevékenységük során igényt tartanak. Szükség lenne egy olyan műsorfüzetre, melyben a könyvtáros is rendszeres tájékoztatást adhatna a könyvtár rendezvényeiről, az új könyvekről, és könyvajánlásokkal, könyvjegyzékekkel segíthetné az Uttörőház munkáját. Ez a segítség a legkülönbözőbb területekre kiterjedhetne. Még egy olyan esetre is, mint amikor például az Uttörőház ifjúsági klubja táncos délutánt rendez. A program összeállításában ugyanis nemcsak maga a táncolás, hanem a "tánc" témája is szerepelhet. A résztvevők beszélgethetnének akár vetélkedő formájában is a tánc kialakulásáról, történetéről, ábrázolásáról a művészetben, stb. Ezen az uton el lehet jutni az illetanig, a népszokásokig, az öltözködésig és divattörténetig is. Vagy egy másik példa: a kisgazdasszony szakkör első foglalkozásán kézbe lehetne adni a gasztronómiával kapcsolatos irodalmat, így. pl. a Fűszerek könyve, a Gasztronómiai utazás Európában, a Szakácskönyv Ábécében, és a Népi inyencmesterség c. műveket is. Ezeket olvasva, forgatva a helyes, a korszerű táplálkozással is megismerkedhetnek az uttörő pajtások.

Az együttműködés másik területe a résztvevők különböző rendezvényekre való közös felkészítése. Ez két fázisból áll. Egyrészt a műsor összeállítása, amelyet az éves tervben foglaltak alapján a rendezvény vezetője a könyvtárossal közösen végez, másrészt a gyerekek felké-

szítése és a foglalkozásokon való részvételüknek a megszervezése. Az Uttörőház az őrsvetető és ifi-képzést a könyvtár segítségével bonyolítja le. Igénybe veheti ehhez a könyvtárban rendelkezésre álló irodalmat (bibliográfiák, kézikönyvek stb.) és a könyvtár helyiségét is. Ugyancsak kívánatos a kiállítások együttes tervezése és megszervezése, de célszerű, ha ezekhez a könyvtár külön tárlóval is rendelkezik.

Ajánlatos megszervezni természetesen, hogy a szakköri tagok, az őrsvetetők, az ifi-képzésben résztvevők beiratkozott olvasói legyenek a könyvtárnak.

Az együttműködés igen tág és változatos lehetőségeket tartogat mindkét fél számára. Ezeket a lehetőségeket kell megfelelőképpen és egyre hatékonyabban kihasználni ahhoz, hogy a határozatnak az együttműködésre irányuló célkitűzései valóra váljanak. Különösen érvényes ez az uttörőmozgalom nagy akciói idején, a jelen évben pl. az "Együtt egymásért!" elnevezésű kulturális program megszervezésekor és lebonyolításakor. E program lényege a kulturális élet különböző területein dolgozók együttes, közös munkájának a biztosítása. A tervszerű és folyamatos együttműködés érdekében a résztvevő feleknek fontosnak kell tartaniuk a közös, összehangolt tevékenységet.

Könyvtárosi munkámat az Uttörőházban működő könyvtárban végzem, így lehetőségem nyílik arra, hogy megismerjem a közösen végzett munka eredményeit, valamint a rendelkezésre álló lehetőségek még jobb kihasználásának a módszereit.

Szeretném azonban azt is tudni, hogy a többi kerületekben milyen eredmények, problémák, tapasztalatok vannak az együttműködés területén. Egymást kölcsönösen tájékoztatva hatékonyan tudnánk fokozni és elmélyíteni közös művelődési tevékenységünk hatásfokát

KOVÁCS MARIANNE

SZÓRÓDÁSVIZSGÁLAT AZ 1. SZ. GYERMEKKÖNYVTÁRBAN

Az olvasók szervezése a gyermekkönyvtárakban évről-évre komoly feladat. Az olvasólétszám alakulását nagy mértékben befolyásolja - többek között - a könyvtár területi elhelyezkedése, közvetlen környezetének népsűrűsége, más könyvtárak közelsége és a környező utcák forgalma is. Ez utóbbi különösen meghatározó tényező a gyermekekénél, mert ők - főként az alsó tagozatosok - nagy távolságra, nagyon forgalmas utvonalakon általában csak ritkán, vagy csak szülői felügyelettel járnak rendszeresen könyvtárba.

A Liszt Ferenc téri 1-es gyermekkönyvtár a VI. kerületben az egyetlen, gyermekek részére is kölcsönző közművelődési könyvtár. Tevé-

kenységét a Lenin körut Belváros felé eső oldalán, a VII. kerület közvetlen szomszédságában fejt ki. Olvasóinak száma az 1976. év végén 3 117 volt, az olvasók aránya (az általános iskolások szervezettsége pedig) 54,1 % (a hálózati átlag: 30,4 %).

Hogy milyen a vonzáskörzete a forgalmas utvonalak közé telepített könyvtárnak, arra kerestünk és kaptunk választ az 1976. december 8-án végzett szóródásvizsgálattal. Az olvasók személyi lapjai alapján megállapítottuk, hogy a beiratkozott olvasók 59,2 százaléka VI. kerületi, 25,4 százaléka VII. kerületi lakos, 14,6 százalékuk Budapest többi kerületeiből jár ebbe a

könyvtárba, 0,5 százalékuk pedig vidéki (Buda-pest környéki), 0,3 százalékuk nem volt a címe pontosan regisztrálva. A VI. és VII. kerületi lakosok utcák szerinti szóródását térképen illusztráltuk. A könyvtár közvetlen közelében levő területekről – még a főutvonalak másik oldaláról is igen sokan, a távolabbi területekről (pl. a Városliget környéke) ugyanakkor kevesebben iratkoztak be a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtárba. A VII. kerület közel eső utcáiban lakó gyerekek (Majakovszkij u.; – Lenin krt. – Rákóczi ut – Tanács krt. által határolt terület) könyvtári ellátása viszont megfelelő, amit a térképen ábrázolt szóródás is mutat. A beiratkozott olvasók közül 764 a VII. kerületben lakik. Ők e kerület olvasói arányát növelnék, ha az ugyanebben a kerületben levő könyvtárban olvasnának.

Az a tény, hogy a gyerekek viszonylag nagy kiterjedésű területről, több megállónyi távolságból, forgalmas utvonalakon át jönnek és beiratkoznak a könyvtárba, többek között a könyvtárnak és a kerület iskoláinak eredményes kapcsolatát is mutatja. A pedagógusok csoportosan is elviszik tanulóikat a könyvtárba. A környék gyakoros forgalmát nem utolsósorban biztonságosabbá teszik a főutvonalakon aránylag sűrűn felállított közlekedési lámpák.

Ugy véljük, hogy a gyerekek olvasóvá nevelésének szempontjából nagyon fontos, hogy könyvtárba járjanak, – de hogy területileg melyikbe iratkozzanak be, az lényegtelen. Az 1-es gyermekkönyvtár a VI. és VII. kerületi gyerekek olvasóvá szervezése és nevelése érdekében eredményesen dolgozik.

KEREKES PÁLNÉ.

SZOMSZÉDAINK, TESTVÉRNÉPEINK NÉPMESÉIBŐL

A IX. kerületi Aszódi uti könyvtárban új sorozatot fejeztünk be a napokban, amelynek fontosságáról – úgy érezzük – már a puszta cím is sokat elárul: Szomszédaink, testvérnépeink népmeséiből.

A foglalkozássorozat a mesék ismertetésével kezdődött, majd a gyerekek önállóan választottak közülük és a mesejáték további részében a választott országokat képviselték. Így hat országról hallgattunk mesét. Ezzel a megoldással a gyermekekben a nemzetek, a népek együvé tartozásának a gondolatát, a más népek iránti szeretet és megbecsülés érzését kívántuk felkelteni és erősíteni, de ugyanakkor fejlesztettük olvasókészségüket is. Azt tapasztaltuk, hogy a foglalkozások heteiben még azok is, akik általában ritkán kerestek könyvet, többször kölcsönöztek. A sorozattal tehát a folyamatos olvasásra, a jó kiejtésre és hangsúlyozásra is neveltük a résztvevőket. E cél elérése érdekében a foglalkozások közötti időben egyénileg is többször beszélgettünk a gyerekekkel és segítettük őket a felkészülésben.

A sorozat első részében a népmese létrejöttéről, a népmese-feldolgozásokról, a mesék jellemző vonásairól és a bennük szereplő alakokról beszélgettünk, majd az egyes országok (Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország, Románia, Szovjetunió) kiválasztása után a róluk szóló különböző könyvek ismertetésére került sor.

Nagyon kedves látvány volt, hogy a hat or-

szág zászlója – amelyeket a gyerekek maguk készítettek – minden alkalommal a csoportok asztalára volt állítva.

A sorozat második foglalkozásán a mese szép, stílusos előadásáról volt szó, majd a különböző népek meséinek bemutatása következett, melyet a gyerekek figurákkal, tárgyakkal illusztráltak. A bemutatás úgy történt, hogy minden egyes csoportból egy-egy maguk közül kijelölt gyerek olvasta a mesét, a többiek pedig ezalatt a tárgyakkal mozgás közben megelevenítették az összes mesealakokat.

A befejező foglalkozás, amely "A barátom és én" címet kapta, volt talán a legszebb és a legsikerültebb. A csoportok tagjai ekkor mutatták be a választott országról írt és illusztrált saját meséiket.

Néhány kis részletet említek a gyerekek fantáziájából született mesékből:

Varga Ildikó (Románia) például azt írta, hogy a "román havasokban élt Petre, aki egy napon, amikor kiment az erdőbe, nyúsító hangot hallott a távolból. Megtalálta a hang gazdáját, amely egy csapdába esett kis őzike volt. Petre kiszabadította, simogatta. Az őzike meghálálta segítségét és összebarátkoztak; ezután együtt jártak az erdőt. Petre a kis őzikéjét "Pöttyöshátnak" becézte." Meséjét a kislány úgy fejezte be: "Barátságuk szép és őszinte volt, ezért az életük végéig tartott".

Sári István (Szovjetunió) az Ivánovics nevet választotta meséje hősének. "Ivánovics a nyirfa

mögül kukucsált" - amint ez az illusztrált képen is látható - "és az őzike a vállára tette két első lábát, odabujt mellé".

Dobos Gábor, aki a csehszlovák csoportban szerepelt, azt írta, hogy "az Alacsony-Tátrában járva" látta meg az őzikét. "Először enni vitt neki, és így kezdődött a barátságuk".

Pásztor Hajnalka (Lengyelország) pedig így írt: Stanislaw a "Lublíni-hátság erdejében látta meg az őzikét és így szólt: "Nini Bambi!" "A kis őz el akart futni, de Stanislaw visszacsalogatta. Gyere te kis buta őz!!! Így kezdődött az első beszélgetésük, amelyből barátság lett". (Ő olvasta fel egyébként legszebben meséjét, s a jelenlévő tanárnő megjegyezte, hogy szép hangsúlyozása és szép beszéde alapján őt fogja majd versenyre küldeni.)

Jugoszlávia csoportjából Hegedűs László arról írt, hogy: "Ljubojevics a Dinári-hegység egyik kis falujában lakott", s az egyik kirándulás alkalmával, amikor fáért mentek édesapjával az erdőbe, mivel szépen faragtak, találkozott össze az őzikevel".

Jellemző volt, hogy a gyerekek nagyon találoán választottak személy- és helységneveket. A már említetteken kívül például ilyen nevek, elnevezések szerepeltek a különböző mesékben: Zaics, Marjanca, Ferdinand, Janek, Igor, Mikolaj, Jan, Stefan, Konstantin, Jaroslav - Rhodope-hegység, Alacsony-Tátra, Vistula part. A helyes névválasztások megmutatták, hogy a gyerekek sokat lapozták és jól felhasználták ismeretterjesztő könyveinket. A térképet is használták, megnézték rajta a választott orszá-

got és tájékoztak róla, hogy pontosan hol található az.

A sorozat lebonyolítása folyamán örömmel tapasztaltuk, hogy az előkészítéskor magunk elé tűzött célokat elértük, és hogy a foglalkozások mindvégig hasznosak és eredményesek voltak. A gyerekek sokat olvastak, és nem csupán hat ország egy-egy meséjét ismerték meg, hanem 23 mesét hallgattak meg együtt. Nagy lelkesedéssel dolgoztak, valamennyien írtak mesét és szépen illusztrálták is ezeket.

Hogy a sorozat idején - egy hónapon át - a gyerekek gyakrabban jártak könyvtárba mint egyébként, azt bizonyította, hogy a téma érdekelte és megragadta őket. Megrendezésével tehát eredményes lépést tettünk előre a "jól" olvasó gyerekek, azaz a jövő olvasóinak nevelése ügyében. Sikertült a III. osztályosokat a könyvekhez érzelmileg közelebb vinni, és - úgy éreztük - hogy rájuk, mint olyan kis könyvbarátokra is számíthatunk, akik iskolatársaikra is jó hatással lesznek.

A gyerekek a mesejáték során a testvéri országok olyan népmeséivel ismerkedtek meg, amelyeknek erkölcsi tanulságait hasznosíthatják: megértve a mesékben leírt szituációkat már kicsi korban megtanulhatják elválasztani a rosszat a jótól.

Azt is őszintén és meggyőződéssel reméljük, hogy a sorozaton részt vett kisdobosoknak a könyv ezentul többet jelent, mint eddig és fontos szerepet fog betölteni felnőtt életükben is.

FENYVES MÁRIA

MI ÚJSÁG A PACSIRTA UTCÁBAN?

EGY ÚJDONSÜLT GYERMEKKÖNYVTÁROS HIRADÁSA, EGY NEM OLYAN RÉGI KÖNYVTÁRFIÓKBÓL

Lakóhelyemhez közel megnyílt a Szabó Ervin Könyvtár 27/4-es fiókja. Kérésemre a könyvtár vezetősége beleegyezett, hogy én legyek itt a gyermekkönyvtáros. Számomra merész ez a vállalkozás, hiszen nincs gyakorlatom ezen a téren. Bár régi dolgozója vagyok a könyvtárnak, először mint könyvelő, majd mint műszaki szerkesztő igyekeztem hasznára válni intézményünknek. Mint látható, szeretem a változatosságot, de mentségemre szolgáljon, a könyvtárhoz hű vagyok!

A következőkben megpróbálom leírni új munkám során tapasztalt gondjaimat, örömeimet. Talán egy lelkes, de még gyakorlatlan egyén próbálkozásai új oldalról világítják meg a könyvtárosi hivatást - a pályakezdők számára is.

Munkahelyemet hamar megszerettem, hiszen ez a fiók páratlan lehetőségeket rejt magában. Kis kultur centrum lehet belőle! Egy elszigetelt, kb. 4000 lakásos lakótelep közepén van, ahol semmi más kulturális lehetőség nincs. A lakók többsége egy műszakban dolgozik, így a lakótelep nappal szinte elnéptelenedik. Ilyenkor csekély a forgalmunk, hiszen csak a "gyes"-en lévő kismamák, a nyugdíjasok, a napközibe nem járó gyerekek jönnek. Délután 5 óra után viszont úgy megindul a forgalom, hogy hirtelen alig győzzük.

Könyvtárunk amilyen kicsi, olyan reprezentatív. Körös-körül mennyezetig érő faborítás, bokszerűen elhelyezkedő polcok, piros skay fotelok, ülőkéék és sok virág teszi otthonossá. Könyv-

állományunk tartalmas, de külsőleg is szép, mutatós. Az új könyvek mindegyike fóliázva kerül a polcra és a régebbiek is jó állapotban vannak. Sajnos több keresett könyv hiányzik.

Rengeteget tanultam az elmúlt hónapok alatt "könyvtárosul". Minden új volt számomra: az állományfeltárás, az adminisztráció, az új munkaidőrend stb. Más életritmust kellett kialakítanom. A legszokatlanabb számomra a csend volt. Ugy vélem, hogy itt, ahol nincs olvasóterem, s ahol csak válogatnak az olvasók, a halk zene nem lenne zavaró hatása, sőt - véleményem szerint - a fiatalságnak éppen azt a réteget vonzaná a könyvtárba, amelyre leginkább hatni akarunk. (Persze ezt még nem próbálták ki sehol, ez az én feltevésem!)

Szeretem a gyerekeket és úgy érzem, sikerül szót értenem velük: ennek őszintén örülök. Az első problémát egy "kötelező" olvasmány okozta számomra. Az iskolában nincs még iskolai könyvtár, a tanítónéni pedig "feladta" a Tüskevár elolvasását határidőre. Huszonöt gyerek akarta kivinni a könyvtárban található négy példányt. Aki kikölcsönözte, többször hosszabbította, hiszen kötelező könyvet végigolvasni hosszabb időt igényel. Először úgy gondoltam, hogy a közeli fiókokból átkérek néhány példányt, de a könyv náluk sem volt benn. Végül beszélgetést szerveztem a műről, de már látom, hogy nem ez a jó megoldás. Hiszen aki eljött, megismert ugyan egy-két részletet a könyvből, megismerte a tartalmát, de miután így megírta a dolgozatot, nem olvassa már el a könyvet.

A másik problémám a bibliográfiákkal kapcsolatos. Nem tudom őket egyelőre hasznosítani. Kevés még a gyermekkönyv, s a bibliográfiában felsorolt művek közül mindig sok hiányzik. Bejelölni a bibliográfián, hogy melyik könyv található és melyik nem, hosszú ideig tartó, nagy munka, mert még a katalógusunk sem naprakész, és ha be is jelölöm, hogy valamely mű megvan, még nem biztos, hogy az a polcon is található. Nagyon jó segítségnek bizonyultak számomra a csoportos foglalkozásokhoz készült különböző forgatókönyvek.

Az első nagyobb rendezvényem decemberben volt. "Télapó gyere már" címmel rajzpályázatot hirdettünk, majd kis összejövetelemmel beszélgettünk a télről, utána kiosztottuk a rajzpályázat nyerteseinek a díjakat. Rendkívül aktívak voltak a gyerekek, bátran szerepeltek, nekem, - azt hiszem - nagyobb lámpalázam volt, mint nekik. Ugy érzem jól sikerült, kár, hogy a kerületi könyvtárból, vagy a központból senki nem volt jelen.

Az évet 500 felnőtt és 455 gyerek olvasóval zártuk.

És most új év, új lendület, új tervek! Jelszóm: előre a csoportos foglalkozások sikeréért!

Eddig ebben a fiókban szervezett csoportos foglalkozás nem volt. Kedden és csütörtökön játéknapokat tartottak, de ezeken 4-5, nagyritkán 10 gyereknél több nemigen vett részt. Sakkot és társasjátékot játszottak. Egyelőre meghagytam még ezt a formát is, de nagyobb létszámú foglalkozásokra vágyom, szeretnék minél több gyereket a könyvtárba szoktatni. Ezért előtanulmányként átnéztem a Tapasztalataink sorozat és a Könyvtári Híradó idevonatkozó részeit és innenonnan kiválogattam a számomra megfelelőnek látszó megoldásokat, utána leültünk kollégáimmal és összeállítottuk az 1977. évi tervet. Mindenkinek eszébejutott még ez-az, s már úgy tűnik, hogy nem lesz egyetlen szabad percünk sem.

A januárt kineveztük "szervezési hónap"-nak. Mindjárt az elején ellátogattam a Székelyhid utcái iskolába, hogy felújítsam kapcsolatunkat. Nagy örömmel fogadták azt az ötletemet, hogy minden héten meseórát tartok a kicsiknek, olyan yira, hogy már február közepéig megállapodtunk az időpontokban, abban, hogy mikor melyik osztály jön. A további szervezés során a meseórák közé beékelődött még két irodalomóra a nyolcadikosoknak, és egy könyvismerető ötödikesek részére. Egyelőre! Olyan könyvekből fogok részleteket felolvasni, amelyeket szeretnénk a gyerekekkel elolvasatni. Magam is kíváncsi vagyok az eredményre.

Pár nap múlva a Mártírok utjai iskolába mentem. Kb. 10 percnyi távolságra van a könyvtártól, s még nem jártam ott. Amikor megtudták, hogy egy közeli könyvtárból jöttem és szeretném a kapcsolatot felvenni velük, kedvesen irányítottak az iskolai könyvtár vezetőjéhez, aki egyben az egyik magyar tanárnő. Örömmel fogadott, elmondta, hogy már hallottak a könyvtárról, de nem tudta, hogy felnőtt részlege is van. Az iskola közelében nincs más könyvtár, egyedül az iskolai könyvtár áll a gyerekek ren-

delkezésére, ez azonban nem tudja az igényeket kielégíteni. A tanár érdeklődve hallgatta tervemet, s megbeszéltük, hogy hamarosan felkeres.

Sajnos a kapcsolattartás egyik fontos eszköze, a telefon még hiányzik könyvtárunkból. Nagyon sok hátrány és probléma adódik ebből. A két iskolával csak a gyerekek útján történő üzengetéssel tudok kapcsolatot tartani, s ez természetesen nem elég pontos, gyors és megbízható. Így történt, hogy amikor a Mártirok utjai iskolából először jött egy osztály, teljesen váratlanul érkeztek, mert nem kaptam az érkezésükről üzenetet. Még szerencse, hogy nem futottak össze az előzőleg irodalomórát tartó másik is-

kolával. A rögtönzött könyvtárbejelentő nem sikerült olyan jól ahogy szerettem volna, de a könyvtár így is megnyerte a gyerekek tetszését, sokan beiratkoztak.

Íme, ez történt dióhéjban a Pacsirta utcában, s bizom benne, ha sikerül tervemet megvalósítanom (hogy csak a nagyját említsem: kézikönyvtári vetélkedő folyamatosan, vetélkedő indiai könyvekből, melyik könyv vagyok? - vetélkedő, író-olvasó találkozó, s vakáció klub), akkor ebben a könyvtárban eleven élet lesz és aktív gyermek-közösség formálódik majd.

GÉRNYINÉ L. PIRI

VILLANÁSOK

Széparcu cigányasszony könyvet hoz vissza, felnőtt-tasakra kölcsönöz, de a gyerekkönyvek felé indul. Látva tétováságát odalépek: Segíthetek?

- Valami jó kalandosat tessék adni, az öcsémnek lesz.
- Hány éves?
- Én? Tizenkilenc.

Meglepődöm, mert többnek néztem.

- Nem Ön, az öccse hány éves?
- Tizenhét.

Adok neki pár kalandos történetet, és megkérdezem tőle: Saját részére nem visz könyvet? Sajnálkozva néz rám, szemén látszik, hogy szomorú:

- Nem tudok olvasni, tetszik tudni, nem jártam iskolába!

20 év körüli sötétképű férfi három krimi-t hoz vissza.

- Tessék még ilyen adni! - szól parancsolóan.
- Jelenleg nincs benn több, válasszon valami mást!

Pökhendien válaszol, szinte kinyilik tőle az ember zsebében a nemlétező bicska:

- Milyen könyvtár ez hogy nincs krimi, hát mi van? Mesekönyv?
- Az van! Tessék választani!
- Hány van?
- Ha van egy kis ideje számolja meg!

Meglepődik: - Akkor valami zenei könyv van?

- Persze, az is van!

Miközben a könyvekhez vezetem, még megszólal:

- Valami olyan nagy zeneiről szeretnék olvasni mint Petőfi Sándor!

Másodikos kisfiú, a szokásosnál is kisebb:

- Néni kérem, bent van a Háboru és béke? Azt kérem!
- Nem való az még neked, túl hosszú!
- Az a jó! Tetszik tudni én a jó vastag könyveket szeretem, mert úgy olvasok mint a villám!

A polcra leveszi a Magyar Értelmező Kéziszótárt (alig bírja), s boldogan mondja: Ez igen! Ez könyv! Ezt kivinném!

GYERMEKDRAMATURGIA

A Népművelési Intézet 1976-ban jelentette meg "Gyermekdramaturgia" című kiadványát, melyet Debreczeni Tibor és Gabnai Katalin szerkesztett. A füzet a gyermekszínházi draturgiájával foglalkozó módszertani segédanyagot tartalmazza, melyet dramaturgusok és színjátszócsoporthozvezetők, valamint gyakorló pedagógusok részére állítottak össze a szerkesztők. A kötet hazai beszámolókat, műhelytanulmányokat, dolgozatokat közöl, de ismerteti a jelentősebb külföldön megjelent szakmai könyvek anyagát, továbbá beszámol kísérletekről, módszertani eredményekről, s figyelemmel kíséri a határainkon túli gyermekszínházi eredményeit is.

A hagyományos gyermekszínházi és az alkotó draturgia alapvető különbségét már a bevezető meghatározza. Míg az elsőnek egy-egy produkció létrehozása, azaz esztétikai érték megteremtése a célja, s csak maga az eredmény tölti vagy tölthet be pedagógiai funkciót, addig az utóbbi már folyamatában nevelésközpontu. A játékokra épülő módszernek az a feladata, hogy gazdagítsa a gyermek érzésvilágát, harmóniussá tegye személyiségét, oldja szorongásait, tehát alkalmassá formálja nagyobb vagy kisebb közösségekben való együttélésre. Az előadás - ha egyáltalán sor kerül rá - csak része a pedagógiai célkitűzésnek.

A színházi csoportvezetőkön és a pedagógusokon kívül a kiadvány jelentékeny segítséget nyújt azoknak a gyermekkönyvtárosoknak is, akik csoportos foglalkozásokat tartanak, s főleg hasznos

segédeszközök a kezdő klubvezetőknek. Az Emmy Nielson svéd pedagógussal folytatott beszélgetés választ ad arra a kérdésre, hogy milyen az ideális vezető, de megismerhetnek néhány lazító gyakorlatot is, melyeknek segítségével az otthonról, az iskolából, a fociásból stb. jövő gyerekek "közös lelkiállapotát" megteremthetik.

Amíg a résztvevők az irodalmi művet hallgatják, a témát kibontják, addig a színházi és a könyvtári foglalkozás folyamata szinte azonos. A foglalkozásvezető mindkét esetben figyeli, hogy a gyerekek hogyan reagálnak, milyen kérdéseket, gondolatokat, asszociációkat támad, hogyan elemzik a figurákat, esetleg az esztétikai megoldásokat. A könyvtári foglalkozás általában a mű elemzésével, taglalásával, s az eredmények összefoglalásával lezárul, míg a színházi után ezután következik a gyermekek fantáziájára épülő, életkori sajátosságait figyelembe vevő játék. Ezt az utóbbi folyamatot írja le Szabóné, Vészi Magda "Ha nap süt a rétre..." című műhelytanulmányában, melyben Weöres Sándor versekre épülő játékot elemez.

A pedagógiai alapelvek és a folyamat egy része mindkét esetben hasonló, s már a játékra, a művek előadására is sor kerül egy-egy könyvtári meseórán. Hogy ez mind szélesebb körben gyakorlattá váljék, ahhoz a kiadvány fontos segítséget nyújt, s ezért az összes gyermekkönyvtár részére megrendeltük.

BÁNHEGYI GYULÁNÉ

RÉGI NYOMTATVÁNYAINK FELTÁRÁSÁNAK ELŐMUNKÁLATAIRÓL

Csaknem egy éve, hogy e hasábkon megkíséreltük felvázolni sürgető feladatainkat régi nyomtatványaink feltárása terén /Könyvtári Híradó, 1976. ápr.-jun./. Az országosan folyó gyűjtő munkához való csatlakozás bármily szerény intézményes megoldását próbáltuk sürgetni. Időközben az OKDT 1976-1980-as országos kutatási programjában megjelölt forrásfeltáró és bibliográfiai munkák közül jelentkeztünk a könyvtárunkban fellelhető XVI. századi nyomtatványok /antikvák/, illetve a régi magyarorszá-

gi nyomtatványok /1800-ig/ számbavételére. Biztunk abban, hogy ha lassan is, de szervesen el tudjuk kezdeni a feltárást. A munka reális megkezdését számomra egy három hónapja kézbesített igazgatói intézkedés tette lehetővé, amely az említett feladatok végzésére részemre kutatónapot engedélyez. Az alábbiakban munkám megszervezéséről, eddigi tapasztalataimról szeretnék számot adni.

A gyűjtés és feltárás célszerű és gazdaságos megtervezésében értékes tanácsokat kaptam Bor-

sa Gedeontól, aki a továbbiakban is figyelemmel kíséri és segíti munkámat, melyben számomra még ismeretlen nehézséggel kell számolnom. A központi feladatok és a helyi adottságok egyeztetése során célszerűnek látszott, hogy a katalógusok, illetve a raktári állomány meghatározott sorrendben történő átnézése közben ne csak a nyomtatványok két fő csoportjára, az antikvára és a régi magyarországi nyomtatványokra legyen figyelemmel, hanem mintegy melléktermékként gyűjtsem ki egyúttal a nálunk önálló gyűjteményként nem nyilvántartott kéziratokat, valamint a XVI. századi vagy más szempontból értékes köteteket. Hogy elkerüljük a "sokat markolás" veszélyét, s ugyanakkor ne hagyjunk figyelmen kívül olyan értékeket, amelyek későbbi számbavétele dupla erőfeszítést igényelne, a munka első - ugyancsak hosszúnak ígérkező - fázisában készítendő kartoték-nyilvántartás a minimális adatfelvételre korlátozódik. Az egyes csoportokon belül pedig egyedül a raktári jelzet szerinti elrendezés látszik praktikusnak. Ezzel bizonyos áttekintést nyerünk eddig nyilván nem tartott egységeinkről, s a későbbiekben lehetővé válik majd az adatok szűkség szerinti bővítése. A raktári jelzetet, szerzőt, a cím első három, illetve néhány további lényeges szavát és az impresszumot tartalmazó rövidített címleírások a következő csoportokat alkotják:

1./ Antikvák: a XVI. században megjelent magyarországi és külföldi nyomtatványok. A csoport végén az év nélküli, de 1601 előttinek feltételezett kiadványok fognak állni, későbbi meghatározás céljára.

2./ Régi magyarországi nyomtatványok /a továbbiakban: RMNY/, azaz a történelmi Magyarország területén 1800 dec. 31-ig bármely nyelven, illetve külföldön egészen vagy részben magyar nyelven megjelent nyomtatványok. /Az RMK I-II. anyaga, kiegészítve a Szabó Károly által le nem irt, illetve 1712-1800 között megjelent nyomtatványokkal./ Minthogy az RMNY második kötetének /1601-1636/ szerkesztési munkálatai ez év végéig befejeződnek, sürgető feladat, hogy az 1601-1636 között megjelent RMNY-eket soron kívül eljuttassuk az RMNY szerkesztőbizottságához. Természetesen ebben a csoportban még egyszer előfordulnak, párhuzamos felvétellel, azok az antikvák is, amelyek egyúttal RMNY-nek minősülnek. E második csoport kiemelt jelentőségű hazai kutatások szempontjából. Csupán körülményeink korlátoznak abban, hogy feltárásukat sorrendileg előnyben részesítsük.

3./ Szerzői hungarikumok /RMK III/: magyar szerzőktől külföldön idegen nyelven megjelent nyomtatványok 1800-ig bezárólag. A XV-XVI. századi ide tartozó kiadványok ősnym-

tatvány-jegyzékünkéből, illetve antikva-katalógusunkból a későbbiek során egyszeri átnézéssel kiemelhetők lesznek. 1601 előtt tehát párhuzamos felvételt nem kapnak. Ez a terület bármilyen nagy is, megközelítése viszonylag könnyebb - természetesen csak módszerben és nem időben. Lemaradásunk itt még nem behozhatatlan, mert az Akadémia könyvtártörténeti munkabizottsága most szervezi a gyűjtés előmunkálatait.

4./ Az un. "tárgyi hungarikumok" /a majdani RMK IV/, az Apponyiána, a külföldi magyar vonatkozású nyomtatványok, szintén 1800-as időhatárral. A beláthatatlanul széles terület kiadvánnyá szerkesztésének feltételei talán az utánunk következő könyvtáros nemzedék számára érnek meg. Az egyes könyvtárak ilyen irányú feltáró munkája addig az Országos Széchényi Könyvtár részére beszerzési javaslatként szolgálhat. Könyvtárunk anyagából csupán azokról a művekről készítik a csoportban rövid leírást, amelyek címéből nem nyilvánvaló a magyar vonatkozás, csupán a szakjelzet utal rá.

5./ Kéziratok. Nyilvántartásuk könyvtárunkban csak részlegesen van megoldva, mert nem alkotnak egységes gyűjteményt. Viszonylagos áttekintésük csak a Budapest-gyűjteményben lehetséges, ahol a kéziratok a B 0910 raktári jelzetet kapják. Ezért állományunk módszeres átnézése során minden nem B 0910 jelzetű kézitról rövid felvételt készítenek /a nyomtatványoknál rövidebb leírással/.

6./ Kötetek. Mindeddig semmilyen kötésnyilvántartást nem vezettünk, de az átdolgozott címleírások megjegyzés rovatában utaltunk az egykoru, kéziratostb. kötetekre. Különösen fontos lenne a hazai kötetek kimutatása, melyek előfordulása kevés régi magyarországi nyomtatványunkon a legvalószínűbb. Természetesen részletes kötésmeghatározásra nem vállalkozhatunk, de kívánatos, hogy bármikor felmerülő igény kielégítésére legalább áttekintést tudjunk biztosítani a részletesebb vizsgálódásra érdemes kötetekről.

A felsorolt hat csoportba az elmúlt néhány hónap alatt összesen mintegy 650 egységet gyűjtöttem, melyeknek egy része párhuzamos felvétellel, vagyis ugyanaz a mű két vagy három helyen /antikva, RMNY, kötés/ is szerepelhet. A legproduktívabbnak a szakkatalógus bizonyos formális jelzeteinek /094.1, 655.1/ az átnézése mutatkozik; az ide beosztott cédulák zömükben új, nagyrészt megbízható és részletes felvételek, jó kiindulást adnak egy alapnyilvántartáshoz, mely a későbbiekben a különgyűjtemények és a nagyraktári állomány példányainak átvizsgálásával, a helyszám szerint rendezett cédulák egybevetésével fog kiegészülni. A raktári kézbevételektől remélhető még lappangó RMNY-ek felbukkanása, valamint a katalógusok-

ban nem regisztrált kötések számbavétele is. Eddig kimutatott anyagunkban a külföldi antikvák dominálnak. Közel 500 mű, de ez a mennyiség még legalább a kétszeresére fog nőni, melyeknek RMNY-vonatkozása a katalógusból csak akkor derül ki /ha kiderül amennyiben nem hely nélkül jelent meg/, ha Magyarországon nyomtatott műről van szó. A még jelentősebb nyelvi hungarikumok kimutatása a csak részben magyar nyelven irt műveknél nagyrészt csak a könyvek egyedi kézbevételekor lehetséges. /Nyelvi szempontból RMNY-nek minősülnek 1550-ig a szórványszavakat tartalmazó nyomtatványok - a tulajdonnevek kivételével - majd 1700-ig a teljes magyar mondatokat, 1701-1800 között pedig a teljes magyar bekezdéseket tartalmazó kiadványok./

Nem hagyhatók említés nélkül azok az egyéni kezdeményezéseken alapuló, nagy erőfeszítést igénylő előzmények, amelyekre a kiindulásnál támaszkodhattunk. A Régi Magyarországi Nyomtatványok első kötetét /1473-1600/, mely 869 tételből áll, valamint a Régi Magyar Könyvtár első kötetének az 1600-1635 közé eső mintegy 280 tételét dr Nagy Emilné néhány munkatársával katalógusunkban lekereste, s ezen túl is feljegyezte az esetlegesen felbukkanó RMK-kat. E munka eredményeként tudtuk az Országos Széchényi Könyvtárnak utólag jelenteni azokat a XVI. századi nyomtatványainkat, amelyekkel sajnálatosan nem szerepeltünk az RMNY első kötetének lelőhelyjegyzékében. Ezek az adatok pótlólag bejegyezhetők saját RMNY-példányainkba "Budapest Civ" jelzéssel az alábbi tételek után: RMNY 42 /teljes példány/, 360 /csonka/, 444 /csonka, az eddig jelzett teljes példányon kívül/, 549 /teljes/, 638 /teljes/. /A teljességet körbe irt 1-gyel, a kismértékű csonkaságot - s itt csak ilyenről van szó - körbe irt 2-vel jelöljük a könyvtár megnevezése után. Ezenkívül a "Könyvtárak mutatója" fejezetben a 914. lap 2. hasábján a "Civ = Föv. Szabó Ervin Könyvtár" után álló öt tételt egészítsük ki a fenti tételszámokkal. Amennyiben a jövőben még kiegészítést találunk a már megjelent kötethez, adandó alkalommal itt közölni fogjuk.

Öt tétel nem csekély jelentőségű XVI. századi magyar vonatkozásban, de a ráfordított hatalmas munkabefektetéssel nem áll arányban. Új munkamódszerünk kialakításánál az is tanulságként szolgált, hogy ne kész bibliográfiák lekeresésével, hanem saját anyagunk módszeres számbavételével tárjunk fel olyan nyomtatványokat is, amelyek esetleg bibliográfiailag nincsenek még regisztrálva. Ez szintén nagy erőfeszítést kívánó feladat, de lehetőséget ad kevéssé ismert gyűjteményeink egyszeri átnézésével történő sokrétű feltárására. A várható eredményről korai volna akár csak hozzávetőleges

képet is kialakítani. Hosszu évek kitartó, egyenletes munkájára van szükség ahhoz is, hogy az ismertetett rövidített leírások elkészítésével áttekintést nyerjünk gyűjteményeink megoszlásáról. A munka következő szakasza még kitartóbb aprómunkát, a részletes cimleírások elkészítését, impresszum-kiegészítést stb. jelent /a XVI. századi nyomtatványok mintegy egyharmada hiányos impresszumu/, s csak ezek után gondolhatunk majd antikva-katalógusunk kiadvánnyá szerkesztésére. Látványos eredményt tehát hosszú ideig nem várhatunk, de annyit már most megállapíthatunk, hogy érdemes munkával tudjuk kitölteni a rendelkezésre bocsátott időt, s a XVI. századi nyomtatványokból az eddig feltárt példányok többszörösével, mintegy ezres nagyságrendben számolhatunk.

KLINDA MÁRIA

— 44 —

LOBGESÄNGE AUF KÖNIG LUDWIG

VON

HEINRICH HEINE.

I.

Das ist Herr Ludwig von Bailerland,
Desgleichen giebt es wenig;
Das Volk der Bavairen verehrt in ihm
Den angestammelten König.

Er liebt die Kunst, und die schönsten Frau'n
Die lässt er portraituren;
Er geht in diesem gemalten Serall
Als Kunst-Eunuch spazieren.

Bei Regensburg lässt er erbau'n
Eine marmorne Schädelstätte,
Und er hat höchstselbst für jeden Kopf
Verfertigt die Etikette.

« Wallhallagenossen, » ein Meisterwerk,
Worin er jedwedem Mannes
Verdienste, Charakter und Thaten gerühmt,
Von Teut bis Schinderhannes.

Nur Luther, der Dickkopf, fehlt in Wallhall,
Und es feiert ihn nicht der Wallhall-Wisch;
In Naturaliensammlungen fehlt
Oft unter den Fischen der Wallfisch.

Herr Ludwig ist ein grosser Poet,
Und singt er, so stürzt Apollo
Vor ihm auf die Kniee und bittet und fleht:
Halt ein! Ich werde sonst toll, O!

A Deutsch-Französische Jahrbücher-ből

DEUTSCH-FRANZÖSISCHE

JAHRBÜCHER

herausgegeben

von

Arnold Ruge und Karl Marx.

1ste und 2te Lieferung.

Zimmermann
1846.

PARIS,

IM BUREAU DER JAHRBÜCHER } RUE VANNEAU, 22.
AU BUREAU DES ANNALES }

1844

KÖNYVTÁRUNK RITKASÁGAI

- A DEUTSCH-FRANZÖSISCHE JAHRBÜCHER -

A tudományos szocializmus klasszikusainak korai munkái között jelentős helyet foglalnak el az 1844-ben Párizsban Marxnak és Arnold Rugénak, a német ifjühégeliánusok vezéregyéniségének kiadásában megjelent Deutsch-Französische Jahrbücher c. évkönyvben közzétett írásai. Olyan művek láttak a kötetben elsőként napvilágot, mint Marxnak "A zsidókérdésről" és "A hegeli jogfilozófia kritikájához" című írásai, valamint Engels két írása: "A nemzetgazdaságtan bírálatának vázlata" és "Anglia helyzete. Thomas Carlyle: Past and Present". Megtalálható még benne Bakunyin, Feuerbach, Marx és Ruge néhány egymással váltott levele, Heinének Lajos bajor királyra írott gúnyverse, továbbá M. Hess, G. Herwegh, L. F. C. Bernays és J. Jacoby munkái. A kötetet sajtószemle zárja.

A Deutsch-Französische Jahrbüchernek mindössze az első kettős száma jelent meg, a Worms et Cie nyomda betűlivel készült, a párizsi vásárlók részére 40, másoknak 46 frankért árusították.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár tulajdonában lévő példány több szempontból is érdekes a kutató számára. Mint minden könyvnek, a Deutsch-Französische Jahrbücher e kötetének is megvan a maga sorsa. Első tulajdonosa minden bizonnyal egy Zimmermann nevű egyén lehetett. Erre utal a kötet címlapján található, 1846-os keltezésű bejegyzés, valamint a 100. oldalon ugyanazon kézzel írt "Zimmermann" kézjegy is. Az már pusztán feltételezés – bár nem teljességgel lehetetlen –, hogy arról a Wilhelm Zimmermann nevű történésről van szó, akinek "Allgemeine Geschichte des grossen Bauernkrieges" című művét Engels alaposan ismerte és "A német parasztháború"-hoz forrásanyagként fel is használta.

A Deutsch-Französische Jahrbücher általunk vizsgált példánya jelenleg a 09/100-as helyszámon található. A "jelenleg" ebben az esetben azért hangsúlyozandó, mert ezt megelőzően a 0941/22-es számot kapta, amint ez a Fővárosi Könyvtár 1915. március 1-én nyitott leltárkönyvéből kiderül. A kötet sorsának vizsgálatánál azt a tényt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a címlap belső oldalán a "Fővárosi Könyvtár 1912" bélyegzőlenyomat látható, s ez annak a ténynek a bizonyítéka, hogy a jelzett időben a könyvet az akkoriban meghonosodó tizedes osztályozási rendszer szerint átszakozták, azaz a Deutsch-Französische Jahrbücher ekkor már a könyvtár tulajdonában volt. Az ugyancsak az említett lapon látható ceruzával írt jelzetről (3000 gm 1) egyelőre semmit sem sikerült megállapítani.

Az általunk vizsgált kötetet számos marginális és szövegekzi bejegyzés, az egykori olvasó által valamiért fontosnak tarthatott szövegrészek megjelölése is érdekessé teszi. Egyes helyeken az az érzése a kötetet vizsgálónak, hogy korrekturát lát: pl. a 4., 21., 79., 96. és a 125. lapon német, sőt a 110. lapon Engelsnek "A nemzetgazdaságtan bírálatának vázlata" című munkájával kapcsolatban magyar nyelvű margináliát: "Ezt Malthus nem is állította".

Összefoglalva az eddigieket megállapíthatjuk, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár tulajdonában található Deutsch-Französische Jahrbücher, függetlenül a kötet sorsának homályos pontjaitól, már a maga létezésében is nagy értékeink egyike, sőt, mint a marxizmus klasszikusainak életében megjelent kiadás, maga a mű is részolga a mai kutató figyelmére.

AKNAY TIBOR

TANULMÁNYÚTON DÁNIÁBAN II.

Tájékoztatás, olvasószolgálat, olvasáskutatás

A dán könyvtárak rendkívül jól felszereltek a tájékoztatás eszközeivel. Gentofteban, - Koppenhága egyik elővárosában - pl. a helyi könyvtár megyei funkciókat is ellát, tehát egyben a környék tájékoztatási és könyvtárközi kölcsönzési központja. Minden tudományágban az egyetem első két évének megfelelő szintű kiadványanyagot szerzeményezi. A beérkező kérdések mintegy 40%-át önállóan képes megválaszolni. Az egész ország közgyűjteményei állományát tartalmazó könyvkatalógusokkal rendelkezik. Ujabban mikrokártyán tárják föl ezt az állományt. Ez a központi szolgáltatás két év óta áll a könyvtárak rendelkezésére, s fokozatosan a könyvek mind nagyobb száma kerül így feldolgozásra.

Ha a könyvtár Dániában nem találja meg a szükséges irodalmat, elsősorban a többi skandináv országhoz fordul. A svédországi kiadványkatalógusok megvannak a könyvtárban, Norvégiában a megfelelő központ tájékoztatja őket. Bibliográfiai részlegükben a világ összes jelentős bibliográfiái, indexei megtalálhatók. Kézikönyvállományuk is igen gazdag.

Sok meglátogatott könyvtárban külön részleget alakítottak ki a gyors tájékoztatás számára: itt a legfontosabb általános kézikönyveket, szótárakat, telefonkönyveket, menetrendet, jogszabálygyűjteményeket stb. helyezték el. Az elmélyült tanulás, kutatómunka lehetőségét különálló olvasóterem biztosítja. A legújabb könyvtárépületek helyiségei között is van fallal elkülönített olvasóterem, de nem egy helyen csak térelválasztó elem zárja el az olvasóteret a kölcsönzői résztől. /35-60 ülőhelyes termeket láttam./ Egy-két személy számára olyan külön kutatószobák is rendelkezésre állnak, ahol pl. írógépet is lehet használni. Sajnos, sehol sem láttam ezeket működés közben. A napilapok olvasására külön övezeteket képeztek ki, ezek igen látogatottak. Beszerzik a világ legjelentősebb ujságait és természetesen a hazai lapokat, de ezek mellett az időszaki sajtótermékek megrendelésénél - a vendégmunkások igényeire is tekintettel vannak.

A folyóiratokat mindenütt kölcsönzik, néhány könyvtárban csak a régebbi példányokat, másutt a régebbi évfolyamokat egybekötve. Ez utóbbi gyakorlat megegyezik a budapestivel. A beszerzett periodikák száma természetesen eltérő volt, de általában 300-1000 között váltakozott.

A tájékoztatást igénybevevőkről éppúgy nincs adatuk, mint ahogy a könyvtári olvasókról sem. Kérdésemre legtöbbször azt válaszolták, hogy

sokan keresnek jogszabályokat a munkanélküliség kapcsán felmerült problémáik megválaszolására. Telefonon is gyakran kérnek felvilágosítást a tájékoztató szolgálattól pl. a vonatok indulása, vagy ételreceptek iránt érdeklődnek. Korábban országos propagandakampányt folytattak, hogy informálják az embereket arról, mi mindenre kaphatnak választ a könyvtárban.

Az utóbbi években olvasásszociológiai vizsgálatok nem folytak, mert a könyvtárosiskola, - amely a kutatómunka végzésére hivatott - anyagi támogatás híján nem tudja a feladatot vállalni és megoldani. Kutatáshoz anyagi bázist csak egyetemi intézmények kapnak, a könyvtárosiskola pedig főiskola.

Becslések szerint a kölcsönzött könyvek 50%-a ismeretterjesztő munka. Gentofteban a könyvtáros 70%-ot mondott, s e nagyobb arányt azzal indokolta, hogy sok a diák, aki tanulmányaihoz keres anyagot. Koppenhága városi könyvtári központja közel van az egyetemhez, s ezt túlkörzte az az óriási zsúfoltság, amely az olvasóteremben fogadott. Az ott szolgálatban lévő könyvtárossal beszélni sem tudtam, annyira elfoglalt volt. Az egyetem épületében nagy könyvtár működik ugyan, ez azonban láthatóan nem képes kielégíteni az igényeket.

A könyvtárügyi vezetés a jelenlegi nyilvántartási rendszer és adminisztrációs megoldás mellett /fotós eljárással rögzítik a kölcsönzést/ a könyvek forgalmán méri a könyvtár hatékonyságát. A forgalmat a lakosság számához viszonyítja. Az 1972/73-as adatok szerint /eddig nem naptári évben számoltak/ a közművelődési könyvtárak - az iskolai könyvtárakat is beleszámítva - 71 millió kötetes forgalmat bonyolítottak le. Ez lakosonként évi 14 kötet kölcsönzését jelent. Ha a felnőttek adatait külön számítjuk, akkor is több mint 7 kötet jut egy főre. Ezt a munkát az országban 1400 szakképzett könyvtáros, s összesen mintegy 4000 alkalmazott végzi.

Zenei részlegek - művészeti részlegek

A könyvtári törvény foglalkozott először az audiovizuális anyagok gyűjtésével és használatuk problémáival, majd az 1971-ben megjelent kiegészítés emelte e dokumentumfélések könyvtári felhasználását a könyvekével azonos rangra. 1966-ban nyílt az első könyvtári zenei részleg Lyngbyben, amely kertvárosjellegű település Koppenhága mellett. Jómódu emberek lakják, s ez meglátszik az új könyvtár pazar épületén is,

amely részben cölöpökön áll és egy szép tó fölötte helyezkedik el. A régi épületben jelenleg a zenei könyvtár működik. A helység 60.000 lakójából 6000 használja a fonotékát. A lemezek hallgatása mindenki számára biztosított, aki a könyvtárba megy, kölcsönözniük azonban csak a helység lakóinak lehetséges. Egyszerre hat lemezt lehet hazavinni egy hónapra; kivéve a beatzenét tartalmazó lemezeket, ezeket csak két hétre adják kölcsön.

A külön részlegben a felnőttek számára nyújtanak szolgáltatást. 25 ezer lemez az állományuk. Másfél éve kazettákat is kezdtek gyűjteni, jelenleg 600 db-os a gyűjtemény, 800 db kottájuk az iskolában folyó magas szintű zenei nevelést támogatja. Az állomány összetételének alábbi bemutatása azért érdemel figyelmet, mert az azóta kialakult gyűjtési gyakorlat más települések könyvtáraiban eltér ettől, mégpedig a beatzene és a könnyű műfajok javára.

Állomány Kölcsönzés 1975.
IV- 1976. IV.

Klasszikus zene	16000	54607
Népzene	1000	3464
Beat	3000	50747
Jazz	3000	17714
Blues	400	1470
Egyéb	1700	15546

Az "egyéb" kategóriába - a musical és az operett mellett - nyelvi leckék és más prózai lemezek tartoznak. Ezekben a zenei dokumentumokon kívül lemezállomány van a gyermekrészlegben, ott külön a kisebb és nagyobb gyerekek számára megfelelő számú lehallgató készülékkel. A tizenévesek övezetében is lehetőséget teremtettek a beatzene hallgatására.

A helységben működő három fiókkönyvtárban is egységenként 2500 lemez áll a látogatók rendelkezésére. A zenei részleg heti 44 órában tart nyitva, szombaton 10-16 óráig, két napon 10-20 óráig, 3 napon 14-20 óráig.

Az anyagot betűrendes katalógusban szerző és cím szerint tárják fel, s készül a zeneművekről szakkatalógus is.

Kezdetben a megjelenő lemezekről ujságokból tájékoztattak, hét év óta azonban központosították az ellátást. A könyvtárak havonta kétszer katalóguscédula formában kapják a rendelőjegyzéket, amelynek 1 példánya az állományfeltárásban használható. A dokumentumok 80%-át így vásárolják, ez évente kb. 5000 lemezt jelent. Egy műből általában 2-3 az átlagos példányszám, kiugróan nagyszerű művekből azonban 10 példányt is beszereznek. A lemezek élettartama általában 40 kölcsönzés.

A részleg nagyon komoly propagandatevékenységet folytat a zenei műveltség terjesztése érdekében. Hagyomány lett, hogy szerda délelőttön-

ként lemezhangversenyt tartanak, amelyhez a könyvtáros magyarázó előadást fűz. Főleg idős emberekből és háziasszonyokból, - tehát délelőtt

is szabadidővel rendelkezőkből - átlag 20 főnyi közönség gyűlik össze. Ezen túl élő hangversenyeket is rendeznek, amelyekhez sok művészt ingyenes fellépésre is meg tudnak nyerni. Esetenként csak 10 korona belépti díjjal a költségeket fedezni. Nyári vasárnapokon szabadtéri koncertet is tartanak, s évente két-három alkalommal templomi hangversenyre kerül sor. Ez a sokrétű tevékenység jelzi, hogy a helység zenei életét a könyvtár tartja kézben, irányítja és tölti meg tartalommal. A jól szervezett, komplex zenei népszerűsítő és ismeretterjesztő tevékenység biztosítja a komoly zene ilyen mértékű sikerét, amelyhez hasonlót más könyvtárban nem tapasztaltam.

A könyvtári részlegben 6 fülhallgató van, azonban ezek kevésbé kihasználtak, nagyobb sikere van a kölcsönzésnek, amint azt az adatok is bizonyítják.

A könyvtár az országos nyilvántartástól eltérően számba veszi, hogy életkor szerint hogyan oszlik meg a zenei anyag igénybevétele:

13-20 év	22,4 %
21-30 év	40,2 %
31-40 év	14,0 %
41-50 év	10,9 %
51-	12,5 %

A művészeti részleg munkája ugyancsak az utóbbi években alakult ki. Elsődleges céljuknak a 20. századi festészet, grafika népszerűsítését, a modern művészet megszerettetését tekintik. A beszerzésben a könyvtárosok szabad kezét kapnak, a galériákat, kiállításokat járva maguk döntenek a vásárlásról. Az eredeti alkotások mellett plakátok, könyvek, folyóiratok, a művészi alkotásokról készült diák képezik az állományt. Színvonalas művészetre nevelő tevékenységet folytat a gentoftei megyei könyvtár külön épületben működő részlege, ez azonban még nem általános. Amit minden meglátogatott könyvtárban megtaláltam, az a plakátgyűjtemény, amely kölcsönzésre is szolgál. Gentofteban az a tapasztalat, hogy a színes alkotásokat a látogatók előnyben részesítik a fekete-fehérekkel szemben. Nagyfoku és élénk az emberek ilyen irányu érdeklődése, sokan veszik igénybe az új szolgáltatást.

Napi 15-40 fő a látogatók száma, akik a kölcsönzésen és a rendszeresen változtatott kiállítások megtekintésén kívül a gazdag művészeti könyvanyagban és a periodikákban buvárkodva hosszabb időt eltöltenek a könyvtárban. Tájékozódhatnak a kritikákból készített kivágat-gyűjtemény segítségével is.

A képeket a művészek neve szerint tartják nyil-

ván a katalógusban, nagy, külön e célra készült ládában tárolják őket, s ezekből mindjárt választani is lehet. Kölcsönzéskor a képhez kérést is adnak, hogy otthon a lakásban mindjárt kifüggeszthető legyen a műalkotás. Ezekkel a viszonylag új szolgáltatásokkal is azt

az alapelvet kívánják megvalósítani, amely az egész dániai könyvtárügy jellemzője, a könyvtárat a mindennapi élet szerves részévé kell avatni. A leírt tapasztalatok jelentős része is ezt segíti elő.

G. BALLAGI ÁGNES

TANULMÁNYÚTON AUSZTRIÁBAN

1976 utolsó két hónapját a bécsi Collegium Hungaricum ösztöndijasaként Ausztriában töltöttem. A két hónapból végül csak ötvenkét nap lett, mert – s azt hiszem, hogy ez mindenki számára érthető, – karácsonyra hazajöttem. Ez az ötvenkét nap mind szakmailag, mind az általános tájékozódás szempontjából maradandó élményt jelent számomra.

A Collegium Hungaricum modern, nyolcemeletes épülete tiz évvel ezelőtt épült, a Duna-csatornának nem a belvárosi, hanem a lipótvárosi oldalán. A házban a hivatalokon, szolgálati és ösztöndijas lakásokon kívül moziterem, kiállítási helyiség és kb. tízezer kötetes könyvtár található. A teljesen berendezett garzon-lakásokban egyszerre nyolc ösztöndijast tudnak fogadni; hat férfit és két nőt. Nekem nagyon kedves szobatársam akadt: dr. Lieli Pálné (Zsófia), aki a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem német tanszékéről jött Bécsbe, s akivel a legnagyobb egyetértésben töltöttük el "második diákkorunkat". A Collegium mindenki számára biztosítja a nyugodt munkakörülményeket, s természetesen mindenki teljesen önállóan dolgozik.

Ausztriai utam egyik célja Szabó Ervin néhány, osztrák kiadványokban megjelent írásának megkeresése és a megtalált cikkekről fénymásolatok beszerzése volt. Annak a megítélését, hogy a magammal hozott cikkek mennyire jelentősek névadó első igazgatónk életművében, nem érzem feladatommak. Szeretnék azonban szólni arról, hogy az osztrák Nemzeti Könyvtárban buvárkodva váratlan felfedezésre jutottam. A könyvtár egyik különgyűjteményében, az arckép- és képarchivumban az egyik osztrák kolostorban, a Bécs melletti Klosterneuburg apátságban látott képeket kerestem. Ez a XVIII. századi naiv festmény a "Die Schlacht bei Ofen" /A budai csata/ címet viseli és valószínűleg az 1686-os ostrom egyik ábrázolása. A képarchivumban erről a képről nem tudtak ugyan, de arról tájékoztattak, hogy számos Budapestet ábrázoló kép, illetve fotónegatív található az archivumban. A képek 74 oldalnyi terjedelmű jegyzékét lemásoltattam a Fővárosi Sza-

bó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteménye részére. Most már a Budapest-gyűjtemény munkatársaira vár a feladat, hogy ezt a jegyzéket a saját anyagukkal összevessék és az esetleges hiányokat a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés útján pótolják.

Tanulmányutam elsődleges célja az osztrák társadalomtudományi, közelebbről a szociológiai dokumentáció tanulmányozása és megismerése volt. Ez természetesen számos könyvtár és dokumentációs intézmény meglátogatásával járt együtt. Nem kívánom az olvasók türelmét és a Könyvtári Híradó lapjait mind a 35 felkeresett intézmény aprólékos felsorolásával igénybe venni. Nem is lenne hely arra, hogy külön-külön ismertessem az egyes könyvtárak munkáját, inkább összefoglaló beszámolót szeretnék adni róluk.

A szakirodalmi feltárás alapja a céltudatos gyűjtés, ezért a meglátogatott könyvtárakban először mindig a szociológiai művek beszerzése iránt érdeklődtem, különös tekintettel a külföldi vásárlásokra.

A katalógusok átnézése és a kollegákkal folytatott beszélgetések egyaránt arról győztek meg, hogy Ausztriában a külföldi munkák beszerzése nem okoz olyan nagy problémát, mint nálunk. Az infláció, a könyvtárak fokozatos emelkedése ugyan itt is érezhető, a schillinget mint kemény valutát azonban mégsem számítják át olyan kedvezőtlenül a tőkés pénzforgalomban, mint a szocialista országok pénzét. Kedvező a könyvtári állománygyarapítás szempontjából az a körülmény, hogy több osztrák kiadó egyben az NSZK-ban vagy Svájcban is működik, és az ott kiadott műveiket belföldi kiadványokként hozzák forgalomba. Ez a társadalomtudományi művek szempontjából külön azért is lényeges, mivel a könyvtárakban feltalálható külföldi szociológiai irodalomnak legalább 60%-a az NSZK-ból származik. Ezt az anyagot részben eredeti művek, részben amerikai munkák német nyelvű fordításai képezik. Az osztrák kollegák szerint ugyanis a szociológia szakos hallgatók és a végzett szakembe-

rek többsége nem olvas az anyanyelvén kívül más nyelven, még angolul sem, ami pedig a szakma világnyelve. Az osztrák szociológia egyébként is csak az utóbbi években kezdi magát függetleníteni a nyugat-némettől, a legnevesebb osztrák szociológusok azonban továbbra is inkább az NSZK-ban publikálnak. Kint tartózkodásom alatt indult meg az önálló szociológiai folyóirat az Österreichische Zeitschrift für Soziologie /a magyar Szociológia 1972 óta megjelenik/. A lapot könyvtárunk részére előfizettem, megtalálható a központi könyvtár folyóirattermében.

A könyvtárak külföldi szociológiai beszerzésében mennyiségileg a második helyet az Egyesült Államokból származó angol nyelvű irodalom foglalja el. Kevés a többi angolszász országból Ausztriába kerülő mű, még kevesebb a francia, minden egyéb nyelvből pedig csak mutatóba akad néhány.

A szocialista országok szociológiai kiadványaival szinte csak a Nemzeti Könyvtárban találkoztam, ahová nyilván ajándékozás útján kerültek. Ennek a nagy érdektelenségnek csak részben vannak nyelvi okai, inkább világnézeti okokra vezethetők vissza. Az osztrák szakemberek szerint a "keleti tömb" országaiban nincs tudományosan megalapozott szociológia, csak propaganda jellegű szociológiai kiadványok vannak. Különösen az idősebbek vallják ezt a téves és elfogult nézetet, a fiatal, 30 körüli nemzedék jórésze már nem "veszi be" ezt a szöveget. A fentiek illusztrálására azt hiszem elég megemlítenem, hogy az NDK szociológiai kiadványait /amelyekkel kapcsolatban ugyebár nincs nyelvi nehézség/ csak Linzben találtam meg, az ottani egyetem munkásmozgalmi intézetének könyvtárában. A többi, kifejezetten szociológiai könyvtárban jó esetben is csak a Marx-Engels sorozatra és egy két összefoglaló munkára akadtam az NDK szakirodalmából. Mindezek után azon sem csodálkozhatunk, hogy a magyar szociológiát egyedül Lukács Györgynek az NSZK-ban kiadott művei jelentik; ezek viszont jóformán mindenütt megtalálhatók.

A Nemzeti Könyvtár tárgyszó-katalógusának "Szociológia" tárgyszó alatti anyagát, amely kb. két és fél doboznyi cédulát jelent, tüzetesen átnéztem, s itt az alábbi munkákat találtam: Az 1945 előtti kiadványok: Scherer F. Pál: Így látom én /1938/; Kováts J. István: Soziologie und Weltanschauungsfragen /1940/; Városi és vármegyei szociográfiák 14. kötete /1941/ és a Magyar társadalomtudományi könyvtár. Szerk. Veres Péter /1942/ Weis István: Hazánk társadalomrajza. /1942/, vagy Rézler Gyula: Falukutatók és szociográfusok /1943/ című műve.

Az 1965 utáni tehát az utóbbi tíz év anyagát Erdei Ferenc: Város és vidéke; Galgóczi Er-

zsébet: Nádtestősz szocializmus; Kulcsár Kálmán: A szociológiai gondolkodás fejlődése; Kulcsár Kálmán: Társadalom és szociológia; Szelényi Iván: A társadalmi tervezés szociológiája; Szent-nygyörgyi Márta: Kővár vidékének társadalma; Szesztay András: Az egyetem után; A szociológia első magyar műhelye; Vályi Zsuzsa: A másik Amerika; Varga Károly: Magyar egyetemi hallgatók életfelfogása c. művek képviselik.

A felsorolt magyar munkák egyetlen más könyvtár állományában sem szerepelnek, ezt a központi katalógusból állapítottam meg. Meg kell azonban jegyezni, hogy ez a KC korántsem olyan megbízható, mint az OSZK-é, mivel a könyvtáraknak csak egy része jelenti be új szerzeményeit. Megkíséreltem, hogy egy 200 címből álló mintajegyzék alapján az osztrák KC segítségével összehasonlítsam a fővárosi és a tartományi könyvtárak szociológiai ellátottságát, a hiányos bejelentések miatt azonban a kapott eredmények csak óvatos becslésekre adnak lehetőséget.

A linzi és grazi egyetemi könyvtárak központi és intézeti katalógusának átnézése, a kutatókkal és könyvtárosokkal folytatott beszélgetések azonban megerősítették azt a korábbi feltevésemet, hogy könyvellátottság szempontjából Ausztriában a "vidéki" kutatók jobb helyzetben vannak, mint magyar kollegáik. A legtöbb olvasói igényt a tartományokban is viszonylag gyorsan ki tudják elégíteni, mivel a minden könyvtárban megtalálható, igen jó másolóberendezések segítségével a szükséges irodalom könnyen megszerezhető. A nagyobb könyvtárak önálló könyvtárközi kölcsönzést bonyolítanak le, a Nemzeti Könyvtár igénybevétele nélkül érintkeznek a külföldi könyvtárakkal is, így a kért anyag általában 4-6 héten belül az olvasók rendelkezésére áll.

Hogyan szereznek áttekintést a szakemberek az egyes könyvtárakban hozzáférhető szociológiai irodalomról?

Olyan összesített gyarapodási jegyzék, mint amelyet nálunk a Széchényi Könyvtár hosszabb ideig kiadott, Ausztriában nincsen. Az egyes könyvtárak saját listákat tesznek közzé, ezekben a hazai és a külföldi új szerzemények természetesen együtt találhatóak meg. Néhány év óta Felső-Ausztria tudományos könyvtárai évente közös gyarapodási jegyzéket jelentetnek meg.

Ami a külföldi folyóiratok lelőhelyét illeti, az osztrák ZAZ /Zentralkatalog ausländischer Zeitschriften und Serien in österreichischen Bibliotheken/ más rendszerű, mint az OSZK által évente kiadott "Kurrens külföldi időszaki kiadványok a magyar könyvtárakban" című jegyzéke. A ZAZ nem jelenik meg évente, viszont tartalmazza a kurrens anyag mellett a régi állományt is. A 8 kötetből és 7 pótkötetből álló

sorozat igen nehezen kezelhető, mivel egy-egy folyóirat többször is előfordul benne, s ráadásul a tételek a porosz instrukció szerinti betűrendben követik egymást, ami nagyon idegen számunkra. Sajnos, a ZAZ áttekintése nyomán ugyanazt kellett megállapítanom, amit a könyvtári katalógusokból is: a szocialista országok szociológiai folyóiratai jóformán teljesen ismeretlenek Ausztriában. Még olyan angol nyelvű periódika sem található meg, mint a lengyel Polish Sociological Bulletin.

Mind a könyvtárosok, mind a szociológusok körében nagy érdeklődést keltett a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szociológiai sorozata, amelyet magammal vittem és ajándékba adtam egy-két intézménynek. A "Tájékoztató a külföldi szociológiai folyóiratokról" című összeállításról van szó, amely havonta egyesíti könyvtárunk és tíz másik könyvtár kb. 150 folyóirata legfrissebb számának tartalomjegyzékeit. Ilyen típusú kiadvány az amerikai Current Contents is, azt azonban meglehetősen magas áron adják és e miatt Ausztriában is csak egy-két helyen rendelik meg. Mivel a fenti sorozatunkért szívesen küldik el publikációikat, lehetőségem nyílt arra, hogy a linzi és grazi egyetem szociológiai illetve munkásmozgalmi intézetével megállapodjak a kiadványcserében.

Már ez a példa is mutatja, hogy a szociológiai szakirodalom rendszeres feltárása korántsem megoldott Ausztriában. Pedig éppen az lett volna utazásom fő célja, hogy megismerjem a saját itthoni munkámhoz hasonló tevékenységet. Mivel a "Szociológiai Információ", a kurrens nemzeti szakbibliográfia szerkesztője vagyok, megkerestem osztrák partneremet, a linzi egyetemi könyvtár igazgatóját, aki az Osztrák Szociológiai Társaság évkönyveiben jelentette meg a hazai irodalom válogatott jegyzékét. Dr. Robert Rehberger végtelenül kedvesen fogadott, aprólékosan megmutatta könyvtárát, még ebédre is meghívott lakásán, de a bibliográfiát illetően azt közölte, hogy az bizony megszűnik. A Szociológiai Társaság nem tudja fedezni kiadásának a költségeit.

Szociológiai dokumentáció a szó szoros értelmében véve nincsen Ausztriában, annál élénkebb azonban a szociológia különböző határterületeinek feltárására irányuló tevékenység. Ilyen területek pl.: a munkásosztály helyzete, a gazdasági élet /ezen belül piackutatás, fogyasztás-szociológia/, a városgazdálkodás, a területi tervezés és a környezetvédelem stb. Az osztrák könyvtártudományi kézikönyvek több intézményt is felsorolnak, ahol társadalomtudományi dokumentáció folyik. A legtöbb helyen ez sajtófigyelést és a könyvek analitikus feldolgozását jelenti, a munka eredményét valamilyen különkatalógusban gyűjtik, az tehát csak hely-

ben használható. Üzemszerűen megszervezett, szétszágú dokumentációt három intézményben találtam: az Alkalmazott Társadalom- és Gazdaságtudományi Intézetben /Institut für angewandte Sozial- und Wirtschaftsforschung/, a bécsi Munkáskamarában /Kammer für Arbeiter und Angestellte für Wien/ és az Iparkamarában, a tökések gazdasági tömörülésében /Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft/.

A dokumentáció leggyakoribb formája a megadott témával foglalkozó ujságszervények gyűjtése és a vonatkozó folyóiratcikkek feldolgozása, ritkábban a gyűjteményes kötetek és monográfiák feltárása. Az ujságszervényeket mindenütt saját szakrendszer alapján osztályozzák, csupán a Munkáskamara és az Összehasonlító Gazdaságtudományi Intézet /Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche/ használja a másutt teljesen ismeretlen Egyetemes Tizedes Osztályozást. Ha egy cikk több témára vonatkozik /pl. textil munkások bérkövetelése/ akkor annyi fénymásolat készül róla, ahány szakjelzetet kap. /Példánk esetében: textilipar + munkásság + bérezés/. A kivágatokat általában egységes mérettel, rendszerint 20x30 cm-es nagyságu kartonokra ragasztják és időrendbe sorolják. Másutt a kivágatokat erős, szintén 20x30 cm-es tasakokba helyezik, a tasakot két sarkán átfűzött kapoccsal egy fémpálcára fűzik és ezeket a rudacskákat aztán egy erre a célra gyártott szekrényben sorban egymás mögé akasztják. A rudacskákon felül odacsíptetett lovas tartalmazza a szakszámot, a földrajzi fogalmat vagy az időrendi besorolást.

Ez a feldolgozási mód lehetővé teszi az adott témájú írások megtalálását, de szerző szerint nem lehet őket visszakeresni. Néhol a fontosabb személyiségekről készült kivágatokat is így gyűjtik.

A drágább, szét nem vágdalható folyóiratokat különböző módon dolgozzák fel. Van, ahol a cikk első, esetleg utolsó oldaláról fénymásolat készül; ezt ugyanúgy rakják le, mint az ujságszervényeket. Másutt hagyományos cédulakatalógus számára címfelvételeket készítenek. A Területfejlesztési Intézet /Österreichisches Institut für Raumplanung/ könyvtárában a kézi lyukasztású fénylyukkártyát alkalmazzák: minden beérkező dokumentum kap egy számszámot, ezt a számhelyet lyukasztják ki a megfelelő téma-kartonon. E módszernek az az előnye, hogy megtakarítja az analitikus katalóguscédulák készítését, berakását és viszonylag kis helyen sok adat tárolására ad lehetőséget. Hátránya azonban, hogy nagyobb könyvtári állomány esetében már csak nehézkesen használható.

A különböző dokumentációs intézmények a fenntartó igényeitől függően adnak vagy nem adnak ki szakbibliográfiákat. Ezek a kiadványok

típus és gyakoriság szempontjából igencsak eltérőek. Városgazdálkodási kurrens bibliográfia például kettő is megjelenik: az egyik gépi adatfeldolgozás eredménye, a másik heti ujságszemle. Az Iparkamara könyvtára "heti krónikát" ad ki: a naplappok gazdaságpolitikai cikkeiből készit témák szerint csoportosított, egy mondatból álló tömörítvényeket. A Munkáskamara naponta "sajtótűkrőt" állit össze 15 hazai és 2 külföldi ujságból: a munkásság helyzetét érintő irások címét egy-két mondatral egészit ki, és ugyancsak tematikus csoportosításban közlik. A tartalmasabb folyóiratok cikkeit a Munkáskamara "havi tükörben" összesiti. Az Alkalmazott Társadalom- és Gazdaságtudományi Intézet, amelyet különböző magánvállalatok tartanak fenn a gazdasági információs anyag folyamatos összegyűjtésére és feltárására, az alábbi kurrens kiadványokat jelenteti meg: "havi tükör" folyóirat-cikkek tömörítvényeiből, egy tudományos sorozat eredeti tanulmányokkal, két olyan gyorstájékoztató sorozat, amelyek egyes aktuális kérdések legújabb irodalmát és a vonatkozó jogszabályokat gyűjtik össze, s végül egy saját folyóirat. Persze, nem minden dokumentációs intézmény szolgáltat ennyi nyomtatott információt, a legtöbb csupán a fenntartó intézet tudományos folyóiratának könyvismertetési rovatát gondozza.

A társadalomtudományi dokumentációs szolgáltatások felhasználói elsősorban a fenntartó szerv munkatársai, de a legtöbb helyen külső érdeklődők, pl. egyetemi hallgatók is megkapják a szükséges adatokat. A bécsi Munkáskamara címlistáján a tartományi Munkáskamarák könyvtárai mellett minisztériumi és szakszervezeti vezetők neve is megtalálható. Az Iparkamara könyvtárának és dokumentációjának munkája természetesen a nagyvállalatok döntéseihez nyújt szükséges információt.

A különböző társadalomtudományi dokumentációs intézmények között nincsen szervezett együttműködés. Ahol személyes kapcsolatok vannak, ott kialakul valamelyes kiadvány- vagy adatcsere. Az osztrák dokumentalisták szövetségének félévenkénti találkozója teszi lehetővé ezeknek a személyes kapcsolatoknak a kialakítását. Ilyen kapcsolat alapján pl. az Összehasonlító Gazdaságtudományi Intézet dokumentátora már többször kapott segítséget a Munkáskamarától, vagy gyorsinformációt telefonon a Laxenburgban működő IASA intézet dokumentációjától. /Ez utóbbi intézménynek a szovjet-amerikai költségen fenntartott Institut for Applied System Analysis - Rendszerelemzési Intézetnek a dokumentációját sajnos nem volt módomban tanulmányozni. Az osztrák kollegák tájékoztatása szerint a dokumentátorok a figyelt folyóiratok cikkeit kódolják és számítógépbe teszik, témake-

reséskor a masina azonnal közli a szükséges címetet./

Az osztrák könyvtárak modern gépekkel való felszereltségéről talán majd egy más alkalommal fogok beszámolni, szeretnék azonban néhány mondatban szólni a könyvtárakban és dokumentációs intézményekben látott katalógusokról. Említettem már a porosz instrukciót, amelynek alapján történik Ausztria számos könyvtárának katalógusában a betűrendes besorolás. Ezt a számomra igencsak ocsmány és elavult rendszert a múlt század közepén, az akkori német helyesírásnak megfelelően dolgozták ki. A rendszer azonosnak tekinti pl. az I és a J betűt; tehát a JAHN nevet jóval előbb kell keresni a katalógusban, mint az IMMERMANN-t. Ennél is nehezebb és bonyolultabb a keresés, ha valamely dokumentum a címe szerint van felvéve. A rendszó ilyenkor nem a cím első szava /névelő nélkül/, hanem az első, ragozatlan főnév. Így pl. a Nemzeti Könyvtárban talált alábbi magyar mű a következő módon szerepelt: "Műhelye, a szociológia első magyar".

Sajnos, a tematikus katalógusok helyzete és használata sem jobb és egyszerűbb. A nagy könyvtárakban a legtöbb helyen nincs szak-, csak tárgyszó-katalógus. A tárgyszavak megfogalmazása és besorolása éppen olyan bonyolult, mint a címfelvételek. Ez ember hiába keresi pl. "szociológiai lexikonok" tárgyszót. A keresett műveket végül a "Lexikonok" tárgyszó terjedelmes anyagába besorolva találja meg, miután átlapozta a "lexikonok, biológia", "lexikonok, filozófia", "lexikonok, pszichológia" és még számos más szaktudomány céduláit.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás Ausztriában jóformán ismeretlen. Minden könyvtár, ha a tárgyszó-katalógus mellett egyáltalán van szakkatalógusa, saját osztályozási rendszer alapján szerkeszti azt. Ez különösen az egyetemi központi könyvtárak és a hozzájuk tartozó intézeti könyvtárak együttes használata esetében zavaró. Egy-egy könyvtáron, dokumentációs intézményen belül is eltérő az osztályozási rendszer a monográfiák, a lerakott ujságszelvények, a témakartonok és - ha van ilyen -, a cikkek katalógusában. Így egy-egy témát esetleg többféle séma szerint kell megközelíteni. A kisebb forgalmu dokumentációs intézetekben a használók nem érzik ennek a sokféleségnek a hátrányát, mivel rendszerint nem ők, hanem maga a dokumentátor gyűjti össze egy-egy kérdés irodalmát. A nagyobb könyvtárakban azonban a tájékoztató szolgálatot ellátó kollegáknak ugyancsak sok a dolguk, mig minden olvasó megtalálja azt, amit keres.

A szakmai problémák számbavétele után igazán illendő lenne, hogy azokról az emberekről is írjak, akiket megismerhettem. Mivel jófor-

mán minden nap máshová mentem, a legkülön-
félőbb emberekkel találkozhattam. Volt közöt-
tük náci lágert megjárta, kommunista nyugdíjas,
szociáldemokrata városi képviselő, a jobbolda-
li Néppárt fiatal aktivistája, egyetemi tanár és
persze csöndben, szorgalmasan dolgozó könyv-
tárosok, akik, - mint nálunk is, - egyszerűen
a munkájukat végzik. Mindnyájuknak hálával

tartozom, hogy segítségükkel nemcsak a könyv-
tárügy, de egy kicsit az ország életébe is be-
pillantást nyerhettem. Ha a Híradónak lesz
hozzá tere, nekem pedig erőm, szívesen foly-
tatom beszámolómat, s mutatok be egy-egy meg-
ismert osztrák kollegát.

HIRIPI LAJOSNÉ

KIADVÁNYAINK

DEVECSERI Gábor. Bibliográfia. /Összeáll.
Pesti Ernő./ Bp. FSZEK, 1976, 159./1/ p.

Mielőtt rátérek a kiadvány ismertetésére,
szeretném elmondani, hogy azért is vállalkoz-
tam rá, mert a 35-ös tételszám alatt feltűntet-
t Mozart-operának a szombathelyi bemutató-
ján én is énekelhettem a kórusban.

Devecseri 1977-ben lenne 60 éves. Erre az
évfordulóra készült el Pesti Ernő kiválóan ösz-
szeállított bibliográfiája, amely Ortutay Gyula
meleg hangu megemlékezése, az író adatszerű
rövid életrajza és a Bevezetés után 594 tétel-
ben foglalja össze Devecsei munkásságát és a
róla szóló írásokat, 1932-től szinte napjainkig.
A tulajdonképpeni bibliográfia négy fő részre
tagolódik: 1. Saját művek; 2. Tanulmányok, cik-
kek, könyvismertetések; 3. Fordítások; 4. De-
vecseri Gáborról szóló írások. A kötetet Név-
mutató és Mellékletek zárják le. Az önálló for-
ditáskötetek és az antológiák felsorolását köve-
tően azoknak a műveknek a listáját közli a szer-
zők betűrendjében analitikusan a bibliográfia ösz-
szeállítója, amelyekre a címleírás során egyen-
ként nem térhetett ki.

A fentebb említett második fejezet (Tanulmá-
nyok stb.) öleli fel Devecseri munkáinak mennyi-
ségileg legnagyobb részét összesen 279 címet,
terjedelmileg és jelentőségükben viszont fordítá-
sai emelkednek ki életművéből.

A bibliográfia címtételei az időrendiség ren-
dezőelvét követik, ezen belül, - ahol és amennyi-
re lehetséges -, a betűrendet. Tanulmányok és
cikk esetén az esetleges változatot is közli
Pesti Ernő, s ez indokolt, mert Devecseri álta-
lában tovább csiszolta, javította és később mó-
dosított formában adta ki őket. Könyveknél az
ismertetések és a kritikák lelőhelyét, s az újabb
kiadásokat, színpadi mű esetében a bemutató he-
lyét, idejét és a fontosabb színikritikák adatait
is közli az összeállító. A Mellékletek fénykép-
anyaga sajnos elég gyenge, a szövegek kópiái

azonban jól olvashatók. Különösen érdekes volt
számomra az Iliász fogalmazványáról készült
másolat, mert ennek egyes verssorai igen jól
mutatják Devecseri kivételes ritmikai érzékét
és fordítói eljárása egyik sajátosságát, azt,
hogy az ütemekbe sűrítést gyakorta a második
lépcsőfokban végezte.

A kiadvány, mint hézagpótló munka, épp jól
szerkesztettségével sugall az érdeklődőknek sok
hasznos gondolatot.

GERBNER MIHÁLY

SZOVJET ZENEI KÖNYVEK

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60.
évfordulójának méltó megünneplésére már sok
helyen megkezdődtek az előkészületek. Könyvtá-
runk is több feladatot vállalt az évforduló jegy-
ében, s közöttük szerepelt a "Szovjet zenei köny-
vek" című bibliográfia összeállítása és közreadá-
sa is. A kiadvány 1976 decemberében készült
el és a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza
Könyvtárának és a Fővárosi Szabó Ervin Könyv-
tár Zenei Gyűjteményének orosz nyelvű könyve-
it tartalmazza. A válogatott irodalomjegyzéket
tartalmazó kiadvány szerkesztője Pintér Ferenc-
né.

A füzet terjedelméhez képest (44 oldal) igen
nagy anyagot tár fel az olvasók számára. A fel-
sorolt 307 könyvet témák szerint csoportosítja.
Néhány fejezetcím a témakörök érzékeltetésére:
Zenetörténet, Zene és irodalom, Zeneoktatás.

A legbővebb válogatást az Életrajzok és a
Tanulmányok zeneművészek munkásságáról című
fejezetek anyagában találjuk.

A kiadvány elsősorban fiatalok számára ké-
szült. Bizonyára azonban nemcsak a zenei ne-
velés területén lesz hasznos segédlet, hanem
az orosz-szakos tanárok munkájához is segítsé-
get nyújthat.

Mivel a bibliográfia a fent említett évfordulóra készült, hasznos lett volna, ha – hangsúlyozva az aktualitást – az iskolák és az ifjúsági szervezetek ünnepi rendezvényeihez is hozzájárul valamilyen válogatással.

A fejezetcímek és a névmutatók eligazítanak a zenei témák anyagában, a kiadvány könnyen áttekinthető és praktikus szerkesztett, de a címleírások nem egyszer keveset mondanak az egyes könyvek tartalmáról. Talán jobb lett volna egy szűkebb válogatást nyújtani, de némileg ismertetni is a köteteket, s ezzel megkönnyíteni az olvasóknak a kiválasztást és a tájékoztatást.

Az orosz nyelvű zenei szakirodalom feltárása többszörösen is hasznos vállalkozás. Remélhetőleg minél több fiatal fedezi föl és használja a bibliográfia nyomán a két említett könyvtár zenei anyagát.

MRÁZ BORBÁLA

KÉZIKÖNYVTÁRI AJÁNLÓJEGYZÉK.

Összeáll. Király Lászlóné és Sándor Ottóné.
Bp. 1976, OKISZ. 63./1/ 1.

Az ismertetést feltétlenül a vállalkozás dicséretével kell kezdenem. A legjobb értelemben vett segítségnyújtás a közművelődési munkatérületeknek, ha közreadjuk sokéves gyakorlati tapasztalatainkat, amint ez ezuttal az OKISZ klubjainak szánt kézikönyvtári ajánlójegyzék elkészítésével megtörtént. A méltatást eléggé szokatlan módon folytatom, az előszó dicséretével. Felér ez egy kisebb módszertani tanulmánnyal. Nemcsak arról szól, hogyan szerezzék be és hasznosítsák az anyagot, de szinte szuggerálja is a tartalmas és sokszínű klubélet gondolatát, programot, ötleteket ad arra nézve, hogyan lehet ezt a tiszteletreméltó mennyiségű könyvtömeget kiaknázni a tudásszerzés, az értelmes életvitel és a nivós szórakozás kereteinek kitágításához.

Gazdag anyagát a jegyzék fő vonalaiban helyesen csoportosítja. Az egyes tudományágak alapvető kézikönyvei, Kulturáról általában az első rész címe – ide kerültek a filozófia, az esztétika, a vallás, a mitológia, a politika, a munkásmozgalom, a jog, a folklór alapvető munkái és a módszertani kiadványok klubok számára –, a gyűjtőcím nem éppen szerencsés, de a válogatás jó. Ezt követik a Természettudományok, majd a Technika, a Művészetek, az Irodalomtudomány, a Nyelvészet és a Földrajz, valamennyi ismeretterület a megfelelő szakágazatokra tovább bontva. Sajnálatos, hogy tipográfiai hibák miatt a történelem, a földrajz alcíme, s hogy a második fejezetben már szereplő munkásmozgalmi anyag egy másik része ide került.

A szerkezetre vonatkozó észrevételeim mellett néhány hiányérzetemnek hadd adjak hangot. Hasznos lett volna felvenni a Kossuth Kiadó ismert Mit kell tudni... (a Szovjetunióról, a világ szakszervezeti mozgalmáról stb.) sorozatát.

A párthatározatok megelőző kötetek miatt hiányoznak? A szovjet irodalmat önmagában nem reprezentálja a ráadásul sajtóhibásan (Uj irodalom 55. l.) közölt Uj szovjet irodalom c. esszé-kötet.

Az ajánlott folyóiratjegyzéket is kiegészíteném a Nemzetközi Szemlé-vel, a Nagytóval, s nem utolsósorban a Könyvvilággal, mely megkönnyitené a klubkönyvtárosnak az állomány további fejlesztését. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy a Tűkör már több, mint egy éve Uj Tűkör címmel jelenik meg. Jó néhány tételen és szerkesztési problémákon is el lehetne vitatkozni. Én azonban most azokra a társadalmi munkás klubkönyvtárosokra és jövőző olvasókra gondolok, akik a lexikonok, kézikönyvek, albumok jórészt talán először veszik kezükbe – s az előszó programja ellenére – bizonyára olvasgatni is fogják őket (s miért is ne) és ennek nyomán új horizontok nyílnak előttük. Ha a jó ügy okos szolgálatára gondolok, csak elismeréssel szólhatok a kiadványról.

Végezetül: érdekes lenne valamiféle visszajelzést kapni arról, hogyan sikerül a jegyzékre alapozva összehozni ezeket a klubkönyvtárakat. Nyilván nem lesz könnyű dolog. Ezért is érdemes volt egy-egy témakörből a kelletténél néha több művet ajánlani, valamelyik csak megszerzhető lesz közülük. Jó lenne azt is megtudni, hogyan működnek és hogyan fejlődnek tovább ezek a könyvtárak.

GÁLICZKY ÉVA

mai életünk irodalmi művekben

ajánlójegyzék

MAI ÉLETÜNK IRODALMI MŰVEKBEN.
Ajánlójegyzék. (Válogatta és összeállította:
Tóthné, Tamás Éva.) Bp. 1976, Fővárosi
Szabó Ervin Könyvtár. Házi soksz. 11, /1/1.

Mai irodalmunk tizenkilenc prózai kötetének bemutatására és ajánlására vállalkozott a bibliográfia. A legutóbbi évek könyvterméséből olyan műveket választ ki, amelyek átalakuló társadalmunk problémáival foglalkoznak. Reméljük jól használható eszköze lesz mai irodalmunk fokozottabb olvastatásának. Az utóbbi két ajánlójegyzék 2500 példányban a budapesti szakszervezeti könyvtárakba is eljutott. Mindhárom válogatás amotációi az "Új Könyvek" ismertetéseire épültek.

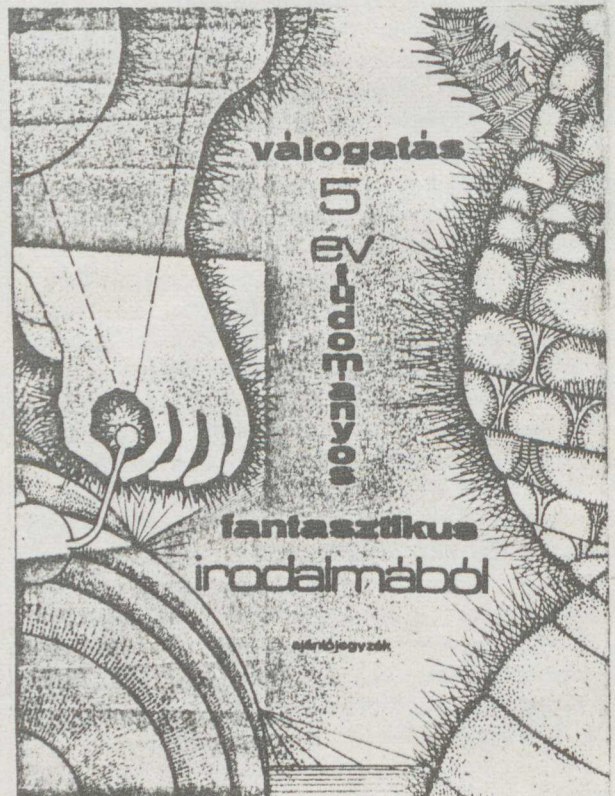
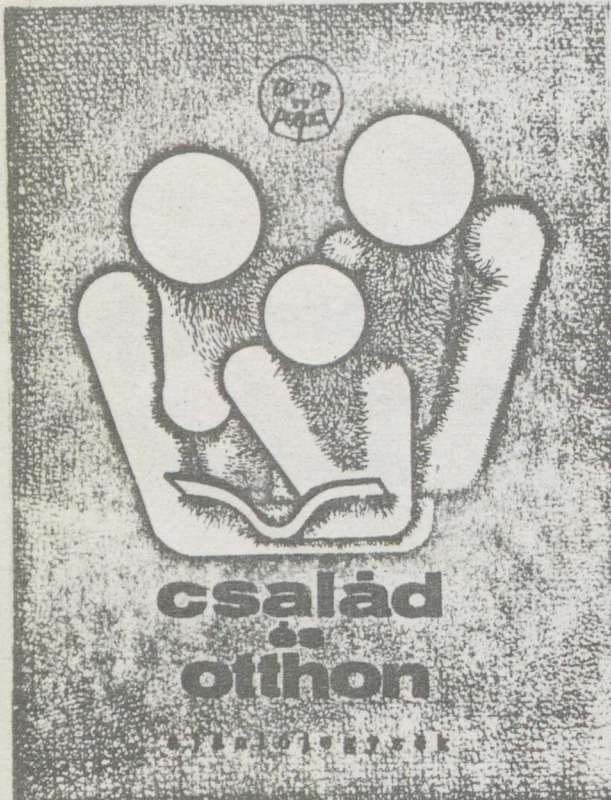
CSALÁD ÉS OTTHON. Ajánlójegyzék.
(Válogatta és összeállította: Bánhegyi Gyuláné.)
Bp. 1976, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.
Házi soksz. 35, /1/1.

Kísérelt is, tudatos törekvés is ez az ajánlójegyzék. Az ilyen jellegű tematikus kisbibliográfiák létjogosultságát a gyakorlat dönti el. A közvetlen környezet döntően meghatározza, az ember mindennapjait, életutját. Nagyon sokszor a család, az otthon a terepe tevékenységünknek. Abból bontakozik ki társadalmi cse-

lekvésünk. Információkat, gyakorlatból leszűrt hasznos tapasztalatokat, tudományos ismereteket, az együttélés tudnivalóit közvetítik a bibliográfia által ajánlott könyvek. A szakszervezeti könyvtárak és a kerületi könyvtárak olvasói már eddig is gyakran igényelték a gyermekneveléssel, a szabadidő hasznos eltöltésével, a helyes táplálkozással, a lakás esztétikus és célszerű berendezésével foglalkozó könyveket. Most ez a bibliográfia könnyűszerrel eligazíthatja a könyvtárost és az olvasót is.

VÁLOGATÁS ÖT ÉV TUDOMÁNYOS, FANTASZTIKUS IRODALMÁBÓL. Ajánlójegyzék.
(Válogatta és összeállította: Tóthné, Tamás Éva.)
Bp. 1976, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Házi soksz. 20 l.

A fantáziát megmozgató tudományos fantasztikus irodalom igen nagy érdeklődésre tart számot. Közülük nem egy klasszikus értékű mű van. (Elég ha Verne, Lem, Wells műveire utalunk.) A modern ember, a fiatalság legnemesebb szórakozásának, hasznos időtöltésének kielégítése a könyvtár feladata. Időről-időre az új fontosabb művekről, kiadványokról ajánlójegyzéket helyes közreadni, hogy az olvasók könyvválasztását megkönnyítsük. Csaknem félszáz nem régen megjelent könyvet kínál a jegyzék.

KÖNYVTÁRAK EGYÜTTMŰKÖDÉSE
/Módszertani anyag/ (Szerk. Sándor Ottóné.)
Bp. 1976, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.
34, /10/ 1.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár több évtizede törekszik a különböző társadalmi szervezetekkel, más közművelődési intézményekkel és hálózatokkal való kapcsolatok kialakítására. Az évek során ezek a kapcsolatok az iskoláktól egészen a televízió műsorszerkesztőségéig egyre inkább kiszélesedtek és folyamatossá váltak. Más-más jelleggel és tartalommal jöttek létre, a partnerek jellegétől, igényétől és lehetőségétől függően.

Más a tartalma a szakmunkástanuló intézetekkel, szocialista brigádokkal kötött szerződéseknek, s megint más a KISZ alapszervezetekkel, Uttörőszövetséggel kialakított kapcsolatnak. A Hazafias Népfronttal, mint az Olvasó Népert mozgalom gazdájával több olvasó pályázatot rendeztünk közösen, egy-egy kiemelkedő évforduló alkalmából. Hasonló együttműködés alakult ki az MSZBT-vel a szovjet irodalom népszerűsítése terén.

A KISZ, az Uttörőszövetség budapesti és kerületi szintű bizottságainak munkájában folyamatosan részt vállalnak a könyvtárak munkatársai, hogy szószólói lehessenek a könyv- a könyvtár népszerűsítésének.

A szocialista országok kulturális központjai közül különösen a Szovjet Kultura és Tudomány Házával, a Lengyel és a Bolgár Kulturával alakult ki jó kapcsolat, ez nyilvánul meg például a kiállítások cseréjében, rendezvények szervezésében.

A könyvkiadók munkatársaival való szakmai találkozáskor már hagyománya van. A kiadók vezető munkatársai időről-időre igénylik - az olvasókkal közvetlen kapcsolatban álló - könyvtárosok véleményét, javaslatait a kiadott és a kiadásra kerülő művekről.

A legtöbb tapasztalat az iskolákkal való együttműködés területéről származik. A tervszerűség és a folyamatosság itt követhető leginkább nyomon a közös tevékenységben. Ennek ellenére itt is van bőven tennivaló.

Az együttműködés ma már törvénybe iktatott kötelessége minden a közművelődés területén tevékenykedő intézménynek és társadalmi szervezetnek.

E munkához készült szerény segédeszközként a fenti címmel megjelent kiadvány, amely korántsem a teljesség igényével ad izelítőt a közös munka színteréről. A könyvtárak és a TIT, a muzeumok, a könyvkiadók, a KISZ, az Uttörőszövetség, a szakmunkásképző intézetek, a művelődési házak már meglévő találkozási pontjainak bemutatására, illetőleg néhány további lehe-

tőség ismertetésére vállalkoztak a szerzők. A módszertani anyag összeállításában részt vettek a társintézmények munkatársai is: Kelemen László /FMH/, Benjámín András /MKKE/, Kurcz György /TIT/, Draveczi Balázs /Muzéumi Igazgatóság/; a FSZEK részéről pedig Gúgiczer Imréné, Tóthné Tamás Éva és Sándor Ottóné.

CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK A KÖNYVTÁRAKBAN.(Szerk. Sándor Ottóné.) Bp. 1976, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. 27, /1/ 1. /Tapasztalataink 15./

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1975-ben meghirdetett Ötletvásár című pályázatára beérkezett, a zsűri által jutalmazott és kiadásra javasolt pályaművek közül kettőt tartalmaz a kiadvány:

Csép Attiláné: Hogyan tanítottam a kézikönyvek használatát, és Lukácsné, Plenk Anna: "Tornaóra" a könyvtárban!

Mindkét forgatókönyv játékos ötletekre felfűzve mutatja be a kézikönyvek megismertetésének és használatának néhány lehetőségét. Csép Attiláné szellemes, a keresztrejtvény fejtők "szenvedélyére" építő játéka során egy szakmunkástanuló intézet 3. osztályosaival ismertette meg a kézikönyveket, Lukácsné pedig egy gimnázium 3. osztályosait vezette be egy másik, ugyancsak jó ötlettel a kézikönyvek használatának "rejtelmébe".

A gyakorlatban kipróbált forgatókönyveket, illetőleg ezek egy-egy ötletét remélhetőleg jól hasznosítják majd saját munkájukban a kerületi könyvtárak munkatársai.

**EXLIBRIS
GALAMBOS
FERENC**

M. Kiss József linómetszete

A MKE gyermekszekciója 1976. december 15-én a FSZEK központjában tartotta ülését. Napirendjén a gyermekkönyvtárosok tevékenységének rendszere szerepelt az 1976 tavaszán végzett felmérés tapasztalatai alapján.

A MKE Társadalomtudományi Szekciójának elnökségi tagjává választották Márffy István osztályvezetőt. A szekcióba 9 munkatársunk kérte eddig felvételét.

Február 11-én az MSZMP Párttörténeti Intézetének vendége Julian Popescu bukaresti egyetemi tanár látogatott el könyvtárunk központjába.

Február közepén a központi könyvtárban fénykép- és könyvkiállítás nyílt "A moszkvai Nagyszínház kétszáz éve" címmel. A kiállítás a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza és könyvtárunk együttműködése keretében jött létre.

Február 15-én dr. Remete László tartott előadást a KISZ-klubban Szabó Ervin életéről és munkásságáról.

Február 28-án Szabó Ervinről tartottak megemlékezést a Fővárosi Tanács Vendel utcai középiskolás fiukollégiumának könyvtári komplexumában. Mikó Zoltán előadásában foglalkozott Szabó Ervin életútjával, politikai és tudományos tevékenységével. Az előadáson mintegy 60-80 középiskolás vett részt.

Március 9-én a Farkasréti temetőben Révész Ferenc igazgató, intézményünk párt és társadalmi szervezeteinek képviselői, valamint a könyvtár régi munkatársai jelenlétében megkoszorúzták Solti Andrásné Szigeti Gabriella, a könyvtár egykori aligazgatója sírját, halálának 25. évfordulóján.

Munkaértekezlet volt: 1976. december 21-én a 9-es és a 44-es gyermekkönyvtárban; december 23-án a 2-es és a 3-as gyermekkönyvtárban; február 24-én a 29-es és 34-es könyvtárban; február 25-én a 22-es könyvtárban; március 2-án a Zenei Gyűjteményben; március 5-én a hálózati és módszertani osztályon.

Nagyttarozás és átalakítás után megnyílt a 9-es és a 22-es könyvtár; elkezdődtek az 1-es, 4-es könyvtár és a 38-as gyermekkönyvtár tatarozási munkálatai.

A XI. kerületi Tanács VB Művelődésügyi Osztálya szervezésében a kerület könyvtárosainak I. félévi munkaértekezletére került sor március 15-én a Fővárosi Művelődési Házban az alábbi napirenddel: Az "Olvasó Munkásért" mozgalom eddigi tapasztalatai. Előadó: Mihalovits Ervin, az SZBT Kulturális Agitációs Propaganda és

Sport Osztály munkatársa. A közművelődési és a könyvtári törvény. Előadó: Kiss Lajos, Budapest Főváros Tanácsa VB. Közművelődési Osztály munkatársa. A munkahelyi közművelődés segítése. Házigazda a szocialista brigád, fórum jellegű rendezvények. Előadó: Csordás Ágota, az Április 4. Gépipari Művek Energetikai Gépgyára könyvtárának vezetője, a KELTEX Leányotthon és a szakszervezeti könyvtár kapcsolata, a felnőttoktatás segítése. Előadó: dr. Kovács Mihályné, könyvtárvezető, A FSZEK kelenföldi könyvtára. Előadó: Horváth Györgyné könyvtárvezető.

Március 16-án a csepeli kulturális aktíván Pozsgay Imre kulturális miniszter a közművelődés aktuális kérdéseiről tartott előadást. A FSZEK XXI. kerületi könyvtárosain kívül részt vettek a HMO munkatársai, Király Lászlóné osztályvezető a könyvtáros szekcióban konzultánsként.

Március 15-20-ig Hont Péterné igazgatóhelyettes részt vett a lipcsei nemzetközi könyvkiállítással egybekötött vásáron.

A FELNÖTTKÖNYVTÁRAKBAN

Az MSZMP XIII/13. sz. körzeti szervezetének titkára Dicker Sándorné március 9-én a könyvtár igazgatójához címzett levelében közölte, hogy éves beszámoló taggyűlésükön foglalkoztak a Rajk László utcai fiókunk munkájával és helyzetével. Egyidejűleg köszönetet mondtak a fiók-könyvtár vezetőjének, Kusnyár Lászlónénak, nagy hozzáértéssel és odaadással végzett munkájáért.

A Fővárosi Tanács közművelődési osztályának vezetője írásban fejezte ki köszönetét és elismerését Jakubecz Ilonának, a 12-es könyvtár gyermekkönyvtári csoportvezetőjének az iskolai könyvtárosok továbbképzéséhez nyújtott segítségért és a sikeres bemutató foglalkozásért.

A Békés Glasz Élelmiszerkereskedelmi Szakmunkásképző Iskola igazgatója köszönetét fejezte ki Bacsa Andrásnének, a 12-es könyvtár vezetőjének, Tverdota Miklósné vezetőhelyettesnek, valamint Pádár Éva könyvtárosnak a szakmunkástanulókkal való lelkiismeretes és körültekintő foglalkozásért.

A Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet Pártfogó Felügyeleti Csoportjának vezetője megköszönte a gondozottjaik rendelkezésére bocsátott könyveket.

Szaktanulóknak részére rendezett foglalkozások:

A Karinthy Frigyes uti könyvtárban Fekete Gyulával találkoztak a 32. sz. és a 42. sz. szaktanulók az intézet tanulóival.

A Mester utcai 26-os könyvtárban a Szász Ferenc Iparcikk-kereskedelmi iskola tanulóinak részére Budapesti szakkörök szerveztek.

Ugyanitt két alkalommal a könyvtárhasználattal ismerkedtek a Lékey János kollégium honismereti szakkörének tagjai.

Esti iskolások számára szervezett előadások:

A Táncsics gimnázium hallgatóinak részére A szellemi munka technikája címmel Daly Lenke tartott foglalkozást a 38-as könyvtár szervezésében. A 6-os könyvtárban könyvtárbevezető órát rendeztek az esti gimnázium egyik IV. osztályának.

A 9-es könyvtárban működő Mindenki Iskolája konzultációs központ tevékenységéről részletes cikkben számolunk be.

Könyvtárbevezető, könyvtári órák: A kőbányai 12. sz. könyvtár januárban és februárban is folytatta a kerület középiskolái részére rendezett könyvtárbevezető foglalkozásait. Több zenei ismeretterjesztő órát tartottak a fonotékában. Ezek témái a következők voltak:

- Klasszicizmus a zenében, a képzőművészetben és az irodalomban,
- Romantika a zenében, a képzőművészetben és az irodalomban,
- Avantgard a művészetben,
- Átmenet a klasszicizmusból a romantikába.

/Számos külföldi és hazai érdeklődő kereste fel a könyvtárat az elmúlt időszakban is./

Az új kispesti könyvtárban a Landler Jenő gimnázium IV. osztálya részére tartottak könyvtárbevezető foglalkozást.

A 26-os könyvtárban a Szász Ferenc Iparcikk-kereskedelmi szaktanulók iskolájának rendezett könyvtári órán a könyvtárvezető megemlékezett Szabó Ervinről a könyvtár névadójáról.

A Kulich Gyula téri könyvtárban a Zrínyi gimnázium első osztályosai és a szlovák gimnázium könyvtári szakkörének tagjai ismerkedtek a könyvtárhasználattal. A Kreutz Róbert középiskolások kollégium diákjait pedig Ady vetélkedőre készítették fel a könyvtárosok.

Az óbudai 8-as könyvtárban Egy regény bölcsője, az Uri muri városa címmel tartott előadást Kun Zsigmond. A vendégek között jelen volt az író, Móricz Zsigmond leánya, Móricz Lili is.

Klasszikus keringők címmel szerveztek lemezhallgatást a 12-es könyvtár fonotékájában a nyugdíjas pedagógus klub tagjai részére.

A soroksári könyvtár Kisduna galériájában februárban Szabó János festőművész kiállítását tekinthették meg a látogatók. A tárlatot Fogarassy Miklós irodalomtörténész nyitotta meg.

Igen színvonalas Beethoven-esten vehettek részt a Táncsics gimnázium tanulóinak a 38-as könyvtárban. Előadó Gábry György zenetörténész volt.

A MŰVELŐDÉSI KÖRÖKBEN TÖRTÉNT

A 12-es könyvtár Zenebarátok klubjában az impresszionizmusról hangzott el több előadás, melyeket hanglemezekkel és képzőművészeti alkotásokkal illusztráltak.

A királyerdei 30-as könyvtár "ÉS"-körében Létezik-e kedvenc irodalom címmel Szabó Ervin vezetett beszélgetést. Más alkalommal Sáfrán Istvánnal, a Magyar Ifjúság munkatársával találkoztak a klubtagok.

A pestimrei 31-es könyvtárban Vidor Miklós Kihívás című regényéről rendeztek vitát, továbbá Albert Schweitzer életéről és munkásságáról hallhattak előadást a fiatalok. Az egyes foglalkozásokat könyvtárhasználati rejtvények megfigyeltetésével tették hangulatossá a könyvtárosok.

A soroksári 35-ös könyvtárban Sarkadi Imréről és Az elveszett paradicsom c. drámájáról szerveztek beszélgetést. Nagy magyar festők, híres alkotások címmel pedig Ledniczky Gyula festőművész tartott előadást.

Tovább folytatódott az Ady irodalmi műsor próbái a 44-es könyvtár művelődési körében. A kör tagjai megnézték a Nemzeti Galéria Nemzetközi sajtófotó kiállítását is. A 45-ös könyvtár Olvasóköriében a XX. sz. zenéjéről hangzott el lemezekkel illusztrált előadás.

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

A nevelőotthoni pedagógus-könyvtárosok munkaközössége továbbképzései egyikét az 1-es gyermekkönyvtárban tartotta. Trócsányiné, Mészöly Magda, a Fővárosi Pedagógiai Intézet munkatár-

sa a kézikönyvtár anyagát felhasználva ismertette a tájékoztatás és tájékozódás legfontosabb eszközeit. Végül a vendéglátók röviden beszéltek könyvtárunk és az iskolák kapcsolatáról.

1976 decembere és 1977 februárja között osztálylátogatások keretében 3000 gyerek – mint a jelentésekből kiderül főképp alsótagozatosok – jutott el könyvtárunkba. A 35-ös könyvtárnak immár rendszeres vendégei az óvodások, akik a közös kölcsönzés után mesét, éneket és verset tanulnak, s játszanak. A nagyobbacskaikban ebben a könyvtárban az elmúlt három hónapban 4 alkalommal meseórát, 7 alkalommal pedig zenés mesedélután tartottak. Hasonló rendszerességgel szerveznek foglalkozásokat az elsősök részére az 1-es, a 17-es, a 20-as és 27/4-es könyvtárakban. Ilyen foglalkozásokon a gyerekek megismerkedtek Ilyés Gyula, Benedek Elek és Andersen meséivel, Collodi Pinokkiójával és Baum nagy varázslójával, Ozzal. Nagyon jóknak és eredményeseknek találjuk az olyan módszereket, fogásokat, melyeknek segítségével a gyerekek hangulata könnyebben feloldódik, s amelyek felkeltik érdeklődésüket, megmozgatják fantáziájukat. Ilyen pl. a mese lerajzolása, eljátszása.

Az 1-es és a 35-ös könyvtárban tartott olvasási órákon a 3. és a 4. osztályosok Móra Ferenc életéről, műveiről valamint a haza fogalmáról tanultak. Másutt könyvtári irodalomóra keretében feldolgozták vagy összefoglalták Petőfi János vitéz c. művét (17-es, 20-as), József Attila és Radnóti Miklós költészetét (8/1-es, 24/4-es, 48-as ill. 11-es) és Móricz Zsigmond munkásságát (48-as).

A könyvtárakban tartott környezetismereti órák témái is igen változatosak voltak. Elsősöikkel beszélgettek a télről a 23-as, a 30-as, a 35-ös és a 37-es könyvtárban.

Az állatok természetét vizsgálták – szembeállítva a róluk szóló mesékkel a 30-as és a 37-es könyvtárban. Más könyvtárakban az ipari növényekkel (8/1-es), a Bölcs Bagoly könyvekkel (35-ös), közlekedési ismeretekkel (37-es), Csepel történetével (17-es) és a szegényemberek sorsával, az inasok életével (12-es) ismerkedtek meg a tanulók egy-egy óra keretében. A 23-as könyvtár "Ember és család. Az élet keletkezése" címmel tartott foglalkozást ötödik osztályosoknak, s folytatódott egészségügyi, felvilágosító sorozatuk is: "A világ és az ember", melynek előadója dr. Sipos László orvos. Ugyanitt a reformkorral foglalkozó történelemórát tartottak hetedikesek számára. A hazáról, a hazaszeretetről beszélgettek a 48-as könyvtár gyermekrészeiben.

Az 1-es gyermekkönyvtár énekórán látta vendégül egy közeli iskola második osztályosait. A gyerekek dalokat tanultak, mesét hallgattak és rajzoltak.

A könyvtárakban nemcsak iskolai órákat tartanak, néhány helyen gyakoriak az őrsi órák és rajfoglalkozások (1-es, 35-ös), amelyeken földrajzi könyvekkel, télről szóló írásokkal és Fekete István: Vuk c. könyvével ismerkedtek meg a pajtások.

Rendszeressé váltak az iskolai könyvbarát- és irodalmi szakkörök látogatásai is. Ezek keretében a résztvevők tanulmányozták a könyvtárak szolgáltatásait, rendjét és segédeszközeit (17-es, 25-ös, 27/4-es, 34-es, 37-es), előadást hallgattak Petőfi János vitézéről (17-es), illetve a papirgyártás történetéről (21-es).

Kiemeljük a XIII. kerületi könyvbarát-szakkör látogatását a 3-as gyermekkönyvtárban, ez rendszeresen összejöveteleit a 2-es gyermekkönyvtárban tartja. A gyerekeket elkísérte Bartha Andrásné könyvtárvezető és a szakkör vezetője is, aki ismertette az "Együtt-egymásért" uttörőmozgalom célját és jelentőségét. A gyerekek kis műsort adtak és a könyvtár életével kapcsolatos kérdéseket tettek fel a kollégáknak.

Három könyvtárban író-olvasó találkozót rendeztek. Az 1-es Janikovszky Éva írónőt, a 17-es Jobbágy Károly költőt, a 37-es pedig Nagy Katalin írónőt látta vendégül.

"Téli táj" címmel az Uttörőházzal közös rendezvényt tartottak a 7-es gyermekkönyvtárban. A kerületi zeneiskola növendékei és a Pincészház fiatal művészei adtak műsort, melyet Kovács Marianne könyvtáros állított össze.

"Zsákbamacska" volt a címe annak a játékdélutánnak, melyet a 17-es könyvtár rendezett első és második osztályosok részvételével. A játékot Jancsó Péter vezette, fellépett Takács Rolland bűvész.

A 20-as gyermekkönyvtárban Szóllósy András az Ősi kultúrákról, a 35-ös gyermekrészeiben dr. Horváth Árpád a technika csodáiról, a 39-es részlegeiben pedig dr. Dénes György a Karib-tenger országairól tartott előadást.

A kőbányai könyvtárban új előadás-sorozat indult, melynek témája a magyar népművészet. Első alkalommal a népi butorokkal, himzésekkel, táncokkal és játékokkal ismerkedtek meg az érdeklődők. A 11-es gyermekkönyvtár "Édes hazánk" sorozat keretében Hajdu-Bihar megyét (Debrecen, Hortobágy) mutatta be irodalmi és zeneművek révén. "Hazánk szive, Budapest!" címmel tartott tantárgykiegészítő foglalkozást harmadikos napköziseknek a 39-es könyvtár

gyermekrészele. Jól sikerült foglalkozásra került sor a 31-es gyermekrészlegében, melynek témája "A romantika és Puskin" volt.

Külön szólunk azokról a rendezvényekről, foglalkozásokról, amelyek már az 1977-es esztendő kiemelt évfordulóhoz kapcsolódtak: Ady-emlékműsort rendeztek a 26-os gyermekkönyvtárban Selley Zoltán előadóművész közreműködésével; Ady - kutatónapot tartott a 20-as gyermekkönyvtárban az egyik közeli általános iskola irodalom-szakköre.

A 37-es könyvtárban második osztályosok, a 23-asban hetedikesek, illetve nyolcadikosok számára tartottak könyvtárosaink előadást Szabó Ervinnél.

Több könyvtárunk ismertette olvasóival új könyveit (30-as, 31-es, 35-ös), egy-egy író, pl. Bálint Ágnes vagy Fekete István műveit (11-es, 27/4-es), vagy a könyvtárban megtalálható folyóiratok egy csoportját, pl. a Dörmögő Dörmöttört, a Kisdobost, a Kincskeresőt (11-es).

Gyakori eset, hogy egy-egyműsorösszeállításához, bizonyos témákhoz a gyerekek maguk keresnek irodalmat a könyvtárakban. Rendszeresen folyik ilyen tevékenység az 1-es, és 20-as könyvtárban, de a 7-es, 16-os és 23-as gyermekkönyvtárak ill. részlegek is jelentettek ilyen foglalkozásokat.

A könyvtárak kedvelt rendezvénye a vetélkedő. December óta több könyvtárban rendeztek könyvtárhasználati fejtörőt (3-as, 25-ös, 34-es), mesevetélkedőt (5-ös, 23-as), történelmi-irodalmi-földrajzi vetélkedőt (37/1-es). A 17-es könyvtárban a "Halak, vadak, madarak" és az "Ismeretlen világ: az állatok" témakörben, a 20-as gyermekkönyvtárban pedig Budapestről szerzett ismereteik területén mérték össze tudásukat a gyerekek csoportjai. A 35-ös könyvtárban decemberben Vargha Balázs, januárban pedig Atkari Győzőné tanította a gyermekeket nyelvi játékokra.

Több könyvtárunk volt színhelye iskolai vagy kerületi mese- és versmondó versenyeknek, így a 6-os, a 20-as és a 37/1-es könyvtár.

Utoljára hagytuk azokat a rendezvényeket, amelyekkel könyvtárosaink, illetve az iskolák szakkörei a gyermekeknek örömet kívántak szerezni. A Télapó- és fenyőfa ünnepélyekre és a farsangi mulatságokra gondolunk itt elsősorban. Ezek a foglalkozásokon a közös játék, mese- és zenehallgatás mellett a kicsinyek megismerkedtek a témakörhöz tartozó népi játékokkal, dalokkal, szokásokkal, vagy pl. József Attila "Betlehemi királyok" c. versére közösen rajzoltak. Ilyen foglalkozásról küldtek jelentést az 1-

es, a 3-as, a 12-es, a 17-es, a 20-as, a 23-as, a 27/4-es, a 28/3-as, a 35-ös, a 37-es és a 37/1-es könyvtárakból ill. részlegekből.

A GYERMEKKÖNYVTÁRI KÖNYVBARÁTKÖRÖKBEN, KLUBOKBAN TÖRTÉNT...

Megkezdte munkáját a 7-es könyvtár báb-szakköre. Hetente új darabokat tanulnak és bábokat készítenek a szakkör tagjai.

A 12-es könyvtár Varázstarisznya klubjának tagjai a bábozás történetével foglalkoznak, az 5-6. osztályosok klubja pedig a Nemzeti Múzeumba látogatott el.

A 20-as könyvtár Kis versbarát-körének tagjai Gazdag Erzsi és Zelk Zoltán költészetével ismerkedtek az elmúlt két alkalommal.

A 21-es könyvtárban működő orosz-klub Télapó ünnepséget rendezett.

A 29-es könyvtár szakköre ugyancsak Télapó ünnepélyt tartott egy közeli iskola első osztályosainak.

A 31-es könyvtár 7-8. osztályosok klubjának tagjai könyvismertetésen vettek részt.

A 37-es könyvtár "Hobby-kör"-ének utolsó összejövetelén a növények világáról (fejlődéstörténet, szerkezet, rendszer) hallgattak előadást a gyerekek. Nagyon tetszett nekik a rengeteg szemléltetőeszköz, a gazdag növénygyűjtemény. A foglalkozásra meghívtak egy iskolai biológia-szakkört is. A Versklub Bakó Ágnes: Osztály vigyázz! c. elbeszélését vitatta meg decemberi összejövetelén, februárban pedig a népballadával és a műballadával foglalkozott.

Két új könyvbarát-szakkör alakult: az egyik a 16-os, a másik pedig a 29-es gyermekrészlegben. A 16-os könyvtáré a könyv történetével és a kézikönyvek használatával ismerkedett meg.

A SZAKFELÜGYELET HÍREI

Február 18-án, a szakfelügyeleti vizsgálat lezárásaként a KPVD SZ könyvtári hálózatának feladatairól folyt megbeszélés a szakszervezet vezetőivel. A III. kerületi tanács képviselőjének és a FSZEK hálózati és módszertani osztálya vezetőjének részvételével megtárgyaltuk a 21-es, csillaghegyi könyvtár munkájáról készült jelentést.

Az első félévi munkatervben szereplő szakfelügyeleti helyszíni vizsgálatok befejeződtek az I., VI., XII. és XIV. kerület - összesen 17 - könyvtárában. A vizsgálati anyag feldolgozása folyamatban van.

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság 1977. január 4-i ülésén megköszönte az elmúlt időszak igazgatósági tanács-tagjainak részvételét az igazgatóság munkájában és előterjesztés alapján döntött arról, hogy a hálózat munkatársai közül a következő két évben kik legyenek a tanács tagjai.

... megtárgyalta és módosításokkal elfogadta a könyvtár 1977. évi munkatervének kiemelt feladatait

... meghallgatta a következő információkat:

- a hálózat strukturájára vonatkozó távlati tervzet az elkészítésre kapott utasítás alapján elküldtük felügyeleti szervünknek

- azokról a tárgyalásokról, amelyek a XVIII. kerületben, a volt 24-es könyvtár helyett egy ideiglenesen kialakítható könyvtárhelyiség kérdésében folynak

- az 1977. évi vidéki értekezletek és tapasztalatcserék költségeinek térítése érdekében Papp Györgyné gazdasági igazgató felügyeleti szervünkhöz fordult

- a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége Magyar Nemzeti Bizottsága Szalai Ágnes, a zenei gyűjtemény vezetőjének részvételét kérte az 1977-ben az NSZK-ban megtartandó konferenciáján. Megkeresésükre a Kulturális Minisztérium illetékeséhez fordultunk az utazás elősegítése érdekében.

Január 18-án az "Állásfoglalás az Ifjúsági Parlamentünk javaslatairól" című, az SZB és a KISZ vezetőség által készített tervzet alapján döntött egy módosított intézkedés elkészítéséről.

... módosításokkal elfogadta az igazgatósági ülések és igazgatósági tanácsülések 1977. évi témáira készült javaslattervezetet

... meghallgatta a Szabó Ervin születésének 100. évfordulójára rendezendő ünnepek és a könyvtár fiataljai részére szervezett vetélkedő előkészületeiről szóló beszámolót

... döntött az 1977-ben felterjesztendő kitüntetések számáról

... meghallgatta a tájékoztatást a lakásépítési alap ügyében a Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztályához intézett felterjesztésről

Január 27-én igazgatósági tanácsülés megtárgyalta a könyvtár 1977. évi munkatervét.

Február 15-én megtárgyalta az 1977. évi kitüntetési javaslatokat.

... Révész Ferenc igazgató tájékoztatást adott az 1977. évi igazgatósági tanácsülések témáiról

- ismertette az 1976-ban meghirdetett célpremiumos feladatok kidolgozásának helyzetét és az 1977-78-ra meghirdetendő célfeladatokat

... az igazgatóság meghallgatta és elfogadta Papp Györgyné gazdasági igazgató előterjesz-

tését a gazdasági főosztály átszervezéséről. Ennek értelmében a műszaki osztály feladatköre módosul, az üzemfenntartási tevékenység ellátására önálló osztály alakul

... meghallgatta Gujgiczter Imréné személyzeti vezető tájékoztatását az államvizsgára való felkészítésről és az egyetemi előkészítésről. A középfoku könyvtárosi oklevéllel rendelkezők, valamint a 3 éves tanítóképző népművelés-könyvtár szakon végzetek a SZOT Tárogató uti főiskoláján tehetik le az államvizsgát 1981-ig bezárólag.

Március 1-én meghallgatta Papp Györgyné gazdasági igazgató beszámolóját az 1976. évi szerződéses munkák eredményéről és döntött az alapok felhasználásáról

... meghallgatta Gujgiczter Imréné személyzeti vezető tájékoztatását az új jutalmazási rendszer tapasztalatairól

... határozatot hozott az április 4-i ünnepség lebonyolításáról

... Szőke Tiborné tájékoztatott arról, hogy - elkészült együttműködési tervünk a Szovjet Kultúra és Tudomány Házával

- együttműködés továbbfejlesztésével kapcsolatban előzetes megbeszélés volt a Pest Megyei Könyvtárban

- a HVDSZ könyvtárhálózatával kialakult együttműködés keretében a közeli jövőben 15-17 letéti állomást támogatnak a FSZEK kerületi könyvtárai

... tájékoztatást hallgatott meg a létesítendő kelenföldi, az örmezői gyermek- és a rákoskerti új fiókkönyvtár várható megnyitásáról

... a Tárogató uti SZOT főiskolán 1977-ben 15 munkatársunk tehet államvizsgát

... döntött személyi kérdésekről.

A TOVÁBBKÉPZÉS HÍREI

1977. január 14-én a kőbányai 12-es könyvtárban kulturfelelősök egy csoportja részére rendezett szakszervezeti tanfolyam keretében Szőke Tiborné intézményünk szolgáltatásairól és szervezetéről tartott előadást, melyet könyvtárbemutató követett.

Január 19-én Hiripi Lajosné a szociológiai és dokumentációs osztály munkatársa ausztriai tanulmányutjáról számolt be.

Január 20-án és február 27-én Sándor Ottóné a HMO csoportvezetője a Fővárosi Művelődési Ház budapesti főhivatású népművelők számára szervezett továbbképzésén "Könyvtári csoportos foglalkozások formái, módszerei" címmel vezetett szemináriumot.

Február 5-én dr. Lukács József tanszékvezető egyetemi tanár "A vallás kérdései napjaink-

ban" címmel tartott előadást a kerületi könyvtárosoknak.

Február 9-én a Budapest gyűjtemény szakoktatása keretében hangzott el Devecseri Lászlóné "Krudy Gyula Budapestje" című előadása.

Február 17-én a Fővárosi Művelődési Házban szervezett továbbképzésen Szőke Tiborné "A könyvtárak és társadalmi környezetük", valamint "Együttműködési lehetőségek a közművelődésben" címmel tartott előadást.

Február 23-án az olvasószolgálati osztály szervezésében Sárdy Péter a KMK osztályvezetője a központi könyvtár munkatársainak és meghívott kerületi könyvtárosoknak "A könyvtárak műszaki fejlesztése" címmel tartott előadást.

Március 9-én dr. Eiben Ottó egyetemi docens előadásában az antropológia mai kérdéseivel ismertette meg a kerületi könyvtárosokat.

Március 10-én Sebők Éva a lengyel gyermektudományról adott tájékoztatást gyermekkönyvtárosoknak.

Ugyancsak március 10-én Horváth Ferencné, a kötetési osztály vezetője tájékoztatott a könyvédelem problémáiról.

Február 24-én Hernádi Györgyné és Szabó Józsefné, a szerzeményezési és feldolgozó osztály munkatársai intenzív német tanfolyam befejezéseként nyelvvizsgát tettek.

1976-77-ben 11 munkatársunk végezte el a KMK középfokú könyvtáros szaktanfolyamát.

VALLÁSTÖRTÉNETI ELŐADÁS A KÖNYVTÁRBAN

1977 február 5-én a 12-es könyvtárban olvasószolgálati munkát végző könyvtárosoknak tartott előadást dr. Lukács József tanszékvezető egyetemi tanár. Időhiány miatt az előadó a keresztény vallás problémáira szűkítette e rendkívül sokrétű témát és ezen belül három kérdés-csoportot vizsgált.

A bevezetőben statisztikai adatokkal bizonyította, hogy az utolsó száz évben a vallásokon belül súlyponteltolódás következett be a nem-keresztény vallások javára; utalt ennek az okaira is, köztük pl. a nem keresztény többségű kontinenseken történt demográfiai robbanásra stb., majd a vallási aktivitás csökkenő tendenciáit elemelte.

Az előadás második részében a kereszténység és a különböző társadalmi rendszerek viszonyáról szólt. Rámutatott, hogy ezt a viszonyt is a mindenkori társadalmi-politikai helyzet határozta meg. Az 1860-as években a katolikus

egyház még a feudalizmus felé fordult, elutasította a haladást, a polgári liberalizmust, a modern civilizációt. Az 1870-es évek nagy társadalmi-politikai változásai (az egységes Olaszország megszületése, a pápai állam megszünte stb.) a keresztény egyházat is rákényszerítették egy korszerűbb nézetrendszer kialakítására. Előtérbe került tehát a kérdés: milyen legyen az egyház viszonya a kapitalizmushoz? Az azóta eltelt időszak tanúsítja, hogy az egyház végső soron támogatja a kapitalizmust, ha egyes kérdésekben (mint pl. a szabadverseny) bírálja is. A magántulajdont istentől eredendőnek tekinti, föllép az osztályharc ellen.

Az 1960-as évekre nyilvánvalóvá válik, hogy a szocialista országok léte nem elhanyagolható, nem átmeneti jelenség, a kapitalizmusnak együtt kell élnie a szocializmussal. Ez a felismerés olyan változtatásokat tesz szükségessé a keresztény ideológián belül is, amelyek terén az egyház mind a két tábor hívóit és a felszabadult, nagy lélekszámú, volt gyarmati országok "leendő keresztényeit" is orientálni, befolyásolni tudja. Ezeket a feladatokat megoldandó ül össze 1962-ben a XXIII. János pápa által kezdeményezett II. Vatikáni zsinat. Dialógus indul katolikusok és ateisták között, titkárságok létesülnek azzal a céllal is, hogy elősegítsék a közeledést katolikusok és egyéb keresztény, valamint nem keresztény vallású hívők között. XXIII. János, majd VI. Pál pápa enciklikáiban megjelenik az a gondolat, hogy a tulajdon formája a népek megegyezésének kérdése, elismerik, hogy a szocializmus nagy vonzerőt gyakorol az emberekre, stb. XXIII. János pápa Pacem in terris enciklikája a jó, vagy a jóra vezető dolgokban együttműködést javasol hívők és nem hívők között. Különbség ez az egyházpolitikában a 2. világháború utáni repressziókhöz, exkommunikációkhoz képest, amikor pld. Magyarországon Mindszenty magát a köztársaságot és a polgári demokratikus reformokat sem fogadta el.

Ateisták és hívők közötti együttműködés a marxisták számára nem új dolog. Lenin, Thorez, Togliatti írásai a kommunista pártok moszkvai, Karlovy Vary-i, berlini dokumentumai folyamatosan foglalkoztak ennek elvi és gyakorlati kérdéseivel.

A hivatalos katolikus ideológia mellett a keresztény egyházon belül más "korszerű" irányzatok is jelentkeznek. Ilyen pl. a Camilo Torres és mások által képviselt "A Forradalom Teológiája"-nak nevezett irányzat. Kiindulópontja az, hogy a kereszténység azért nem tudta 2000 év alatt sem elterjeszteni a szeretetet, mert ezt a magántulajdon lehetetlenné teszi. Forradalom szükséges tehát, amely lerombolja majd a magántulajdont és megteremti a feltételeket a szeretet elterjesztéséhez.

A protestáns teológia kiemelkedő képviselője, Karl Barth szerint az egyháznak uralkodó egyház helyett szolgáló egyházzá kell válnia, segítenie kell a világnak problémái megoldásában.

A katolikus egyháznak a realitásokat figyelembe vevő, józanabb álláspontja lehetővé tette, hogy a Magyar Népköztársaság és a Vatikán kapcsolatai hosszú idő után ismét rendeződjenek.

Dr. Lukács József ezután az elvilágiasodás kérdéseivel foglalkozott. Felvázolta azt a folyamatot, amelynek során a vallási szabályozók szerepét a közéletben egyre inkább a társadalmi szabályozók vették át (pl. a keresztény pártok népszerűsége csökkent a szociáldemokrata pártok javára), a vallási szabályozók visszaszorultak a mikrokörnyezetbe (családi élet, esküvő, temetés, keresztelő). Ezután néhány fontosabb keresztény személyiségnek és irányzatnak a választását ismertette a szekularizáció jelenségeire és eredményeire. A teljesség igénye nélkül Karl Rahnert emlitem közülük, aki szerint pl. a szekularizáció azt bizonyítja, hogy az egyháznak vissza kell térnie az eredeti állapothoz, vagy Dietrich Bonhoeffert, akinek a nézeteit az jellemezte, hogy nemcsak a mítosztól, hanem a vallástól is meg kell szabadítani a kereszténységet és erkölcsi küldetésévé változtatni, s aki

antifasiszta volta miatt koncentrációs táborban halt meg. Kiemelten foglalkozott az előadó Teilhard de Chardin tudományos terminológiát használó, panteisztikus színezetű világmagyarázatával, ismertette az őt bíráló hiavatalos egyházi és természetesen a marxista nézeteket is.

Az előadás befejező részében Lukács József a vallásnak a társadalmi tudatban elfoglalt helyét, a vallás és a művészet, a hit és a tudomány viszonyát elemezte. A feudalizmus idején a filozófiát a teológia szolgálóanyagának tekintették, a vallás és az erkölcs szinonimának minősült, a tudományos eredmények létét pedig egyenesen tagadták, ha az nem egyezett a vallás követelményeivel. A gazdasági-társadalmi fejlődés következtében empirikus és racionalista filozófiák keletkeztek, az ember és a természet bevonult a művészi ábrázolás területére. A tudomány eredményeihez való viszonyban a különböző irányzatoknál fellelhetők a hagyományos, de a differenciáltabb interpretációk is.

Dr. Lukács József a marxista álláspont rövid összefoglalásával zárta a témát: együttműködés a hívőkkel a társadalom építése, a gyakorlat területén, ugyanakkor konfrontáció, meg nem alkuvás, differenciáltan folytatandó vita ideológiai téren.

KULI ÁGOTA

FELHÍVJUK A FIGYELMET A MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MŰZEUM SORONKÖVETKEZŐ RENDEZVÉNYEIRE:

1977. április 6, szerda 16³⁰:

JÓZSEF ATTILA - est.

Bevezeti: dr. Szabolcsi Miklós irodalomtörténész

Közreműködik a KALÁKA-együttes és Jordán Tamás színművész

1977. április 14, csütörtök 18^h:

ZENE ÉS ANTIFASIZMUS. Raics István műsora

Közreműködik a Vándor-kórus, vezényel Révész László

1977. május 4, szerda 16³⁰:

POL-BEAT HANGVERSENY A MÁJUS ELSEJÉKRŐL

Közreműködik: Dinnyés József

1977. május 15, vasárnap 10³⁰:

100 % MATINÉ

Közreműködik Tamás Aladár és a KISZ Központi Művészegyüttes tagjai

A múzeum rendezvényeire a belépés díjtalan!

A múzeum megközelíthető a Moszkva vagy az Engels térről a 16-os autóbusszal a Disz térig, vagy a Clark Ádám térről a V jelzésű különautóbusszal /itt bérlet, igazolvány nem érvényes, a viteldij 1.50 Ft/.

SZERK.

PÁRTHÍREK

Alapszervezetünk március 1-én éves beszámolót tartott. Ezen mutatkozott be új instruktorunk, Kovács Lajos elvtárs, a VII. kerületi Pártbizottság munkatársa.

A politikai vitakörök a "Gazdasági együttműködés Európában Helsinki után" című témával foglalkoztak. Új vitakör-vezetők: Rostás Jenőné és Szekeres Lászlóné. A vitakörök összejöveteleire minden érdeklődő jelentkezhet a pártcsoport bizalmiánál.

Pártnapon dr. Hoch Róbert, a közgazdaságtudományok doktora tartott gazdaságpolitikai tájékoztatót "Életmód, életszínvonal, fogyasztás" címmel.

A pártcsoport bizalmik értekezletén, majd ezt követően a pártcsoportokban a Központi Bizottság 1976. október 26-i határozatát ismertették a pártpropaganda soron levő feladatairól és továbbfejlesztésének lehetőségeiről.

A pártcsoportok megvitatták Almási Miklós "Esszé a felelősségről" c. tanulmányát, amely a Valóság 1976. októberi számában jelent meg.

Munkaterv szerint beszélgetésre hívtuk össze a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetem speciális kollégiumát hallgató munkatársakat. Ők elmondották, hogy a továbbképzésnek ezt a formáját igen jónak tartják, mert felelevenítik a régebben tanultakat és új ismeretekhez is jutnak, amelyeket hasznosíthatnak a tájékoztató munkában.

Felvetették azt a lehetőséget, hogy az érdeklődők nem részesülhetnének-e hasonló továbbképzésben a kerületi pártbizottságokon is. Külön kiemelték annak előnyét, hogy az összejövetelek keretében találkozhatnak más szakmák dolgozóival és a szóbanforgó tárgyat több oldalról közelíthetik meg a közös vitákban. Javasolták továbbá, hogy a munkahelyi vezetés kérdéseiről helyben szervezzünk speciális kollégiumot.

Berta Mária (25. sz. könyvtár) személyében új pártcsoport bizalmi választottak a IX-XVIII-XIX, XX, XI. kerületben dolgozó elvtársak.

"CSENGETÉS" POLITIKAI ÖNKÉPZÉSRE

Az MSZMP KB 1976. október 26-i ülésén hozott határozatára - a párttagság marxista-leninista felkészültsége javítására, a propaganda-munka feladataira - emlékeztet Koncz István cikke a Népszabadság 1977. jan. 5-i számában. Ebből idézzük: "Sokat segíthetnek... az arra hivatott intézmények, a könyvtárak, a pártiskolák, oktatási igazgatóságok, az ott dolgozó propagandisták és tanárok. Bibliográfiát, taná-

cst adhatnak a hozzájuk forduló "magántanulók" illetve továbbtanulóknak." Most tehát a segítségnyújtó intézmények között a párt központi lapjában első helyen említették a könyvtárat, - sokáig hiányoltuk ezt. A pártvezetőség javasolja, hogy a könyvtárosok e téren adódó feladataikon, kezdeményezéseiken túl folyamatosan rögzítsék is a tapasztalatokat. Ilyen módon konkrét számszerű és tartalmat feltáró elemzés készülhet a politikai önképzés szolgálatáról. Új módusereket, s a régebbiek következetes alkalmazásának eredményeit hozhatjuk nyilvánosságra, terjeszthetjük el, s még egy-egy kísérlet kudarca is tanulsággal szolgálhat. - Rendkívül jelentős volna pl. a kerületi pártbizottságok oktatást irányító apparátusának folyamatos kapcsolata a kerületi könyvtárakkal. Ez megnyilvánulhat a könyvtárakban jelentkező igényekben - a könyvtárak részéről pedig a rendszeres tájékoztatásban új bibliográfiákról, kiadványokról, rendezvényekről. A tartós kapcsolat szorgalmazása, fejlődésének figyelemmel kísérése legalább néhány kerületben, úgy hisszük gyümölcsöző lehetne, abból a célból is, hogy könyvtárunk hálózataival, mint a propagandamunka fontos bázisával számoljanak.

SZAKSZERVEZETI HÍREK

1976. december 15-én és 1977. január 18-án a könyvtár 19 munkatársa vért adott. Önfeláldozásukért köszönet illeti őket: Bánhegyi Gyuláné, Bóta Gyuláné, Enese Laura, Garai Zsuzsanna, Hargitai Nándorné, Kertész Pál, Nagy Mariana, Németh Katalin, Pádár Éva, Péter Ivánné, Pintér Zsuzsa, Reguli Ernő, Rieth Józsefné, Sóki Edit, Szemmelweis Ilona, Tihanyi Vilmosné, Tóth Imre, Tóth Imréné, Virányi Ágnes.

1976. december 16-án az SZB az 1976-os évben hozott szakszervezeti határozatokat tekintette át. Jegyzőkönyvi dicséretet kapott dr. Szabó Sándorné gazdasági felelős a gazdasági felülvizsgálat során tapasztalt rendért, Szabóné Richlich Ilona és a kulturális albizottság pedig a november 7-i ünnepség megrendezéséért.

A bizalmi felelősök és főbizalmiak részt vettek a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottsága által 1977. január 10-13-a között rendezett tanfolyamon.

Január 27-én az SZB megtárgyalta az 1977. január elsejével életbe lépő bércorrekciós javaslatot.

Az üdülési albizottság döntött az 1977. évi beutaló-kontingens elosztásáról.

Február 16-án Tóth Istvánné a Közalkalmazottak Budapesti Bizottságának titkárhelyettese

előadást tartott a bizalmiak részére "A szakszervezetek a fejlett szocialista társadalom építéséért" címmel. A következő előadó Béki Ernőné, a SZOT iskola tanára lesz, aki 1977. június 1-én, a bizalmiak jog- és hatásköréről beszél majd.

Március 1-én a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságának Munkaszervezési Bizottsága kérésére Forgács Tiborné, az SZB munkamozgalmi felelőse tájékoztatást adott munkájáról.

A Közalkalmazottak Szakszervezete egyhónapos továbbképző tanfolyamot szervezett a Szakszervezeti Bizottság mellett működő Társadalombiztosítási Tanács tagjai számára.

Március 3-án az SZB napirendjén szerepelt a Szakszervezeti Tanácsülés előkészítése, valamint tájékoztató hangzott el a nőnappal és az április 4-i ünneppel kapcsolatos szakszervezeti feladatokról.

A Szakszervezeti Bizottság április 15-ig elkészíti a szakszervezeti hatásköri jegyzéket. Az elkészült listát minden hivatali és szakszervezeti érdekelt megkapja.

Március 8-án, a Nemzetközi Nőnap alkalmából Révész Ferenc igazgató köszöntötte intézetünk nődolgozóit. A propaganda osztály dolgozóinak meglepetése, a nagyon szép emléklap. Ezúton is megköszönjük mindkét megemlékezést.

Március 10-én Szakszervezeti Tanácsülés napirendjén az 1976. évi jelentés és az 1977. évi munkaterv megvitatása és elfogadása szerepelt. Bornemisza Lászlóné a bizalmi csoportok munkáját értékelte. Tájékoztató hangzott el a munkaköpeny új térítési díjáról, amely 1977. január 1-től az eddigi 150 Ft helyett 200 Ft.

Máthé Imréné az 1977. évi üdültetési beutalók elosztásáról számolt be.

Az 1975-ös választás óta hét dolgozónk vált ki a Szakszervezeti Tanácsból, nyugdíjazás, betegség és kilépés miatt. Helyettük a Szakszervezeti Tanács a következő munkatársakat kooptálta: Bíró Irén főbizalmi, Braun Tamás, Garai Zsuzsa bizalmi, Kukla Johanna bizalmi, Máthé Imréné üdülési felelős, Szemkeő Gáborné főbizalmi, és Tenta Ágnes.

A Szakszervezeti Tanács köszönetet mondott Szendrői Józsefné főbizalminak nyugdíjba vonulása alkalmából, hosszú időn át lelkiismeretesen végzett társadalmi munkájáért.

NYUGDÍJAS TALÁLKOZÓ

"Valamikor a hatvanas évek elején a Titkárságon rendeztük az első nyugdíjas-találkozót egy csésze fekete mellett" - emlékszik vissza Oláh Panni, az akkori szakszervezeti nőfelelős - "nagyon kevesen voltak, talán 20-25 ember, de jól sikerült."

Azóta a rendezvény hagyományossá vált, a szakszervezet minden évben egyszer, októberben vagy novemberben megszervezi az összejevetelt. Az első találkozó óta legszembetűnőbben a fejlődés talán 1976-ban nyilvánult meg. Hol vagyunk már az egy csésze feketétől és a 20 vagy 25 résztvevőtől! Nem is beszélve a programról: a nyitás előtt álló kispesti és a már működő új kőbányai könyvtárban tett látogatásról. Erről egyébként olvashattunk a Híradó október-decemberi számában.

Hogy a könyvtár nyugdíjas találkozóiban valóban népszerűek, bizonyítja a megjelentek tekintélyes száma. 1970-től kezdve végiglapoztam a Híradó évfolyamait, s a Szakszervezeti Életünk c. rovatban talált adatokból arról értesültem, hogy évenként általában 80-100 között mozog a résztvevők száma.

Megkérdeztem néhány nyugdíjast, hogy mi a véleménye a rendezvényről? "Régebben is jól éreztem magam, ezt a mostanit ünnepivé avatta a könyvtárlátogatás. Jól esett látni, hogy ilyenek lesznek majd a jövő könyvtárai!" - hangzott az egyik válasz. "Élmény volt ezeket a szép új létesítményeket látni és nemcsak olvasni róluk a Híradóban" - felelte a másik. A harmadik így vélekedett: "Jónak tartom, hogy az igazgató beszámol a könyvtár fejlődéséről, és nemcsak az eredményekről, hanem a problémákról is szól." Általában jobbnak tartják a korábbi kezdést, mivel közülük sokan messze laknak és nem szeretnek későn hazamenni. A helyiséget illetően megoszlanak a vélemények: némelyeknek mindegy, hogy a klubban, vagy az ebédlőben tartják az összejevetelt, de akad olyan is, aki az ebédlőhöz ragaszkodik: "Ugy megszoktam ezt az istállót, annyi emlék fűz ide" - indokolja vonzódását.

És végül egy vélemény, amely talán a legjobban tapint rá a találkozó sikerének lényegére: "Az igazgató által adott tájékoztatás és most a könyvtárak megtekintése bekapcsolódást jelent számomra az intézmény életébe. Ugy érzi az ember, hogy részese maradt annak a közegnek, amelyben valamikor napi nyolc órát dolgozott, bosszankodott és örült is." Ha már a bekapcsolódásról, a könyvtárhoz tartozásról szólnak, meg kell jegyeznünk, hogy ezt az igényt nagyon jól szolgálja a Híradó, amelyet nyugdíjasaink is rendszeresen megkapnak.

Mi minden előzi meg egy ilyen találkozó létrejöttét? A TT-hez tartozó nyugdíjas albizottság feladata az összejövétel megszervezése és lebonyolítása. Legutóbb az albizottság 150 meghívót küldött szét, s a jelentkezések számbavétele és a találkozó tényleges szervezési és rendezési teendői komoly feladatokat róttak a tagokra. A nyugdíjas albizottság vezetője Gál Ági, tőle tudtam meg, hogy az előszervezésben két-három ember vesz részt, a lebonyolításban pedig 6-an, 8-an segítenek.

A lelkiismeretes, jó szervezés, a finom uzsoma, az ötletes program nem egyedüli biztosítéka egy nyugdíjas-találkozó sikerének. A könyvtári találkozókra nyugdíjasaink minden bizonnyal azért járnak szívesen, mert közülük elég szép számmal dolgoznak és részt vesznek a társadalmi munkában is. Többségükben a könyvtár párt- és szakszervezetéhez tartoznak, beutaltót is főleg innen kapnak. Gazdasági vonatkozásban és érzelmi szálakkal egyaránt kötődnek az intézményhez, és ha együtt vannak, tudnak miről beszélgetni, bőven akad számukra közös téma. A mai kor gyorsuló élettempójának egyik jellegzetessége, hogy a társas kapcsolatok egy részét a munkahely alakítja, szükség van tehát arra, hogy a nyugdíjasok lehetőségeikhez és fizikai állapotukhoz mérten aktívak maradhassanak. Aki dolgozik, a munkát szellemi és fizikai frissessége és teljesítőképessége bizonyítékának érzi, s ha abbahagyja a munkát, nem egyszer összeroppan. Teljes mértékben helytálló, amit Galluszné mondott: "...sehová nem járok a könyvtáron kívül, itt emberek között vagyok, anyagi és lelki létfenntartásomat ez a bejárás biztosítja."

Sok mulik természetesen az ilyen találkozók rendezésén is. A szakszervezet, - ahogy Gál Ági kifejezte - a nyugdíjasokkal való törődés egyik formájának, baráti gesztusnak tekinti az összejövétel megszervezését. Nyugdíjas találkozót azonban lehet jól és rosszul is szervezni. Apostol Gábor Kiskunhegyesről a Népszabadság, 1977. február 17-i számának Szót kér az olvasó c. rovatában a következőket írja: "Az időseknek nagy szükségük van a megértésre. Harmincöt éven át tevékenykedtem a postánál. Öt éve mentem nyugdíjba. Azóta elfelejtett embernek érzem magam. A múlt évben behívtak az öregek rendezvényére, ahol valamennyi meghívott kapott egy tábla csokoládét. Másként kellene törődni a munkából kiöregedett emberekkel."

A Munka 1976. évi 12-es száma ezel szemben a következőket írja: "A Csepel Művek vállalati szakszervezeti bizottságai szervezésében nyugdíjas találkozókat rendeztek, amelyeken mintegy 5800 nyugdíjas dolgozó vett részt. A Fémműben óvodások adtak műsort, a Vas- és Acélöntődében bemutatták a vállalatról készített uj szí-

nes filmet. A Szerszámgépgyárban megajándékozták azokat, akik már 1945 előtt is a szakszervezet tagjai voltak. A köszöntésen és az ajándékozáson túl mindenütt ismertették a vállalat mai tevékenységét."

A nyugdíjasoknak minden szempontból nagyon sokat jelent és lelkileg jót tesz, ha beavatják őket volt munkahelyük ügyeibe - ahogy ezt a Csepel Művek is megtette, és mi is igyekszünk megtenni - mert ez biztosítja számukra a hová-tartozás érzését.

1974-ben 1 748 000 nyugdíjas élt hazánkban. Az ország népességének kb. 20 %-a nyugdíjas, közülük 300 000 fő a nyugdíja mellett is dolgozott. Tekintélyes szám ez, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a hetvenen-nyolcvanon felüliek túlnyomó többsége már nem dolgozik. Azt is számba kell továbbá venni, hogy a nyugdíjas nők egy része otthon a háztartással és az unokákkal foglalkozik, azért, hogy a fiatalok dolgozni tudjanak; a nyugdíjas téessztagok, járadékosok közül pedig sokan csak a háztájiban tevékenykednek, tehát - bár társadalmilag és gazdaságilag hasznos munkát végeznek - statisztikailag még sem számítanak a nyugdíjas dolgozók közé. (A statisztikai adatok Pongrácz Zsuzsa: A harmadik kor /Kossuth, 1976./ c. könyvből származnak.)

A nyugdíjas-találkozó komoly jelentősége mellett is csak egyik formája azonban az emberekkel való törődésnek. Különbőféle olyan kísérletezések történnék szerte az országban, amelyeknek közös törekvésük, hogy a nyugdíjasoknak a társas kapcsolatok iránti igényét próbálják valamilyen módon kielégíteni.

Könyvtárunknak egy hasonló célzatu korábbi kezdeményezésére szeretnék most emlékeztetni. Évekkel ezelőtt, talán 1972 tavaszán, a pártzobában a pártvezetőség egyik tagja és a szakszervezet képviselője beszélgetett néhány nyugdíjossal a harmadik kor (a nyugdíjas korra vonatkozó egyre elterjedtebb elnevezés ez) különböző problémáiról: a nyugdíjas helyzetbe való beilleszkedés nehézségeiről, az egyedüllétről és a magányosságról, a dolgozni vagy nem dolgozni kérdéséről, a szabadidőről, a nyugdíjas állapottal járó időnként jelentkező szorongó közérzetről, a betegségekről stb. Tudomásom szerint e kezdeményezésnek nagyon jó volt a visszhangja, de akkor elmaradt a folytatása.

Végezetül egyetlen dolgot említek csak meg: biztos vagyok benne, hogy nyugdíjasaink közül jó néhányan szívesen elmennének egy-egy új létesítmény felavatására, vagy részt vennének egy-egy ünnepélyen, ha erről idejében értesülnének. Gondoljunk hát rájuk, értesítsük, tájékoztassuk őket egykori munkahelyük eseményeiről, eredményeiről.

DR. HORNYÁNSZKY KÁROLYNÉ

K I T Ű N T E T É S

"Miniszteri Dicséret" kitüntetésben részesül Galuska Gyula, a Hálózati és Módszertani Osztály könyvtárosa. Gratulálunk!

A magyar-szovjet barátság elmélyítésére irányuló tevékenységért Szőke Tiborné igazgatóhelyettesnek a Szovjet Baráti Társaságok Magyarországi Képviselőlete és a Budapesti Kultúra és Tudomány Háza oklevelét adományozták.

RENDKIVÜLI JUTALMAZÁS 1976. DECEMBERBEN

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Igazgatóságának döntése alapján - összesen 286 munkatársunk - akik 5 éve, vagy annál régebben dolgoznak a FSZEK-nél, rendkívüli jutalomban részesültek.

A három és többgyermekes, valamint szülési szabadságon és a gyermekgondozási segélyen lévő édesanyák, és katonai szolgálatukat teljesítő kollégák 600-600 Ft rendkívüli jutalmat kaptak.

BÉRKORREKCIÓ

1977. január 1-től bérkorrekcióban részesült a központ 236 dolgozója /39.644 Ft/, a hálózat 387 munkatársa /50.264 Ft/. Összesen 623 kollégánk 89.908 Ft bérkorrekciót kapott.

KINEVEZÉS - MEGBIZÁS

1977. január 1-től Nitsch Lászlónét a 22-es könyvtár és Varró Istvánnét a 8-as gyermekkönyvtár megbízott vezetőjét könyvtárvezetővé, 1977. február 15-től Zachár Zoltánnét a 2-es könyvtár vezetőjét a kölcsönző csoport vezetőjévé nevezte ki;

február 15-től Lukács Jánosnét, a 2-es könyvtár vezetőhelyettesét a könyvtár vezetésével, március 1-től az új üzemenntartási osztály vezetésével Varga Gyulát bizta meg az igazgató.

VÉGLEGESÍTÉS

1976. december 16-tól Szabó Imréné. kisegítőt /34-es könyvtár/, 1977. január 1-től Réz Mária könyvtári raktárost /Budapest-gyűjtemény/ és Imecs Zoltánné könyvtártechnikust /2-es könyvtár/ véglegesítette az igazgató.

ÁTHELYEZÉS

Forgács Zsuzsát - saját kérésére - a kölcsönző csoport éléről tudományos munkatársként tájékoztató könyvtárosi munkakörbe helyezte át az igazgató. Szabó Ágnes könyvtárost a 2-es könyvtárból a KC-hez, Goldoványi Béla könyvtártechnikust a 34-es könyvtárból a 2-es könyvtárba, Gál Tamás könyvtárost a 46-os könyvtárból a 23-as könyvtárba, Bankos Gyuláné könyvtárost az 5-ös gyermekkönyvtárból a 2-es könyvtár gyermekrészlegébe, Vörösmarti Ágnes könyvtárost a 3-as gyermekkönyvtárból az 5-ös gyermekkönyvtárba, Godányi Ákosné főkönyvtárost a 2-es könyvtárból a 3-as könyvtárba, dr. Káldosi Rudolfné könyvtárost a 48-as könyvtárból a 3-as könyvtárba helyezték át.

ÚJ MUNKATÁRSÁK

Arató Ágnes könyvtári raktáros /Budapest Gyűjtemény/, Bácsi Tivadar előadó /Számvitel/, Bánya Erika könyvtáros /30-as könyvtár/, Bognár János könyvtári raktáros /Olvasószolgálat/, Buna Istvánné könyvtári raktáros /29-es könyvtár/, Fratila Karolina könyvtártechnikus /22-es könyvtár/, Fehér Anna könyvtártechnikus /9-es könyvtár/, Hegedűs Kálmán könyvtáros /12-es könyvtár/, Kun Cecilia könyvtártechnikus /38-as könyvtár/, Lecki Margit könyvtári raktáros /12-es könyvtár/, Marosán Ágnes könyvtártechnikus /37-es könyvtár/, Mázás Ferencné könyvtári raktáros /6-os könyvtár/, Mészáros Julianna könyvtártechnikus /5-ös könyvtár/, Nagypál Györgyné könyvtáros /25-ös könyvtár/, Pivony Ferencné könyvtártechnikus /48-as könyvtár/, Sággy Péterné könyvtáros /3-as gyermekkönyvtár/, Siska Lajos gépkocsivezető /Gazdasági Főosztály/, Szigetiné Magyar Mária főkönyvtáros /24-es könyvtár/, Trencsényi Katalin könyvtártechnikus /37-es könyvtár/, Varga Éva könyvtártechnikus /25-ös könyvtár/, Vaskó Magdolna könyvtártechnikus /28-as könyvtár/, és Kiss József csoportvezető /propaganda osztály/.

KILÉPTEK

Benkő Zsuzsanna /28-as könyvtár/, Bittler Zsuzsanna /44-es könyvtár/, Borka Miklós /2-es könyvtár/, Böröcz Györgyné /12-es könyvtár/, Dobó Márta /37-es könyvtár/, Győri Magdolna /2-es könyvtár/, Juhász Lajosné /29-es könyvtár/, Kaszás Mariann /26-os könyvtár/, Kiglics József /38-as könyvtár/, Kis Klára /5-ös könyvtár/, Koncz Erzsébet /48-as könyvtár/, Kúhl Lászlóné /27-es könyvtár/, Langmahr Anikó /45-ös könyvtár/, Magda Sándorné /27-es könyvtár/, Mohr Kálmán /Gazdasági Főosztály/, dr. Pálincás Györgyné /3-as könyvtár/, Ruzsicska Mária /Budapest Gyűjtemény/, Szabó Franciska /37-es könyvtár/, Szepessy Gézőné /Budapest Gyűjtemény/, özv. Taár Kálmánné /24-es könyvtár/ és Urbanek László /Gazdasági Főosztály/.

NYUGDÍJAZÁS

Antalics Ferencné könyvtári raktáros /13-as könyvtár/, Budavári Gusztávné könyvtáros /5-ös könyvtár/, dr. Dombó Lászlóné előadó /Gazdasági Főosztály/, Lakner Gyuláné könyvtárvezető /22-es könyvtár/, Mészáros Imréné könyvtári raktáros /Olvasószolgálat/, Somogyi Jánosné raktárkezelő /2-es könyvtár/, Szendrői Józsefné könyvtáros /24-es könyvtár/, Tóth Jánosné könyvtári raktáros /26-os könyvtár/ és Viola Istvánné könyvtári raktáros /6-os könyvtár/ nyugdíjba vonultak. Egészséget és jó pihenést kívánunk valamennyiüknek.

SZÜLETÉS

Imecs Zoltánnénak /2-es könyvtár/ Orsolya nevű kislánya, Kakasné, Pethő Ágotának /12-es könyvtár/ Bálint nevű kislánya, Kovács Gyulánénak /2-es könyvtár/ Nóra nevű kislánya, Medveczky Tamásnének /Kötészet/ Zsolt nevű kislánya született. Mind a szülőknek, mind a kisbabáknak jó egészséget kívánunk!

Herczeg Ferencné a 46-os könyvtár nyugdíjas, részfoglalkozásu raktárkezelője 1976. XII. 31-én,

Szabó Lázárné a Gazdasági Főosztály kisegítője 1977. február 11-én elhunyt.

VÉSZI ÉVA
1924 - 1977

1959-től dolgozott a központi könyvtár bibliográfiai osztályán. Súlyos betegsége miatt 1969-ben nyugdíjazták. Husz éves sem volt, amikor a Horthy-rezsim börtönbe záratta. A felszabadulás után a VII kerületi pártbizottságon, a budapesti pártbizottságon, a VII. kerületi tanácsnál, majd könyvkiadóban dolgozott. Könyvtárunkban elsősorban népszerű bibliográfiáival, mint az Olvasni jó c. kiadvány, segített kulturális feladataink megoldásában.

TARTALOM

Eredményeink - feladataink		46
Megemlékezés...	Bárczy Margit	47
KISZ-hírek		48
Elmélkedések vetélkedő-témakörből	Gerbner Mihály	48
Tudósítás...	Deáki Károly	49
Két zenei témájú dokumentumgyűjtemény	Gerbner Mihály	49

IFJÚSÁGI MELLÉKLET

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

KISZ SZERVEZETÉNEK HIRADÓJA

Szerkesztő: GERBNER MIHÁLY

Szerkesztőbizottság: Kopré Judit, Kovács György Gergely

EREDMÉNYEINK - FELADATAINK

1977. március 8-án, a Nőnapon, délután tartotta a FSZEK Gábor Andor KISZ-szervezete vezetőségválasztó taggyűlését a Katona József utcai klubban. A taggyűlést Vándor Katalin nyitotta meg, üdvözölte a tagokat, a VIII. kerületi KISZ bizottság küldöttjét és a meghívottakat.

Pobori Ágnes KISZ-titkár beszámolt az 1976-77-es mozgalmi év eredményeiről. Szólt a KISZ és a párt, valamint a szakszervezet kapcsolatáról, a közösen végzett munkákról. Számbavette a politikai képzést szolgáló tanfolyamokat, köztük a politikai vitakört is, melyről megállapította, hogy látogatottsága nem volt egyenletes. Beszélt az Aktivisták Köréről is, melynek szervezésében a szakszervezet tevékeny részt vállalt, és amelynek célja a jövőbeni KISZ-aktivisták kiválasztása és megtanítása a mozgalmi munkához elengedhetetlenül szükséges ismeretekre. Az információsok tevékenységét is értékelte. Az ő munkájukra egy ilyen szétszórt alapszervezetben, mint amilyen a miénk, komoly szükség van. Az új munkatársak KISZ-tagságának átigazolása - Pobori Ágnes megállapítása szerint - rugalmasabb, gyorsabb is lehetne. "Apróságnak tűnik, mégis nagyon fontos gesztus, az új tagok iránt az ilyenfajta előzékenység. Sor került azoknak a rendezvényeknek a megemlékezésére, amelyeknek előkészítésében és lebonyolításában a KISZ-szervezet nagy részt vállalt. Az akcióprogramot szervezetünk igyekezett teljesíteni. A "Mindenki iskolája"-sorozathoz sok segítséget adtunk. Már az eddigi kezdeményezések is arra vallanak, hogy a sportkör jó bázisa lesz az "Edzett Ifjúság"-mozgalomnak, bár e téren jobb információs kapcsolatokat kell még kialakítani.

Az egyéni vállalások eredményeként elvégzett könyvtárrendezések is jól sikerültek. Ezek többnyire az iskolai könyvtárakra terjedtek ki, de néhány fiókkönyvtárunk rendezésében is oroszlánrészt vállalt KISZ-szervezetünk. Az akcióprogram része volt a gyomai 1-es és 2-es általános iskola könyvtárának összeállítása és be rendezése is a duplumraktár anyaga alapján. E munka hasznosságát tanúsítják az iskolák és nevelőotthonok részéről érkező újabb kérések.

A havonkénti csoportgyűlések elég rendszeresen zajlottak le, de nem mondható el ugyanaz az elmult mozgalmi év 6 taggyűléséről - határozatképtelenség miatt huzódott el pl. Tompekné párttagfelvételének ügye is. 24 vezetőségi ülés volt, ezeken olyan fontos témák is megtárgyalásra kerültek, mint pl. a jutalmazások, s a bérkorrekció kérdése vagy a nők helyzete. Jó a kapcsolatunk a VIII. kerületi KISZ-bizottsággal, két tagtársunkat delegáltuk a kerületi KISZ Kulturális Bizottságába. Pártszervezetünkkel és a Szakszervezettel ugyancsak jó a kapcsolat, mindenkori segítőkészségüket köszönjük.

A titkári referátum után a csoportvezetők beszámolója következett. Mindegyikre külön-külön itt nincs mód kitérni. Kiderült belőlük, hogy vannak jobb és rosszabb csoportok. Egyik-másik csoportban a szervezeti összetartozás mellett személyi, baráti kapcsolatok is kialakultak, s ennek az az előnye, hogy sok "hivatalos" dolgot is megbeszélhetnek és elintézhetnek a személyes érintkezések során. Az egyéni vállalások teljesítéséről szólva fejtette ki Pádár Éva, a 2-es csoport vezetője, saját véleményét, melyben a vállalások formai és tartalmi része közti diszharmóniára hívta fel a figyelmet. Gyakor-

latilag szinte mindenkinek a vállalását - elvileg teljesítettnek minősítve azt - kipipáljuk, a fontosabb megmozdulásoknál mégis ugyanazon személyek nevei ismétlődnek leggyakrabban. S ez persze azt jelenti, hogy ők aránytalanul több munkát vállalnak el, mint mások. Felmerülhet a kérdés, hogy a sokat vállaló tagok mennyire tudják teljesíteni vállalt feladataikat. Nem lenne-e célszerű e feladatoknak az arányosabb elosztására törekedni?

Az elmúlt mozgalmi évben a szervezetből senkit sem zártak ki, de néhányan lemondtak KISZ-tagságukról. A pártba 1 KISZ -tag, Tompek Lászlóné Kutrucz Gabriella kérte felvételét. Álláspontunk szerint törekedni kell arra, hogy a pártba jelentkezők száma emelkedjék. El kell érniünk azt is, hogy egyes csoportfeladatok - mint például a nyugdíjasaink patronálása - alap-szervi feladattá váljanak.

Tíz perc szünet után következett a második napirendi pont, az új vezetőség megválasztása. A jelölőbizottság elnöke Gál Tamás, tagjai Bori Erzsébet és Héczey Margit voltak. Titkárnak ismét Pobori Ágneset jelölték, a tagság új-ból meg is választott. A régi vezetőség három tagja lemondott, így Sáfár Katalin, Oroszki Györgyné, Kovács Marianne, Héczey Margit, Vida Emilia és Pádár Éva jelölését fogadta el, majd meg is választotta őket a KISZ-szervezet tagsága. A szavazás lebonyolítása nem volt zökönőmentes. Ahogy a többi taggyűlésen fontos a jelenléti iv körbehordása a határozatképesség, úgy most még fontosabb lett volna a szavazóképesség megállapítására, s ez mégis elmaradt. A szavazást kétszer is meg kellett ismételni a titkár választás esetében, mert az összeszámolt tagok és a szavazócédulák száma nem egyezett. A szavazásra jogosultak jegyzékét "jobb helyeken" előre elkészítik és a megjelenteket kipipálják rajta.

Reméljük, az új vezetőség is sikeresen fára-dozik majd a folyamatos feladatok és az új akcióprogram végrehajtásán. Jó munkát kívánunk minden tagjának!

MEGEMLEKEZÉS...

/Egy volt ifjúsági vezető a zászlóbontásról/

"A fiatalokat meg kell ismertetni a marxizmus-leninizmus tudományával, fegyelmezett és köteleességtudó, a közösség, a nép, a szocialista haza ügyéért minden áldozatra kész emberekké kell formálni őket, s közülük a legjobbakat kommunis-tává, a párt tagjaivá kell nevelni."

/Az MSZMP X. kongresszusának beszámolójából./

A KISZ megalakulása és részvétele a munkás-paraszt hatalom politikai és gazdasági konszolidálásában az egész ifjúsági mozgalom történetének kiemelkedő fejezete.

A párt újjáalakítása pillanatától kezdve nagy figyelmet fordított az ifjúságra. Megindította a szervező munkát, segítette az eszmei és politikai kibontakozást az ifjúság körében.

Az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának Titkársága már 1956 november első felében a tapasztaltabb, az ifjúsági mozgalomban jártas kommunista fiatalokból létrehozta az ifjúsági bizottságot, majd a titkárságot. Ennek nyomán ifjúsági titkárok kezdtek a pártszervezetek köré tömöríteni a fiatalokat Budapesten és vidéken egyaránt.

A párt irányításával működő aktívák tevékenységének is köszönhető, hogy ugyszólván a konszolidáció megteremtéséért vívott harc minden területén a fiatalokat nagy számban megtalálhattuk. A legjelentősebb eredményt az aktivahálózat az ifjúság tömegeinek felvilágosításában és megszervezésében érte el. A legsürgősebb teendő a különböző rétegszervezetekben megbújt ellenforradalmi, revizionista csoportok elszigetelése és a szervezetek újjáalakítása volt.

Az MSZMP Ideiglenes Intéző Bizottsága 1956 decemberében döntést hozott az egységes ifjúsági szervezetre létrehozásáról és megbizta az ifjúsági bizottságot, hogy széles körű felmérő munkával gyűjtse össze a véleményeket, hogyan gondolkodik a fiatalság az egységes ifjúsági szervezet megalakításáról.

Ezt számos megbeszélés, tanácskozás követte az ifjúság különböző csoportjaival és pedagógusokkal. Az ifjúsági bizottság összegezte az eredményeket és ebből kitűnt, hogy a fiatalok akarják az egységes szervezetet, olyant, mely a párt ifjúsági szervezetének tekinti magát.

Az MSZMP 1957 márciusában vitatta meg az ifjúság helyzetéről szóló jelentést és Kádár János elvtárs kezdeményezésére az egységes kommunista ifjúsági szövetség megalakítása mellett döntött. Ezt aztán határozatba is foglalták.

Komócsin Zoltán elvtárs vezetésével megalakult a KISZ Országos Szervező Bizottsága. Ennek nyomán 1957 március 21-én az Erkel Színházban ünnepélyes zászlóbontásra került sor. A jelszó: "A szocialista Magyarorszáért!" volt.

A következő napokban sorra alakultak a szervezetek, s mint ez várható volt a munkásifjúság legjobbjai találták meg először az utat a KISZ-hez. Utána már gyors ütemben alakultak az ifjúsági csoportok Budapesten és vidéken egyaránt. A feladatok sokrétűek voltak. Harcos kiállást és sok politikai munkát, eszmei tisztázást követelt ez mindenkitől saját munkahelyi környezetében.

Kezdeményeztük a munkafegyelem megszilárdítását, a munkaverseny mozgalom felújítását. Különösen a Moszkvai-VIT tiszteletére rendezett munkaverseny vált emlékezetessé.

1957 októberében a Parlamentben összeült a KISZ első országos értekezlete. Ekkor vált jelszóvá: "Hűség a néphez, hűség a párthoz!"

Az értekezlet elemezte a megtett utat és megjelölte a soron következő feladatokat. Elfogadták a szervezeti szabályzatot és megválasztották a KISZ vezető testületét.

A husz év alatt igen nagy utat tett meg a KISZ. Ezt tükrözi Maróthy elvtárs előadói beszéde a KISZ IX. kongresszusán, melyben értékelte az eltelt időszakot, a párt irányító, segítő munkáját, az állami és társadalmi szervezetekkel való jó kapcsolatot.

Meghatározta a KISZ fiatalok előtt álló soron következő feladatokat is.

Engedjék meg, hogy e feladatok sikeres végrehajtásához elsősorban a mi fiataljainknak sok sikert és nagyon jó egészséget kívánjak.

BÁRCZY MARGIT

KISZ - HÍREK

Január 10-én vezetőségi ülés értékelt a Vezetőség elmúlt évi munkáját.

Január 21. és február 2. között csoportgyűléseken megbeszéltük és értékeltük az egyéni vállalásokat és a KISZ-tagok éves munkáját.

Február 7-én vezetőségi ülés előkészítette a vezetőség-választó taggyűlést.

Február 20-án kirándulást tettünk Mohácson és környékén. Megnéztük Decsen - a Sárköz kulturális központjában - a Néprajzi Muzeumot, a mohácsi Emlékparkot és a busójárást. A kiránduláson 52 KISZ-tag vett részt.

Március 8-án vezetőség-választó KISZ-taggyűlést tartottunk.

Március 12-én lezajlott a Szabó Ervin születésének 100. évfordulója alkalmából megrendezett vetélkedő. A színvonalas verseny győztes csapata a központ munkatársaiból verbuválódott, a csapat tagjai név szerint: Gerbner Mihály és Geréb Zsófia az olvasószolgálat, Molnár Imre, Szabó Ervin Károly a propaganda osztály munkatársai. A második helyet a 28-as könyvtár csapata nyerte: Antoni Judit, Németh Katalin, Nyerges Mária és Vaskó Magda. A magas színvonalat mutatja, hogy a két csapat pontkülönbsége igen csekély volt (5 pont), ez indokolja, hogy a második helyezett csapat is külföldi utat nyert. A harmadik helyezést elért csapat 10 ponttal maradt el az élmezőnytől, tagjai: Garai Zsuzsa (37-es könyvtár), Kálmán Mariann (21/1-es könyvtár), Schrammel Klára (11-es könyvtár) és Varga Judit (repülő).

ELMÉLKEDÉSEK

VETÉLKEDŐ - TÉMAKÖRBŐL

Mivel a Híradó lapzártája megelőzi a Szabó Ervin születésének 100. évfordulója alkalmából megrendezendő vetélkedőt, csak a műfajjal kapcsolatos benyomásaimat mondhatom el.

Mi általában egy vetélkedő célja?

A kitűzött cél az ismeretterjesztés, a közművelése. A játékos valamelyik díjra "hajt", közben műveli önmagát, de a közönség ismereteit is gyarapítja. A játék rendezői (akik célszerűségi okokból egyben többnyire a válaszok elbírálói is) számára szintén új módszertani tapasztalatok megszerzését, és bizonyos fokig a szakmai ismeretek alaposabb átgondolását, logikusabb rendszerezését eredményezheti ez a munka.

Mire kell ügyelni egy vetélkedő megrendezésénél?

Első és alapvető követelmény a mindenre kiterjedő korrektség. Vonatkozik ez a vetélkedő minden mozzanatára: a témakör pontos megjelölésétől a szabályok precíz közlésén át a játék /!!!/ gondos lebonyolításáig. Módot kell adni a játékosnak arra, hogy megtudja, mi a "főirány", amelyre összpontosítania kell felkészülését. Fontos a vetélkedő keretében megválaszolható kérdések minél kedvezőbb arányának biztosítása. Bizonyos határon túl már nem lehet a sikertelenséget a játékosra hárítani. Többfordulós verseny esetén van lehetőség a fordulók közbeni módosításra, egyfordulós vetélkedőnél a gondos előkészítés és a játék közbeni rugalmasság jelenthet áthidaló megoldást. Jó lenne, ha a játékosnak - indokolt esetben - korlátozott vétőjoga is lenne, azaz ha ellenvéleményét kifejezhetné a zsűri döntésével szemben.

Néhány szót a buktatókról.

Sok mulik a helyes kérdésfeltevésen. Kérdezni - ahogy válaszolni is - tudni kell. Részletekre itt nincs módomban kitérni, de a pedagógiai szakirodalom részletesen tárgyalja a különböző kérdéstípusok hatékonyságát. Egy dolog bizonyos: a rosszul feltett kérdés igen zavaró és sokszor emiatt nehéz, vagy lehetetlen a helyes válasz megadása. Az értékelés sem könnyű dolog. Mivel ezek a tényezők igen szoros kapcsolatban állnak egymással. Nem kellő körültekintéssel történő rendezés esetén könnyen fajulhat vizsgáztatássá, feleltetősdivé a játék. A jó vetélkedő még játék és még nem vizsga - a tét függvényében. Az indulatok is ezt a pontot a "locus minoris resistentiae"-t kerülgetik. Sokan a játékos-ságot túlértékelik és nem veszik észre, mennyi munkát igényel a jó, az alapos felkészülés.

A vetélkedő az oktatás, a műveltség terjeszté-

sének egy különleges formája, s mint ilyennek megvannak a maga sajátos didaktikai, módszertani problémái. Mielőtt valaki a játék összeállításához hozzáfog, feltétlenül tisztáznia kell ezeket. Még valami: a kérdések még egyetlen szakterületen belül is az egyetemességet és ne az összeállító saját külön érdeklődési irányát, veszőparipáját tükrözzék.

A Szabó Ervinről rendezendő vetélkedő a cikk szempontjából már kész tény, a fentebb elmondottak tehát nem arra vonatkoznak. Elmélkedésem nem kívánt a teljesség igényével fellépni, a fentiekben csak a - véleményem szerint - legjellegzetesebb elemeket emeltem ki. A kollégák - azt hiszem - a legjobban a referenz-kérdések álorcáját öltő rögeszméket ismerik. Azokat, amelyeknek márcsak azért is nehéz utánuk járni, mert a lelőhely túl speciális. Mindezek felemlítése után zárom soraimat.

GERBNER MIHÁLY

TUDÓSÍTÁS

A SPORTKÖR SAKKSZAKOSZTÁLYÁNAK ÉLETERŐL

A KISZ IX. kongresszusán sok szó esett a sport jelentőségéről, az edzett ifjúság nevelésének fontosságáról. Miután könyvtárunkban a sportkör, a sportélet a KISZ védnöksége alá került, megeléknélés következett be e területen, melynek állomásairól igyekszünk beszámolni az Ifjúsági Melléklet oldalain.

Nehéz feladatra vállalkoztam, amikor e cikk megírását elvállaltam. Nemcsak azért, mert először teszek ilyent, hanem azért is, mert olyan szakosztályról kell szólnom, amely még csak most van alakulóban, multja még egyáltalán nincsen. A szakosztályról, tagjairól és problémáiról szeretnék szólni. A szakosztály létrehozását akkor határoztuk el, amikor a sportkör KISZ-védnökség alá került. Azt reméltük, hogy a sakk kedvelőinek sokasága fog beiratkozni, ez azonban eddig nem történt meg. Egyelőre mindössze ketten vagyunk, jómagam és Kovács László barátom a 13-as könyvtárból. Hogy mások miért nem jelentkeztek, annak okait nehéz lenne kikutatni és nem is ennek az írásnak a feladata. Mindenesetre még mindig lehet csatlakozni. Minket az a gondolat vezérelt, hogy fellevenítjük a "régiek" által oly sokat emlegetett sakkéletet. Persze minden kezdet nehéz, nekünk az alábbi problémáink vannak: 1./ Felszerelés: Van ugyan néhány sakk-készletünk, de az az 1 db. sakkóra, amellyel rendelkezünk nem elég komolyabb versenyek lebonyolítására. 2./ Széttagoltság térben és időben: ezzel nemcsak mi küszködünk. Az önképzésre minden lehetőség megvan, a szakkönyvek hozzáférhetőek, tanulmányozásuk megoldható.

Ezúton is a sakk iránt érdeklődő barátainkhoz szeretnénk szólni. Jelentkezzenek a szakosztályba! Korhatár nincs, jó légkört, hangulatot majd teremtünk.

A bevezetőben azt irtam, hogy multunk nincs. Helyesbitenem kell azonban, mert valami azért mégis van már. Kovács Lacival ugyanis bevezettünk és indultunk a Magyar Hirlap által meghirdetett Hirlap Kupán. Nyugodtan állithatom, hogy jól szerepeltünk. Laci 7,5 pontot ért el, én hatot szereztem. A középmezőnyben végeztünk és nagyon megérezttük a harmadik versenyző által szerezhető pontok hiányát.

Visszatérve a könyvtár sakkéletével kapcsolatos elképzeléseinkre azt mondhatjuk, hogy a sakk játék, szórakozás, kikapcsolódás - a jellegét és a közös programokat érezzük fontosnak, nem a versenyszerűséget.

Lacival egyébként egy nagyobb szabású verseny megszervezését tervezzük díjakkal. A KISZ-klubban kerülne sor erre valamelyik csütörtöki vagy szombati napon. A bővebb és pontos tudnivalókat a Titkárság előtt levő faliújságon közöljük, ahol állandó rovatunk van. De postán is rendszeresen küldjük majd az érdeklődőknek a tájékoztató anyagot. Továbbra is várjuk tehát a sakk barátainak jelentkezését.

DEÁKI KÁROLY

KÉT ZENEI TÉMÁJU DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNY

Könyvismertetés

/Breuer János: Kodály-dokumentumok. I. Németország. Bp. Zeneműkiadó 1976. 432 l.; Bartók Béla levelei. Szerk.: Demény János. Bp. Zeneműkiadó 1976. 948 l./

Az első ismertetésre kerülő könyv Kodály műveinek németországi fogadtatására, munkássága ottani visszhangjára vonatkozó 155 dokumentumot közöl. Az Előszó és a Rövidítések után következik Breuer János tanulmánya, amelyben összegező körképet ad a korabeli Németország kulturális életéről. Szól arról, hogy milyen kevésbé hatott Kodályra berlini tartózkodása idején a város zenei élete, s hogy művészetének fejlődéséhez milyen csekély mértékben járult hozzá. Ugyanakkor Párizs és Debussy zenéje, amely a német zene befolyásától való szabadulást megkönnyítette és meggyorsította, sokkal meghatározóbb volt pályája további alakulására.

A németországi dokumentumok többsége a weimari köztársaság korából való. Tanuságuk szerint Kodálynak nagy sikerei - pl. a Psalmus Hungaricus sikere - ellenére hívei mellett ellenfelei is akadtak Németországban. A

zenei "új tárgyilagosság" hirdetői és Schönberg követői Kodály klasszicista stílusát nem érezték a XX. századi modern problémák, bajok kifejezőjének és - elsősorban a német nemzeti szocializmus "népies" ideológiája miatt - némi ellenérzéssel reagáltak folklorizmusára /pl. Adorno zenekritikái, kottarecenziói./

Kodály munkásságának mind zenei, mind pedagógiai szempontból fontos részét képviselik a gyermekkarok. Ezek magas szintű zeneiségét a német kritikusok kivétel nélkül elismerték. Volt köztük, aki a dalok pedagógiai célját is észrevette és dicsérte a gyermeki léleknek azt a mély ismeretét és tiszteletét, amelyet Kodály e műveiben kifejezésre juttatott. Más bírálók viszont technikailag nehéznek találták őket, ismét mások pedig úgy ítélték meg, hogy a gyermeki lélek befogadóképességét meghaladja érzelmi töltésük és esztétikai színvonaluk.

Breuer kutatásai során arra is kereste a választ, milyen volt Kodály műveinek a visszhangja a német munkássajtóban. A tájékozódás eredményei azt mutatták számára; hogy elsősorban a saját rendezési hangversenyekről tudósítottak a munkássajtóban. Valószínűnek tartja, hogy a német dalárda-szellem konzervatívizmusa a munkásmozgalmon belül sem maradt hatástalan. A Liedertafel-szellem magyarországi jelenségei ellen Kodály és tanítványai mellett épp a leghaladóbb munkáskórusok vették fel a harcot a 30-as években, de akkor Németországban már Hitler volt hatalmon.

Kodály zenéjét a náciizmus "elfajzott művészet"-nek minősítette, ennek ellenére még a gleichschaltolt művészi légkörben is számos műve került előadásra. Az Anschluss után, amikor bécsi kiadójukkal, az Universallal is megszakadt a kapcsolatuk, Kodály és Bartók műveinek műsorra tűzése szinte teljesen lehetetlenné vált. Ilyen helyzetben jött a háború vége, a közölt dokumentumok időben eddig terjednek.

A Demény János szerkesztésében megjelent Bartók-levelek más szempontból érdekesek, a modern magyar zene és a forrásértékű adatok iránt érdeklődő olvasó számára. Ez a könyv a maga kb. 1000 levelével Bartók leveleinek eddigi legteljesebb feltárása. Ezek egy részét már korábban is publikálták, az újabb fellelt dokumentumokkal kiegészítve azonban számuk jelentékenyen gyarapodott. Lényegében ez a könyv is forráskiadvány, de épp jellegénél fogva nem lehet teljesen hű követője és tükrö a művész életének és munkásságának. Bartók gyakran említi - e levelekben is - , hogy igen rossz levélíró, hogy nem szeret levelet írni. Kikkel levelezett mégis és mikor írta leveleit? Budapesti zeneakadémista korá-

ban sűrűn levelezett Pozsonyban élő családjával. Levélben érintkezett távol élő barátaival, akik csak így voltak elérhetőek számára. Anyja és huga mellett sok levelet írt Geyer Stefi hegedűművésznőnek. Sok levelet írt Busitia János /Ioan/ belényesi /Beius/ gimnáziumi tanárnak, aki az erdélyi gyűjtésekben sokszor segítette. Ezek egyikében Ady költészetét ajánlja barátja figyelmébe. Érdekes az a levélsorozat, amelyik a román népzenevel foglalkozó könyvnek utját követi nyomon: A román folklorista Octavian Beu-nak írott levelek, a román Akadémiával folytatott levelezés, a nyomdai és szakmai instrukciók. Ez a könyv az első világháború után jelent meg a müncheni Drei Masken Verlag gondozásában. Hasonló levélváltások történtek a szlovák népdalok - végül nem teljesült kiadása - ügyében a Slovenska Matica és Bartók között - a könyv a Bartók által írt leveleket közli.

Gyakran idézik azt a levelét, amelyet a Kodálynak a Kommün alatti tevékenységével foglalkozó igazoló bizottságnak írt, barátja védelmében.

Levelezett a két háború közt egy ideig Pozsonyban élő édesanyjával, továbbá impresszáriókkal, kiadókkal, instrukciókat adott előadó-művészeknek, karmestereknek. Írt ajánlóleveleket olyan fiatal zenészek érdekében, akiket becsült és tehetségesnek tartott /pl. Vásárhelyi Zoltán érdekében a szegedi polgármesternek./

Érdekes nyomon követni a kivándorlással foglalkozó gondolatait, amelyek már 1920 körül felbukkannak. Az Anschluss bekövetkeztével e szándék megerősödését jelzik a levelek. Elhatározása a fasizálódás fokozódásával erősödött és végül édesanyja 1939-ben bekövetkezett halála után nem volt maradása.

Amerikai tartózkodásának írásos dokumentumait már több változatban közölték. Megragadó és megrendítő az a tettvágy, amely a nagybeteg művészen is mindvégig megvolt. A levelek alapján szinte azt hihetnénk, hogy állapota nem is olyan súlyos és válságos.

Érdekes nyomon követni a gazdag levelezésanyag alapján egy emberi-etikai és művészi szempontból egyaránt kiemelkedő, gazdag életpályát. A XX. század egyik legnagyobb egyénisége, a magyar és egyetemes zene nagy alakja szinte személyesen szól hozzánk, példát ad hazafiságból és internacionalizmusból, bátorságból és emberi helyállásból. Leveleit olvasva zenéjéhez is közelebb kerülünk.

GERBNER MIHÁLY

Huszár Tibor: Szellemi munkások, értelmiségiek, diplomások. = Társadalmi Szemle. 1977. 1. sz.

Halász László: A helyzet hatalma. = Valóság. 1977. 1. sz.

Sallai István: Kölcsönözzön-e lemezeket a zenei könyvtár? Hozzászólás Gyimesi Ferenc cikkéhez. = Könyvtáros. 1977. 2. sz.

Perényi László: Tudomány és hatalom. = Természet Világa. 1977. 2. sz.

Berecz János: Hazafiság, békés egymás mellett élés. = Valóság. 1977. 2. sz.

A szent és a profán Biblia. - A Világosság új sorozata elé. I. Hahn István: A mítikus Őstörténet. = Világosság. 1977. 2. sz.

Huszár István: Közgazdaságtudomány és gazdaságpolitika. = Valóság. 1977. 3. sz.

ÖSSZEÁLLITOTTÁK A KISZ
SZERVEZET AKTIVISTÁI

A ceglédi könyvtár propaganda-kiadványaiból:
(Nagy László Lázár metszete)

TARTALOM

A kőbányai 12. sz. Szabó Ervin Könyvtár elmúlt esztendei működéséről	Bacsa Andrásné-Tverdota Miklósné	1
A zene nemesítő erejével	Kovátsné Mózner Gabriella	3
Szabó Ervin emlékkiállítás a várban	Remete László	5
Az "Olvasó munkásért" pályázat hírei	Kiss Jánosné	6
Az "Olvasó munkásért" pályázat tapasztalatai az élelmezézipar könyvtáraiban	Pápai Mihályné	7
A Szovjet Kultura és Tudomány Háza és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár együttműködési terve 1977-re		9
Naplószerű gyorsfeljegyzések az orenburgi gázvezeték építői között eltöltött 10 napról	Bálinth Lehelné	10
Gondolatok a könyvtárban egy vizsga, illetve a "Mindenki iskolája" ürügyén	Vándor Katalin	11
A szakkatalógus szerkesztése csoportképzés alapján a 22. számú kerületi könyvtárban	Nitsch Lászlóné	13
A IX. kerületi Uttörőház és a 7. sz. gyermekkönyvtár együttműködése	Kovács Marianne	14
Szóródásvizsgálat az 1. sz. gyermekkönyvtárban	Kerekes Pálné	15
Szomszédaink, testvérnépeink népmeséiből	Fenyves Mária	16
Mi ujság a Pacsirta utcában?	Gérnyiné L. Piri	17
Villanások		19
Gyermekdramaturgia	Bánhegyi Gyuláné	20
Régi nyomtatványaink feltárásának előmunkálatairól	Klinda Mária	20
Könyvtárunk ritkaságai		
- A Deutsch-Französische Jahrbücher -	Aknay Tibor	23
Tanulmányuton Dániában II.	G. Ballagi Ágnes	24
Tanulmányuton Ausztriában	Hiripi Lajosné	26
Kiadványaink		
Devecseri Gábor	Gerbner Mihály	30
Szovjet zenei könyvek	Mráz Borbála	30
Kézikönyvtári ajánlójegyzék	Gáliczky Éva	31
Mai életünk irodalmi művekben		32
Család és otthon		32
Válogatás öt év tudományos fantasztikus irodalmából		32
Könyvtárak együttműködése		33
Csoportos foglalkozások a könyvtárakban		33
Fz történet		34
A szakfelügyelet hírei		37
Igazgatósági ülések		38
A továbbképzés hírei		38
Vallástörténeti előadás a könyvtárban	Kuli Ágota	39
Párthirek		41
"Csengelés" politikai önképzésre		41
Szakszervezeti hírek		41
Nyugdíjas találkozó	Dr Hornyászký Károlyné	42
Személyi hírek		44
Ifjúsági melléklet		46

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Berki Imre (Építők Szakszervezete), Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné, Farkas Józsefné, Gáliczky Éva, Király Lászlóné, Márffy István, Mihalovits Ervin (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa), Mikó Zoltán és Sándor Ottóné
 Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/ÜHB/30/1976.

Műszaki szerk.: M. Kiss József

Terjedelem: 6.5 A/5 iv Táskaszám: 77/151 Példányszám: 800

